

Lokalny Program Rewitalizacji

dla Miasta Radymna **na lata 2016 - 2023**

Opracowanie:

Urząd Miasta Radymna

Radymno, 2017-2018

Spis treści

Wprowadzenie.....	6
1. Podstawa prawna	7
2. Zgodność dokumentu	8
2.1 Spójność dokumentu w skali makro	8
2.2 Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi miasta	11
3. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Radymno	12
3.1. Kryteria delimitacji.....	12
3.1.1 Wyróżnione jednostki statystyczne	12
3.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	15
3.2 Sfera społeczna.....	17
3.2.1 Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców	18
3.2.2 Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców	21
3.2.3 Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców	23
3.2.4 Długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców.....	26
3.2.5 Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	28
3.2.6 Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców	30
3.2.7 Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców.....	32
3.2.8 Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców.....	34
3.2.9 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku	36
3.2.10 Gęstość zaludnienia	38
3.3 Sfera techniczna	41
3.3.1 Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców.....	41
3.3.2 Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych	42
3.3.3 Liczba zabytków na km ²	44
3.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	45
3.4.1 Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia	45
3.4.2 Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	49
3.5 Sfera gospodarcza	50
3.5.1 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	50
3.5.2 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.....	53
3.6 Sfera środowiskowa.....	55
3.6.1 Powierzchnia niezutylizowanego azbestu.....	55
3.7 Podsumowanie analizy porównawczej jednostek statystycznych	59
3.7.1 Metodologia identyfikacji stanu kryzysowego	59

3.7.2 Podsumowanie poziomu degradacji w sferze społecznej	59
3.7.3 Podsumowanie poziomu degradacji pozaspółecznych czynników rozwojowych	62
3.8 Wyznaczenie OZ i OR	64
3.8.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	64
3.8.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	65
4. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji.....	67
4.1 Obszar rewitalizacji na tle województwa	69
4.2 Obszar wsparcia – problemy i potencjały	71
5. Analiza SWOT.....	74
6. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	75
7. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych	76
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	77
8.1 Przedsięwzięcia podstawowe	79
Kontekst realizacyjny	79
Projekt 1 Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych	81
Projekt 2 Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”	83
8.2 Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	88
9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	88
9.1 Komplementarność przestrzenna.....	88
9.2 Komplementarność problemowa	89
9.3 Komplementarność proceduralno – instytucjonalna.....	92
9.4 Komplementarność międzyokresowa.....	92
9.5 Komplementarność źródeł finansowania	93
10. Ramy finansowe lokalnego programu rewitalizacji.....	96
11. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	98
11.1 Uspołecznienie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	98
11.2 Lista projektów niewpisujących się w interwencję rewitalizacyjną	101
11.3 Uspołecznienie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	111
12. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja	113
12.1 System wdrażania i monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji	113
12.2 Opis struktury zarządzania i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	113
12.3 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu.....	117
12.4 Wskaźniki realizacji celów LPR.....	119
12.5 Ewaluacja ex post – Ewaluacja po zakończeniu Realizacji Lokalnego Program Rewitalizacji dla Miasta Radymna	120

13. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	122
Zestawienie grafik, tabel i wykresów	123

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie stanowi program rewitalizacji dla Miasta Radymna. Program sporządzany jest na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 u ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Głównym celem programu jest określenie potrzeb z zakresu rewitalizacji na terenie gminy i zaprogramowanie interwencji, którą zamierza się zrealizować z udziałem środków finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Na potrzeby projektowania i wdrażania interwencji wspierających rewitalizację współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej, rewitalizację należy rozumieć jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania kompleksowe tj. powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe, a także skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru nim objętym – dla samorządu gminy, którego dotyczy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególności wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Etapem, który inicjuje działania związane z rewitalizacją jest opracowanie diagnozy zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem Diagnozy jest analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dla całego obszaru miasta oraz głębsze przedstawienie obszaru rewitalizacji na tym tle. Dzięki niej dokonano pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazano obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczono obszary zdegradowane i obszary poddane rewitalizacji.

Niniejsza diagnoza została opracowana zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(02)/08/2016) z sierpnia 2016 roku oraz Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 stanowiącej załącznik do Uchwały nr 296/5906/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 kwietnia 2017 (zw. dalej Instrukcją).

1. Podstawa prawna

Miasto Radymno w okresie programowania środków europejskich 2007-2013 prowadziło tzw. rewitalizację nieświadomą, realizowaną na podstawie innych dokumentów strategicznych i nie posiadało kompleksowego programu rewitalizacji. W związku z nowym podejściem do rewitalizacji w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014 -2020, Miasto Radymno przystąpiło do sporządzenia „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023”.

Korzystając z Art. 52. 1. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, samorząd Miasta Radymna skorzystał z zapisu wskazującego, że „do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne”.

W związku z przedstawionymi uwarunkowaniami prawnymi przedmiotowy dokument został opracowany na podstawie:

- Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 2 sierpnia 2016 r. wydanych przez Ministra Rozwoju,
- Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 poz. 446 z późn. zm.).

2. Zgodność dokumentu

Lokalny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach miasta, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

2.1 Spójność dokumentu w skali makro

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ponadto, wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

CEL 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.

CEL 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% liczby osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

CEL 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mające na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:

Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki:

Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;

Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny:

Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny:

Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r.

Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Kierunki interwencji:

Aktywna polityka prorodzinna

Działania do 2020 r.:

- Dalszy rozwój zróżnicowanych form opieki nad dziećmi (wzrost dostępności i jakości usług opiekuńczych i wczesno-edukacyjnych).
- Ujednoczenie i wzmocnienie systemu wsparcia rodziny, w tym m.in. wsparcie finansowe rodziców z dziećmi w ramach programu Rodzina 500+.

- Przygotowanie i wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych oraz finansowych na rzecz wsparcia psychologicznego, zdrowotnego, społecznego, funkcjonalnego i ekonomicznego rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

Działania do 2030 r.:

- Wprowadzenie zmian w organizacji opieki zdrowotnej, prowadzenie szerokiej edukacji zdrowotnej, adaptacja nowych standardów postępowania w opiece specjalistycznej, poprawa zdrowia prokreacyjnego (w tym m.in. poprawy stanu zdrowia w zakresie zidentyfikowanych chorób utrudniających posiadanie potomstwa).
- Przegląd i lepsze dopasowanie systemu wsparcia finansowego (w tym systemu podatkowego) do potrzeb rodzin z dziećmi.
- Wdrażanie i aktualizacja rozwiązań prawno-organizacyjnych oraz finansowych na rzecz wsparcia psychologicznego, zdrowotnego, społecznego, funkcjonalnego i ekonomicznego rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

Poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych

Działania do 2020 r.:

- Wsparcie rozwoju (w tym standaryzacja i certyfikacja jakości) usług asystenckich i opiekuńczych, w szczególności w warunkach domowych i pół-stacjonarnych. Włączanie obywateli i podmiotów ekonomii społecznej (w tym organizacji pozarządowych) w realizację usług społecznych na rzecz osób niesamodzielnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Wsparcie rozwoju społecznej funkcji gospodarstw rolnych, łączącej rolnictwo wielofunkcyjne i usługi o charakterze społecznym (lub zdrowotnym) na poziomie lokalnym, umożliwiające dywersyfikację dochodów rolników połączoną z szerszą ofertą usług socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów (wolontariat seniorów, pomoc sąsiedzka).
- Zwiększenie dostępu do taniego mieszkalnictwa (mieszkania na wynajem), poprawa funkcjonowania prywatnego rynku najmu (m.in. poprzez reformę prawa lokatorskiego łączącą ochronę interesów osób prywatnych i firm oferujących mieszkania na wynajem), rozwój mieszkalnictwa wspomaganego na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania do 2030 r.:

- Optymalizacja mobilności przestrzennej w dojazdach do pracy oraz racjonalizacja przestrzennej lokalizacji obiektów świadczących usługi społeczne (w tym edukacyjne i zdrowotne).
- Poprawa dostępu do produktów i usług umożliwiających mobilność społeczną i zawodową, oraz zwiększających autonomię funkcjonowania społecznego (np. teleopieki, sprzętu rehabilitacyjnego, sprzętu kompensacyjnego, innowacyjnych technologii wspomagających dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych, bezpiecznych środków/usług transportowych, nowoczesnego sprzętu komputerowego).
- Wzmocnienie socjalnej i zdrowotnej funkcji placówek edukacyjnych i oświatowych.
- Podejmowanie działań służących poprawie świadomości demograficznej społeczeństwa.

Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej

Działania do 2020 r.:

- Uspójnienie systemu programowania i realizacji polityki integracji społecznej (różnych szczebli), w tym m.in. zmiana modelu funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej, szersze wykorzystanie aktywizacji zawodowej w podmiotach reintegracyjnych (WTZ, CIS, KIS), większy udział podmiotów ekonomii społecznej w realizacji zadań i usług, w celu skuteczniejszej aktywizacji zawodowej uczestników zajęć

rehabilitacyjnych i reintegracyjnych oraz lepsze adresowanie pomocy i egzekwowania warunków jej udzielania.

- Tworzenie i wdrażanie sieci usług i programów aktywizacyjnych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych (w szczególności dla osób z niepełnosprawnością) – od aktywizacji społecznej do włączenia społecznego i zawodowego.
- Rozpoczęcie prac legislacyjnych związanych z przygotowaniem projektu ustawy kompleksowo regulującej sferę ekonomii społecznej, w tym zasady udziału podmiotów ekonomii społecznej w realizacji zadań publicznych.
- Rozwijanie sektora ekonomii społecznej jako miejsca aktywizacji i pracy dla osób o ograniczonej zatrudnialności na otwartym rynku (np. wsparcie tworzenia PES i usługi dla PES, instrumenty zwrotne, partnerstwo publiczno-społeczne).
- Poprawa dostępu do leków dla osób w podeszłym wieku poprzez niwelowanie ekonomicznej bariery związanej z kosztem zakupu leków.
- Poszukiwanie innowacyjnych metod aktywizacji osób pozostających poza rynkiem pracy (np. innowacje i obligacje społeczne, adresowanie wielu problemów społecznych w ramach jednego przedsięwzięcia).
- Poprawa dostępności edukacji (edukacja włączająca) dla osób niepełnosprawnych (zwłaszcza edukacji zawodowej i edukacji na poziomie wyższym).

Działania do 2030 r.:

Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych i międzysąsiedzkich w otoczeniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Dokument służy osiągnięciu celu głównego i strategicznych kierunków działań dla Polski Wschodniej: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego - Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy, Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.

Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020

Cel główny: Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel 1. Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej, Priorytet 1.5 Instytucje otoczenia biznesu.

Cel 2. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców.

Cel 3. Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu.

Cel 4. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Jarosławskiego na lata 2008-2015

Misja: Powiat Jarosławski rozwija się jako bezpieczna przestrzeń przyjazna mieszkańcom, przedsiębiorcom, inwestorom i środowisku naturalnemu.

Obszar strategiczny: Kapitał ludzki.

Priorytet I: Podniesienie jakości kształcenia oraz poprawa warunków środowiska dydaktyczno-wychowawczego.

Priorytet III: Tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestowanie w opiekę społeczną oraz przeciwdziałanie bezrobociu.

Priorytet IV: Dbałość o dziedzictwo kulturowe oraz tworzenie warunków do zwiększenia dostępności do kultury i sportu oraz rozwoju turystyki.

Obszar strategiczny: Gospodarka i rolnictwo.

Priorytet I: Wszechstronny i zrównoważony rozwój gospodarczy.

Obszar strategiczny: Infrastruktura techniczna i komunikacyjna.

Priorytet I: Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i turystycznej.

Obszar strategiczny: Ekologia i ochrona środowiska.

Priorytet I: Racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego i jego ochrona.

2.2 Opis powiązań LPR z dokumentami strategicznymi miasta

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Radymno z 2000 r.

Założenia LPR-u realizują główne cele rozwoju:

1. Podniesienie standardów życia w mieście do wymogów wynikających z integracji z Unią Europejską (warunki mieszkaniowe, infrastruktura techniczna i społeczna).
2. Przeciwdziałanie bezrobociu i stagnacji gospodarki poprzez urbanizację kolejnych terenów miasta i stworzenie nowych miejsc pracy w nowych ośrodkach obsługi: rolnictwa, podróżujących i ośrodka rekreacji.
3. Zapewnienie bezpiecznych i proekologicznych warunków środowiska miejskiego:
  - rozwiązanie problemów komunikacji tranzytowej,
  - ochrona terenów wodonośnych i zagrożonych powodzią.
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Strategia Rozwoju Miasta Radymno na lata 2015-2025

Wizja 2025 Radymno miastem rekreacji z aktywnymi i przedsiębiorczymi mieszkańcami, rozwiniętą strefą inwestycyjną, wykorzystujące do rozwoju przygraniczne położenie.

MISJA Zrównoważone wykorzystanie zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz potencjału inwestycyjnego Miasta Radymno podnosi jakość życia jego mieszkańców.

CEL 1 Radymno miastem atrakcyjnym do mieszkania i rekreacji.

CEL 2 Radymno miastem przedsiębiorczości.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015

Wizja: Miasto Radymno miastem życzliwym i przyjaznym ludziom potrzebującym pomocy.

Cel strategiczny nr 1. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz minimalizowanie skutków bezrobocia.

Cel strategiczny nr 2. Rozwój systemu opieki nad rodziną oraz zapobieganie marginalizacji niektórych grup społecznych.

Cel strategiczny nr 3. Ograniczenie patologii społecznych.

3. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Radymno

Przedmiotowy rozdział obejmuje analizę *miasta* Radymna celem zdiagnozowania deficytów w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Analiza pozwala na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W niniejszym rozdziale przedstawiono również delimitację jednostek statystycznych wraz z uzasadnieniem przyjętej metodologii oraz wnioskami płynącymi z uspołecznienia procesu wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Na potrzeby sporządzenia poprawnej metodologicznie diagnozy analizowanego obszaru – miasta Radymna, zdecydowano o delimitacji jednostek statystycznych na podstawie obowiązujących okręgów wyborczych (w celu uzyskania rzetelnej oceny miasta Radymna zostało ono podzielone na jednostki analityczne, które odzwierciedlają okręgi wyborcze, niektóre okręgi zostały ze sobą połączone ze względu na małą powierzchnię oraz identyfikowane powiązania funkcjonalne).

Następnie opracowano wielokryterialny katalog wskaźników obejmujący sferę społeczną, gospodarczą, techniczną, środowiskową i przestrzenno-funkcjonalną wraz z uzasadnieniem ich adekwatności. Wskaźniki zoperacjonalizowano w odniesieniu do wyznaczonych jednostek statystycznych, które poddano analizie w dalszej części opracowania.

3.1. Kryteria delimitacji

3.1.1 Wyróżnione jednostki statystyczne

W ramach prowadzonych prac zdecydowano się na wyróżnienie w mieście Radymnie 11 jednostek statystycznych. Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział gminy na okręgi wyborcze i poddano je modyfikacji.

Kluczowe znaczenie w tym kontekście ma delimitacja – wyróżnienie jednostek statystycznych. W niniejszym opracowaniu zdecydowano o analizie zmodyfikowanych okręgów wyborczych.

Przyjęta delimitacja wynika z następujących przesłanek:

- Uchwała Nr 109/XIII/2008 Rady Miejskiej w Radymnie z dnia 14 marca 2008r. w sprawie uchwalenia Statutu Miasta Radymno sankcjonuje konkretne rozwiązanie w zakresie powoływania jednostek pomocniczych i wskazuje podział na 4 osiedla, niemniej na potrzeby analizy ten podział jest zbyt zawężony i nie pozwalałby na trafne wyłonienie obszaru rewitalizacji.

- W związku z brakiem adekwatnego, usankcjonowanego prawnie podziału miasta Radymno skorzystano z tradycyjnego i identyfikowanego przez mieszkańców podziału miasta na okręgi wyborcze, który zmodyfikowano tak ażeby odzwierciedlały funkcjonalny i przestrzenny podział miasta.
- Zbudowany podział gminy jest spójny z układem osiedleńczym miasta, jak również jest akceptowany i zrozumiały przez mieszkańców, co zostało zidentyfikowane i potwierdzone na etapie partycypacji społecznej.

W związku z powyższymi przesłankami, zdecydowano o analizie miasta w oparciu o jednostki statystyczne, które są spójne z układem osiedleńczym. Jednocześnie przyjęta delimitacja była konsultowana z mieszkańcami i nie została poddana pod dyskusję jako niezrozumiała. Dlatego uznano, że przyjęta delimitacja ma charakter poprawny i będzie stanowiła punkt wyjścia do opracowania diagnozy porównawczej.

W związku z delimitacją obszarem analizy jest teren zamieszkały (łączna powierzchnia miasta wynosi 1362 ha), innymi słowy wyznaczone jednostki statystyczne objęte analizą to 491,4 ha co stanowi 36,1%, natomiast teren nie objęty analizą to 870,6 (63,9%). Teren nieobjęty analizą to przestrzeń niezamieszkała, tereny rolne lub nieużytki. W związku z faktem posługiwania się siatką okręgów wyborczych skoncentrowano się na części miasta, która pełni funkcje mieszkaniowe, gospodarcze oraz inne związane z usługami, w tym usługami wyższego rzędu.

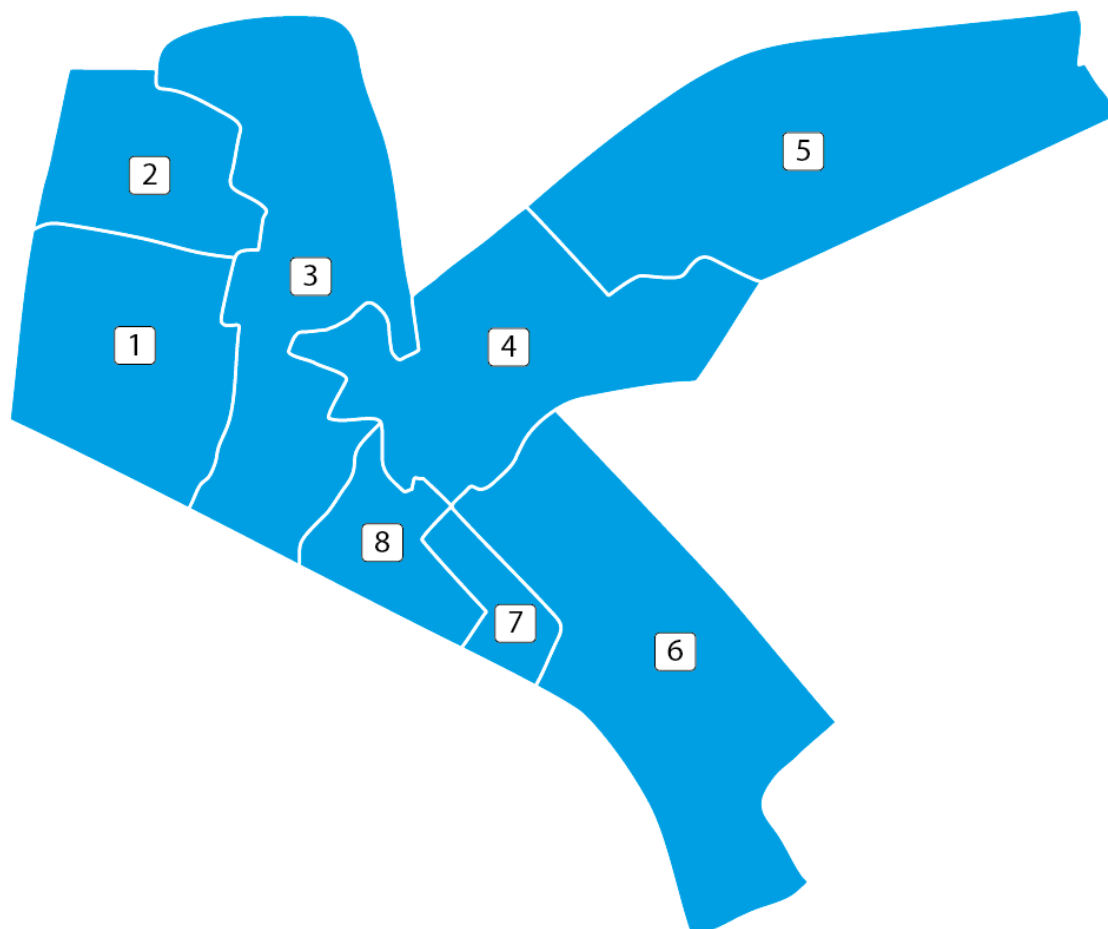
W następnej tabeli wymieniono wyróżnione jednostki statystyczne wraz z liczbą ludności, powierzchnią oraz zasięgiem terytorialnym poszczególnych jednostek, mapa natomiast przedstawia ich rozmieszczenie przestrzenne.

Tabela 1 Wyróżnione jednostki statystyczne

Lp.	Nazwa	Zasięg granic jednostki	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie ludności ogółem	Powierzchnia jednostki [km ²]	Udział powierzchni jednostki
1.	Jednostka statystyczna 1	m. Radymno, ul. 3 Maja, Norwida, Miłosa, E. Orzeszkowej, Kochanowskiego, Reja, Żeromskiego, Reymonta	459	8,5%	0,54	4,11%
2.	Jednostka statystyczna 2	m. Radymno, ul. Bema, Jana III Sobieskiego, Mickiewicza, Okrzei, Piłsudskiego, Słoneczna, Słowackiego, Spisówka, Strażacka	356	6,6%	0,36	2,83%
3.	Jednostka statystyczna 3	m. Radymno, ul. Grunwaldzka, Gruszki, Kościuszki, Krasieńskiego, Lwowska 3,5,7,16,20 Narutowicza, Polna, Sienkiewicza, Szopena, Zachariasiewicza, Zamknięta, Zarzecze, m. Radymno, ul. Dolna nr 2-32 parzyste, Kołtąja, Lwowska 2-14 parzyste, Nadbrzeźna, Piekarska, Sportowa, m. Radymno, ul. Cicha, Kilińskiego, Legionów, Rejtana, Rynek, Stefana Batorego	1 031	19,2%	0,87	6,51%
4.	Jednostka statystyczna 4	m. Radymno, ul. Budowlanych 1A, 1B, Budowlanych 2-18 parzyste, Kazimierza Wielkiego, Lwowska 9,9A, 9B, Lwowska 18-46 parzyste, Kardynała Wyszyńskiego, Tysiąclecia, Zielona, Osiedle Jagiełły	2 112	39,3%	0,75	4,99%
5.	Jednostka statystyczna 5	m. Radymno, ul. Budowlanych 7-59 nieparzyste, Budowlanych 20-78 parzyste, Piaskowa, Plażowa, Rybacka, Sanowa, Zasanie	355	6,6%	1,10	8,09%
6.	Jednostka statystyczna 6	m. Radymno, ul. Błonie, Żłota Góra	340	6,3%	0,95	6,52%
7.	Jednostka statystyczna 7	m. Radymno, ul. Akacyjowa, Jagodowa, Kasztanowa, Jana Pawła II, Kolejowa, Sawickiej, Wietrzna, Wiśniowa	363	6,8%	0,13	0,82%
8.	Jednostka statystyczna 8	m. Radymno, ul. Jesienna, Dolna nr 1-49 nieparzyste, Królowej Jadwigi, Letnia, Lwowska nr 11-37 nieparzyste i 48-70 parzyste, Młynarska, Wiosenna, Zimowa	353	6,6%	0,21	1,55%
Łącznie:			5 369	100,0%	4,91	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Radymno 2016

Grafika 1 Rozmieszczenie jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym krokiem było dokonanie analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska w sferze społecznej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej.

3.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter miasta i występujące w nim zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w ustawie o rewitalizacji poziomie. Dodatkowo uwzględniono zalecenia zawarte w piątym rozdziale *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa*

Podkarpackiego na lata 2014-2020. Przeprowadzona analiza umożliwiła wypracowanie zbioru wskaźników zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Dobór zmiennych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom ubóstwa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Radymnie
	Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Radymnie
	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy wśród osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Jarosławiu
	Długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy wśród osób długotrwale bezrobotnych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Jarosławiu
	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę wykroczeń na 100 mieszkańców. Źródło danych: Komisariat Policji w Radymnie
	Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących odnotowywanych wykroczeń. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 100 mieszkańców. Źródło danych: Komisariat Policji w Radymnie
	Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa pożarowego. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców. Źródło danych: Państwowa Straż Pożarna w Jarosławiu
	Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Wskaźnik prezentuje poziom kapitału ludzkiego mierzonego liczbą zarejestrowanych podmiotów trzeciego sektora. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych UM Radymno
	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku	Wskaźnik opisujący poziom aktywności społecznej. Na mapie zaprezentowano wartość procentową frekwencji wyborczej w poszczególnych jednostkach statystycznych. Źródło danych: Państwowa Komisja Wyborcza
Gęstość zaludnienia na km ²	Wskaźnik opisuje średnią gęstość zaludnienia. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej ilustruje liczbę mieszkańców przypadającą na km ² . Źródło danych: UM Radymno	
Sfera techniczna	Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców	Wskaźnik prezentuje poziom techniczny danej jednostki statystycznej w oparciu o liczbę mieszkań socjalnych identyfikowany w danej jednostce. Źródło danych: UM Radymno
	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych	Wskaźnik prezentuje poziom techniczny danej jednostki statystycznej w oparciu o liczbę budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych. Źródło danych: UM Radymno
	Liczba zabytków na km ²	Wskaźnik prezentuje poziom techniczny danej jednostki statystycznej w oparciu o liczbę zabytków na km ² . Źródło danych: UM Radymno

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia	Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby instytucji i organizacji świadczących usługi publiczne. Źródło danych: badania własne.
	Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych	Zmienna prezentuje ogólną ocenę dostosowania rozwiązań urbanistycznych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Głównym przedmiotem badania jakościowego była identyfikacja barier architektonicznych i technicznych utrudniających poruszanie się osób niepełnosprawnych. Przedstawiona wartość to średnia ważona wyprowadzona na podstawie wskazań 5 ekspertów biorących udział w badaniu, którzy dokonali punktowej oceny zjawiska w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza niski poziom dostosowania, a 5 wysoki. Źródło danych: badania własne.
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: UM Radymno
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik prezentuje dynamikę rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem wyrejestrowywanych działalności gospodarczych na 100 mieszkańców. Źródło danych: UM Radymno
Sfera środowiskowa	Powierzchnia niezutilizowanego azbestu	Zmienna obrazująca liczbę obiektów wyposażonych w pokrycia dachowe lub inne elementy wykonane z płyt azbestowych. Źródłem danych były informacje zawarte w Programie Usuwania Azbestu z terenu Miasta Radymno

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach. W szczegółowych analizach przedstawiono także wymiar przestrzenny zjawisk.

3.2 Sfera społeczna

Zrównoważony rozwój poszczególnych gmin uzależniony jest od sytuacji demograficznej, jak również różnego rodzaju trendów demograficznych. Są to istotne czynniki świadczące o potencjale rozwojowym i inwestycyjnym. Innymi, równie ważnymi kwestiami poruszonymi w części społecznej diagnozy są m.in. pomoc społeczna czy też aktywność publiczna mieszkańców. Podjęcie działań ukierunkowanych na wzmocnienie spójności społecznej jest priorytetem z punktu widzenia rozwiązywania powszechnie występującego problemu ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

Na jakość życia wpływa szereg innych czynników, które mogą różnicować poszczególne części miasta. W związku z tym zdecydowano się na szeroką analizę sfery społecznej, która wydaje się mieć kluczowy wpływ na pojawianie się negatywnych zjawisk w innych sferach. Ocenę poszczególnych jednostek statystycznych przeprowadzono w oparciu o następujące wskaźniki:

- Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców,
- Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców,
- Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców,

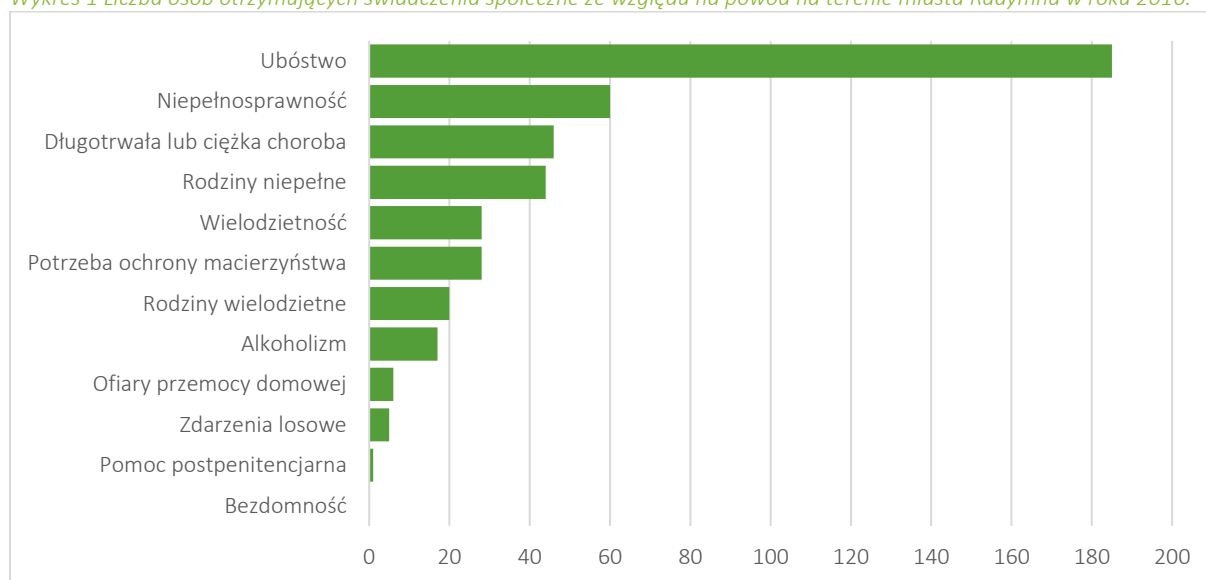
- Długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców,
- Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców,
- Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców,
- Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców,
- Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców,
- Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku,
- Gęstość zaludnienia na km².

Każdorazowo omawiane dane zjawisko (w każdej ze sfer) jest ilustrowane na dwóch poziomach. Pierwszym z nich jest kontekst sytuacji w gminie – charakterystyka stanowiąca tło dla analizowanej zmiennej, drugim kluczowym elementem, jest analiza poszczególnych jednostek statystycznych.

3.2.1 Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców

Na terenie miasta Radymna w roku 2016 z pomocy społecznej korzystało 461 osób (należy mieć na uwadze iż niektóre osoby z terenu gminy otrzymały po kilka świadczeń, łącznie na terenie gminy przyznano 1 475 świadczeń). Wartości poszczególnych danych dotyczących pomocy społecznej wpisujące się w zakres określający wielkość problemów społecznych w tej sferze na terenie miasta prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1 Liczba osób otrzymujących świadczenia społeczne ze względu na powód na terenie miasta Radymna w roku 2016.

Źródło: MOPS w Radymnie

Powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie dla poszczególnych jednostek analitycznych zostały zaprezentowane w poniżej tabeli.

Tabela 3 Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom miasta Radymno przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

	Ubóstwo	Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców	Alkoholizm	Wskaźnik alkoholizmu na 100 mieszkańców	Niepełnosprawność	Wskaźnik niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Ofiary przemocy w rodzinie	Wskaźnik ofiar przemocy w rodzinie na 100 mieszkańców	Rodziny niepełne	Wskaźnik rodzin niepełnych na 100 mieszkańców
1	10	2,18	0	0,00	5	1,09	0	0,00	4	0,87
2	11	3,09	2	0,56	2	0,56	0	0,00	4	1,12
3	51	4,95	4	0,39	17	1,65	0	0,00	13	1,26
4	82	3,88	11	0,52	21	0,99	6	0,28	18	0,85
5	11	3,10	0	0,00	9	2,54	0	0,00	0	0,00
6	11	3,24	0	0,00	2	0,59	0	0,00	5	1,47
7	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8	9	2,55	0	0,00	4	1,13	0	0,00	0	0,00
	185		17		60		6		44	

Lp.	Rodziny wielodzietne	Wskaźnik rodzin wielodzietnych na 100 mieszkańców	Długotrwała lub ciężka choroba	Wskaźnik długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Wskaźnik potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców	Zdarzenie losowe	Wskaźnik zdarzeń losowych na 100 mieszkańców	Wielodzietność	Wskaźnik wielodzietności na 100 mieszkańców	Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	Wskaźnik trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego na 100 mieszkańców
1	7	1,53	2	0,44	0	0,00	0	0,00	3	0,65	0	0,00
2	0	0,00	4	1,12	2	0,56	2	0,56	1	0,28	0	0,00
3	0	0,00	16	1,55	7	0,68	3	0,29	7	0,68	1	0,10
4	13	0,62	17	0,80	10	0,47	0	0,00	13	0,62	0	0,00
5	0	0,00	2	0,56	4	1,13	0	0,00	1	0,28	0	0,00
6	0	0,00	2	0,59	4	1,18	0	0,00	1	0,29	0	0,00
7	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8	0	0,00	3	0,85	1	0,28	0	0,00	2	0,57	0	0,00
	20		46		28		5		28		1	

Źródło: MOPS w Radymnie

Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców ilustruje koncentrację potrzeb związanych z korzystaniem z zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Wartość średnia dla miasta Radymna wynosi 3,45. Najgorsza sytuacja pod tym względem została odnotowana na terenie jednostki statystycznej 3, natomiast najmniejsze problemy w tym zakresie identyfikowano na terenie jednostek 1, 7 oraz 8. Co warto podkreślić największa liczba świadczeń na terenie miasta została przyznana ze względu na ubóstwo. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie zjawiska w poszczególnych analizowanych jednostkach.

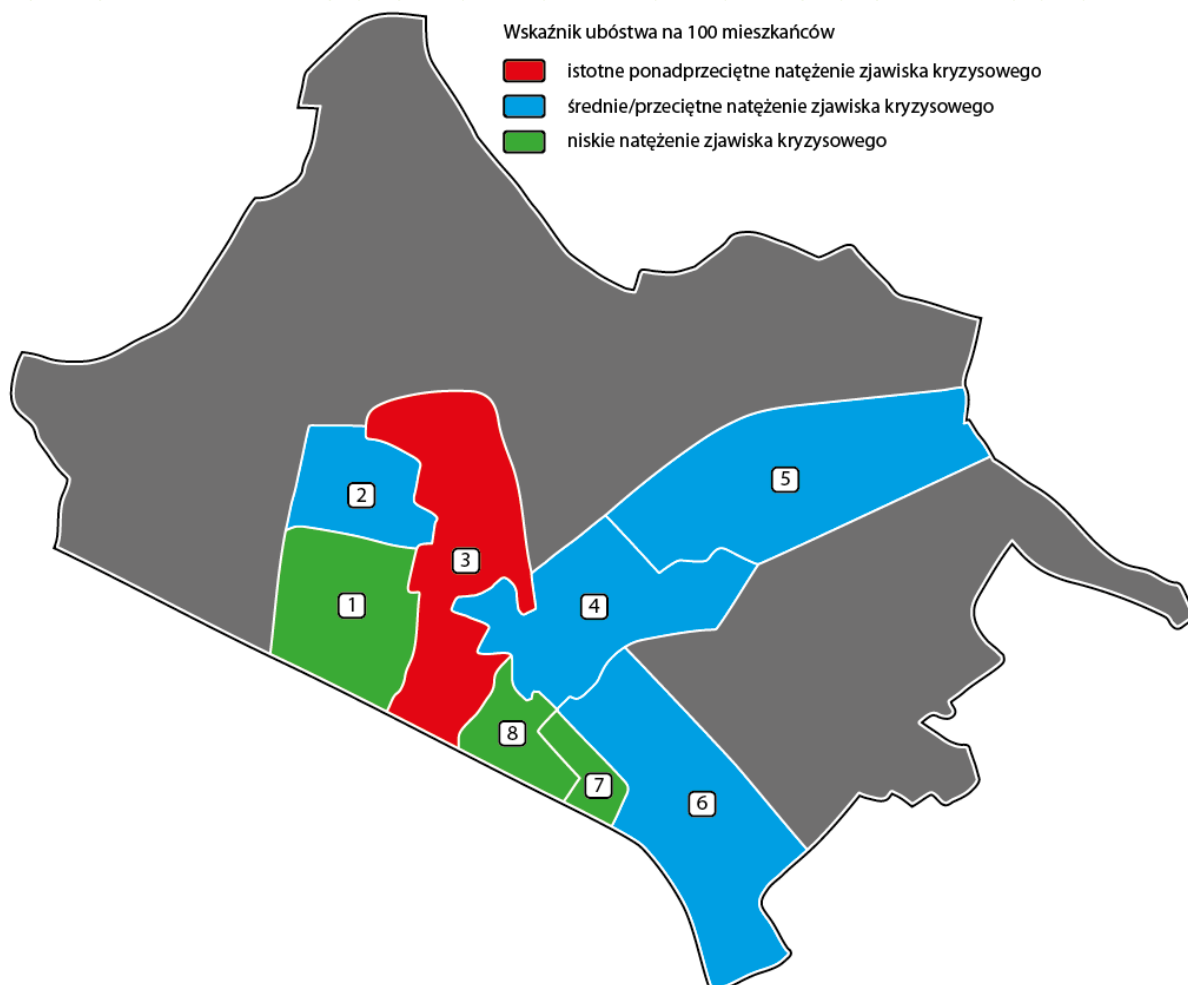
Tabela 4 Zjawisko ubóstwa – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	1	2,18
Jednostka statystyczna 2	0	3,09
Jednostka statystyczna 3	-1	4,95
Jednostka statystyczna 4	0	3,88
Jednostka statystyczna 5	0	3,10
Jednostka statystyczna 6	0	3,24
Jednostka statystyczna 7	1	0,00
Jednostka statystyczna 8	1	2,55
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,25	3,45

Źródło: opracowanie własne

Omawiany wskaźnik ubóstwa został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 2 Zjawisko ubóstwa – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.2.2 Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców

Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców to drugi spośród poddanych analizie wskaźników, który został obliczony na podstawie danych MOPS w Radymnie. Prezentuje on presję związaną z finansowaniem świadczeń społecznych realizowanych przez MOPS.

Do głównych form wspierania rodzin w gminie należy pomoc finansowa. Udzielana pomoc realizowana była przede wszystkim w postaci opłacenia posiłków dla dzieci przedszkolnych, uczniów i osób dorosłych oraz usług opiekuńczych. Formy udzielanej pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5 Formy udzielanej pomocy przez MOPS w Radymnie w roku 2016.

Formy udzielanej pomocy przez MOPS w Radymnie	
Zasiłki stałe	129
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały	128
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1282
Usługi opiekuńcze	1409
Zasiłki okresowe	147
Zasiłki celowe	393
Zasiłki celowe w wyniku zdarzenia losowego	0
Zasiłki celowe specjalne	34
Opłacenie posiłku dla dzieci przedszkolnych, uczniów i osób dorosłych	5796
Dopłata do kosztów pobytu w Domu Pomocy Społecznej	72
Pomoc socjalna	417

Źródło: MOPS w Radymnie

Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców wprost ilustruje finansowy wymiar wspierania klientów pomocy społecznej poprzez udzielanie świadczeń. Wartość średnia dla miasta Radymna w omawianym zakresie wynosi 8,20. Najwyższą liczbę przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców odnotowano w jednostce statystycznej 3 i kształtowała się ona na poziomie 11,54 i należy ją ocenić jako relatywnie wysoką. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie zjawiska w poszczególnych analizowanych jednostkach.

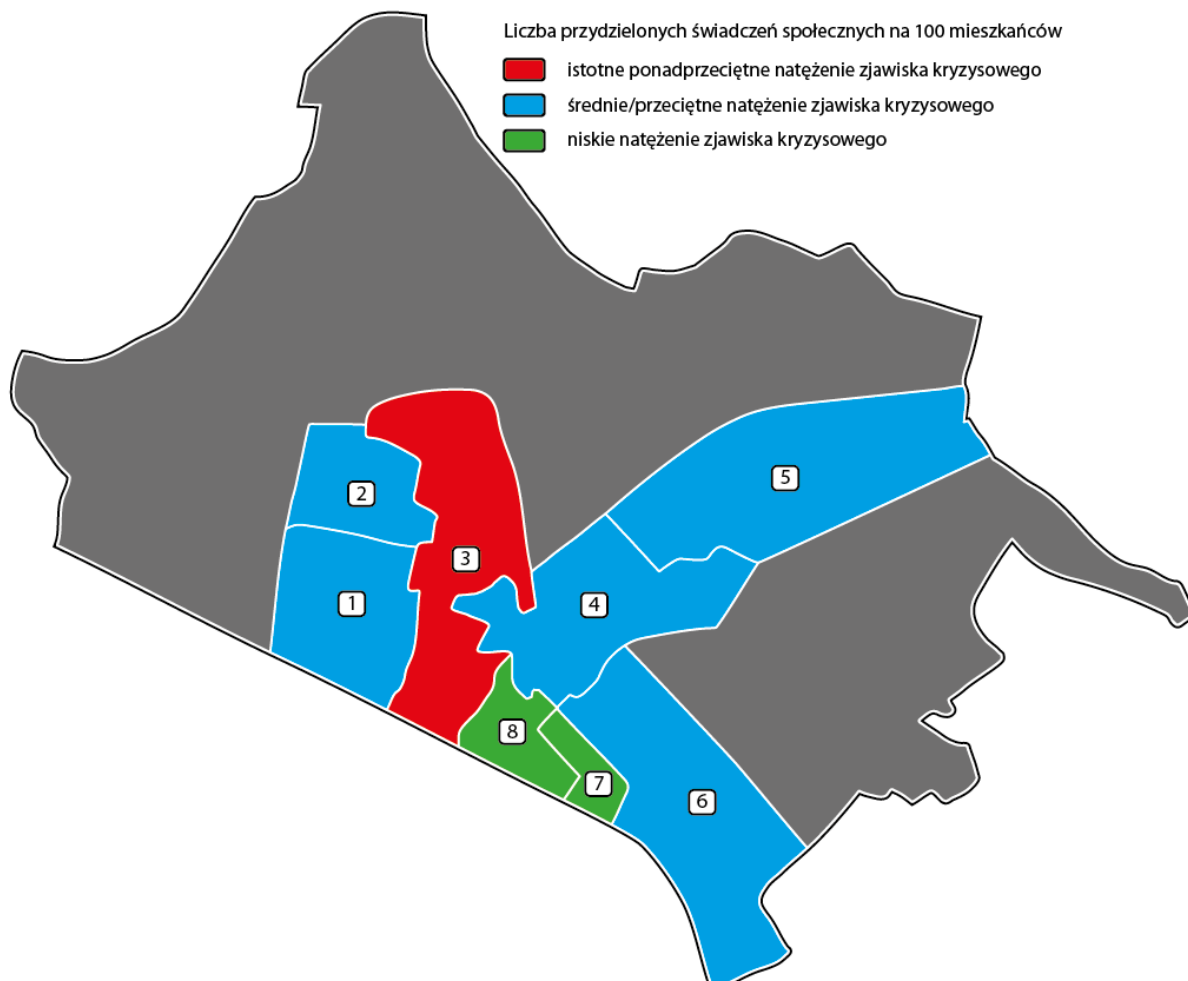
Tabela 6 Udzielone świadczenia społeczne – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	0	6,75
Jednostka statystyczna 2	0	7,87
Jednostka statystyczna 3	-1	11,54
Jednostka statystyczna 4	0	9,04
Jednostka statystyczna 5	0	7,61
Jednostka statystyczna 6	0	7,35
Jednostka statystyczna 7	1	0,00
Jednostka statystyczna 8	1	5,38
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,13	8,20

Źródło: opracowanie własne

Omawiany wskaźnik przydzielonych świadczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 3 Udzielone świadczenia społeczne – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

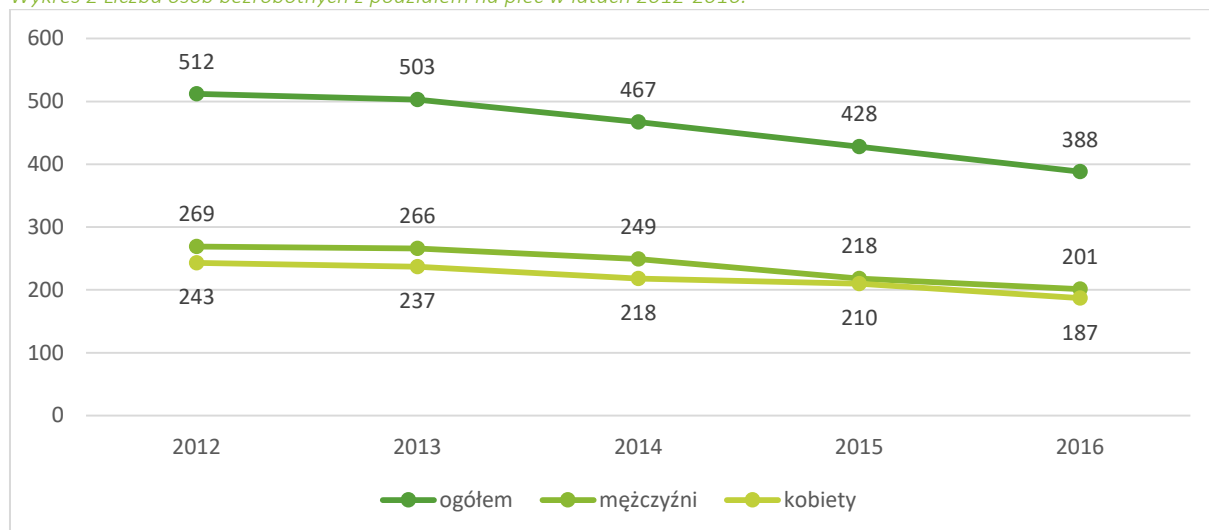
Źródło: opracowanie własne

3.2.3 Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców

W ramach analizy sfery społecznej poza poddanymi analizie wiodącymi kwestiami związanymi z ubóstwem istotną zmienną jest bezrobocie. W dalszej części opracowania diagnostycznego dokonano pomiaru zjawiska przy wykorzystaniu dwóch mierników. Bezrobocie należy do najpoważniejszych problemów rynku pracy. Jednocześnie wpływa ono bowiem na wiele sfer życia, zarówno ekonomiczną, społeczną, socjologiczną jak i psychologiczną. Zatem zjawisko bezrobocia to kryterium o charakterze społecznym silnie oddziałującym na sferę gospodarczą – istotnie z nią korelując. Najsilniej jednak bezrobocie dotyka osoby pozostające bez zatrudnienia i wpływa negatywnie na zjawiska społeczne występujące na terenie miasta. W ostatnich latach bezrobocie na terenie miasta utrzymuje się na stabilnym poziomie wykazując niewielki spadek. W ostatnich latach można zauważyć wyraźny

spadek liczby bezrobotnych kobiet w kolejnych latach. Poniższy wykres ilustruje zmiany w dynamice zjawiska.

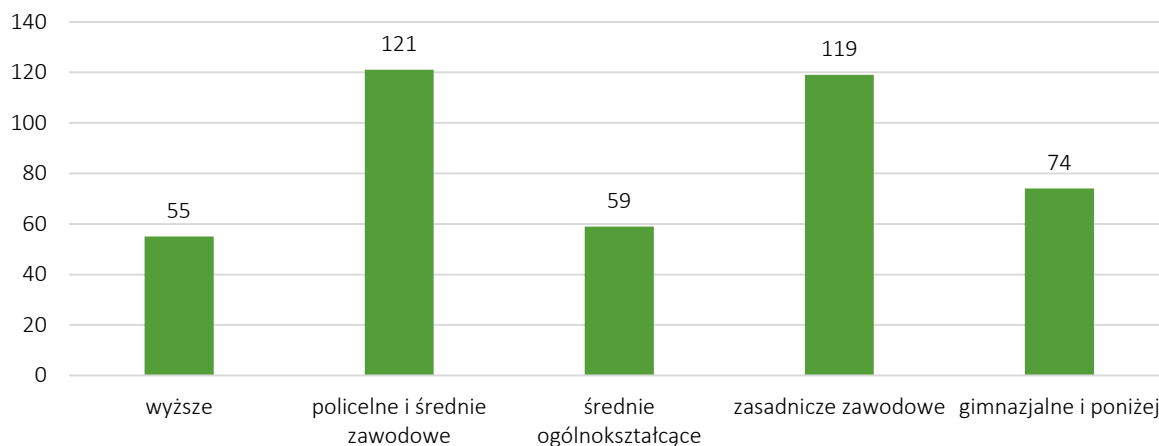
Wykres 2 Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć w latach 2012-2016.

Źródło: BDL GUS

Podział bezrobotnych na terenie miasta Radymna ze względu na wykształcenie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3 Bezrobotni z podziałem na wykształcenie w roku 2016 na terenie miasta Radymna

Źródło: PUP w Jarosławiu

Jako wskaźnik problemowy wskazano liczbę mieszkańców pozostających bez pracy z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, gdyż osoby te mają największy problem z dostosowaniem się do rynku pracy. Średnia liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców dla miasta Radymna wynosi 1,38. Najsilniej identyfikowany kryzys odnotowano na terenie jednostek statystycznych 2 oraz 3, wskaźniki dla nich kształtowały się na poziomie odpowiednio 1,97 oraz 2,42. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki

statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie populacji bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym w poszczególnych analizowanych jednostkach.

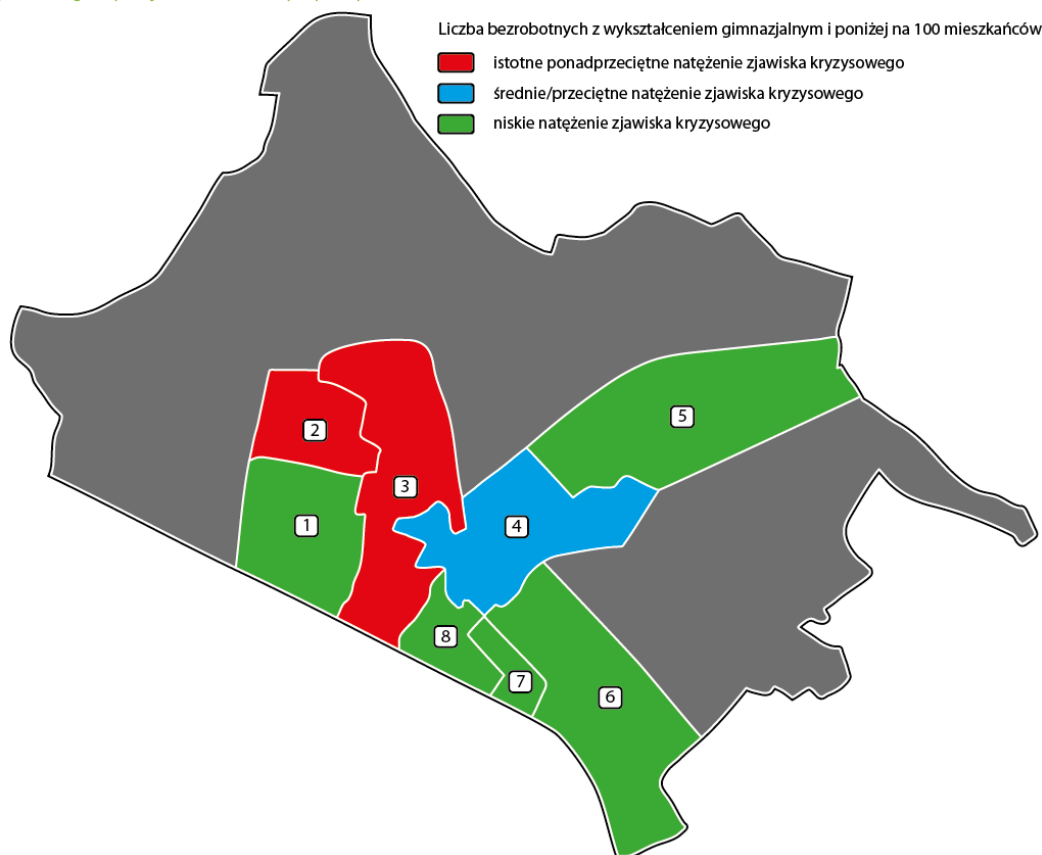
Tabela 7 Bezrobotni z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	1	0,44
Jednostka statystyczna 2	-1	1,97
Jednostka statystyczna 3	-1	2,42
Jednostka statystyczna 4	0	1,52
Jednostka statystyczna 5	1	0,28
Jednostka statystyczna 6	1	0,59
Jednostka statystyczna 7	1	0,83
Jednostka statystyczna 8	1	0,57
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,38	1,38

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik opisujący liczbę bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 4 Bezrobotni z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.2.4 Długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców

Długotrwale bezrobocie to zjawisko powodujące trwałe ubożenie osób jej dotkniętych, zatem jego skala i natężenie akceleruje procesy związane z pauperyzacją mieszkańców oraz silnie koreluje z ubóstwem. Wśród bezrobotnych na terenie miasta przeważają mężczyźni. Liczba bezrobotnych na terenie miasta Radymna w roku 2016 z podziałem na czas pozostawania bez pracy przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 8 Liczba bezrobotnych na terenie miasta Radymna w roku 2016 z podziałem na czas pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	Liczba ogółem	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
do 1 m-ca	17	10	7
1-3 m -cy	61	40	21
3-6 m-cy	59	30	29
6-12 m-cy	66	37	29
12-24 m-cy	82	36	46
powyżej 24 m-cy	142	62	80
Razem	427	215	212

Źródło: PUP w Jarosławiu

Jako wskaźnik problemowy wskazano liczbę osób pozostających bez pracy powyżej dwóch lat. Osobom takim najciężej jest się dostosować do stale zmieniającego się rynku pracy. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców – wartość średnia dla miasta Radymna kształtuje się na poziomie 2,64. Największa koncentracja omawianego zjawiska została odnotowana w jednostce statystycznej 4. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie populacji długotrwale bezrobotnych w poszczególnych analizowanych jednostkach.

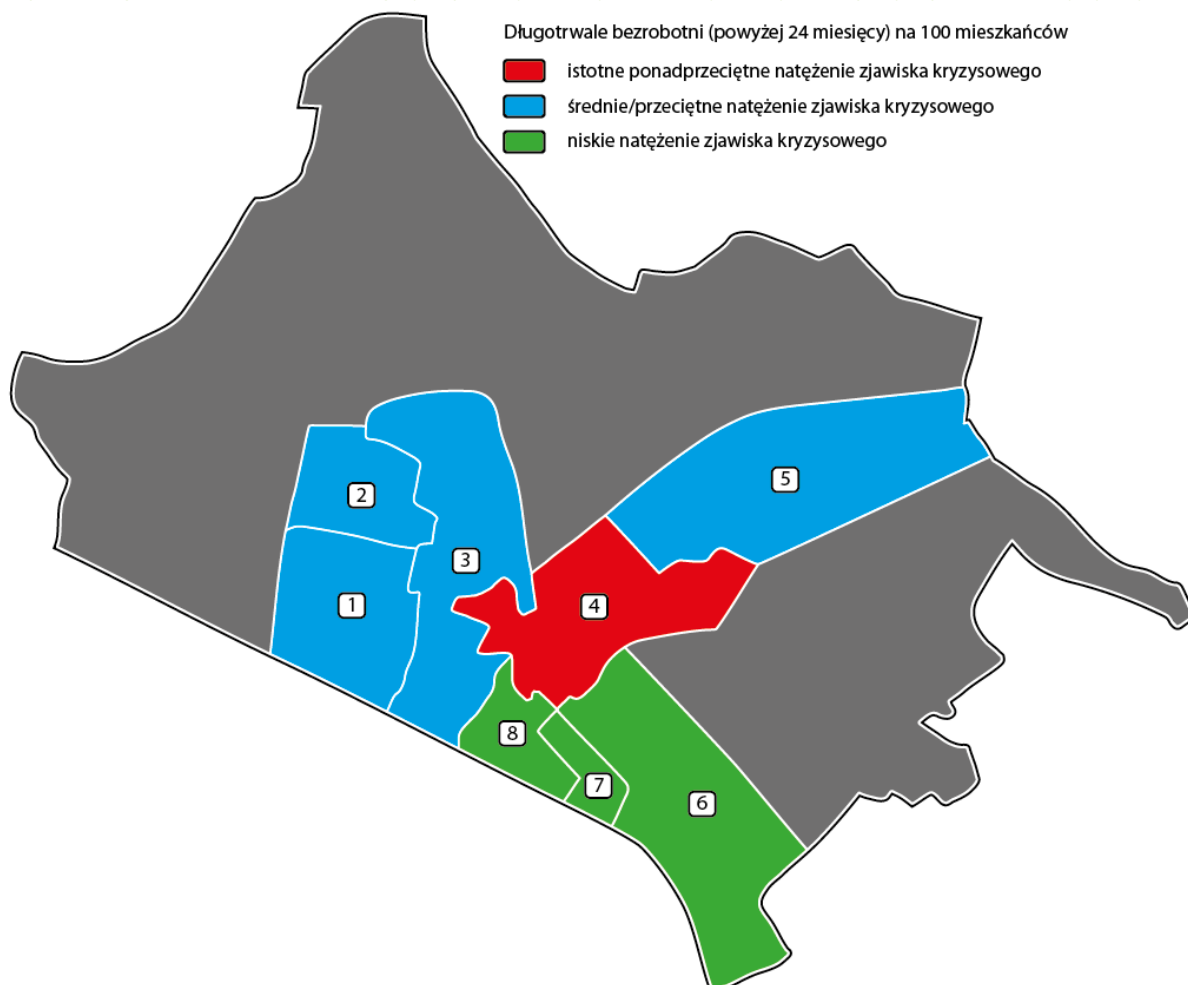
Tabela 9 Długotrwale bezrobotni – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	0	2,61
Jednostka statystyczna 2	0	2,53
Jednostka statystyczna 3	0	2,81
Jednostka statystyczna 4	-1	3,17
Jednostka statystyczna 5	0	2,54
Jednostka statystyczna 6	1	1,47
Jednostka statystyczna 7	1	0,83
Jednostka statystyczna 8	1	2,27
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,25	2,64

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 5 Długotrwanie bezrobotni – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.2.5 Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców

Poza ubóstwem i bezrobociem wskaźniki odnoszące się do bezpieczeństwa i ładu publicznego są istotnym czynnikiem wskazującym na sytuację problemową. Poczucie bezpieczeństwa wpływa na jakość życia i rozwoju społeczeństwa. Określając poziom bezpieczeństwa na terenie miasta Radymna, przeanalizowano dane otrzymane z Komisarjatu Policji w Radymnie oraz wartości liczbowe przekazane przez Państwową Straż Pożarną w Jarosławiu. W roku 2016 na terenie miasta Radymna odnotowano 42 przestępstwa, w tym największa liczba dotyczyła kradzieży. Biorąc pod uwagę skalę zjawiska w latach poprzednich, można zauważyć wyraźny spadek popełnianych przestępstw na terenie miasta w roku 2016, co może świadczyć o zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa mieszkańców miasta Radymna.

Średnia liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców dla miasta Radymna wynosi 0,24 i należy ją uznać za relatywnie niską. W granicach czterech spośród analizowanych jednostek statystycznych nie odnotowano przestępstw (jednostki statystyczne: 1,5,6 oraz 8). Najmniej korzystana sytuacja została natomiast zidentyfikowana w jednostce statystycznej 3 – wskaźnik kształtował się na poziomie 0,48. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki

statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie przestępczością w poszczególnych analizowanych jednostkach.

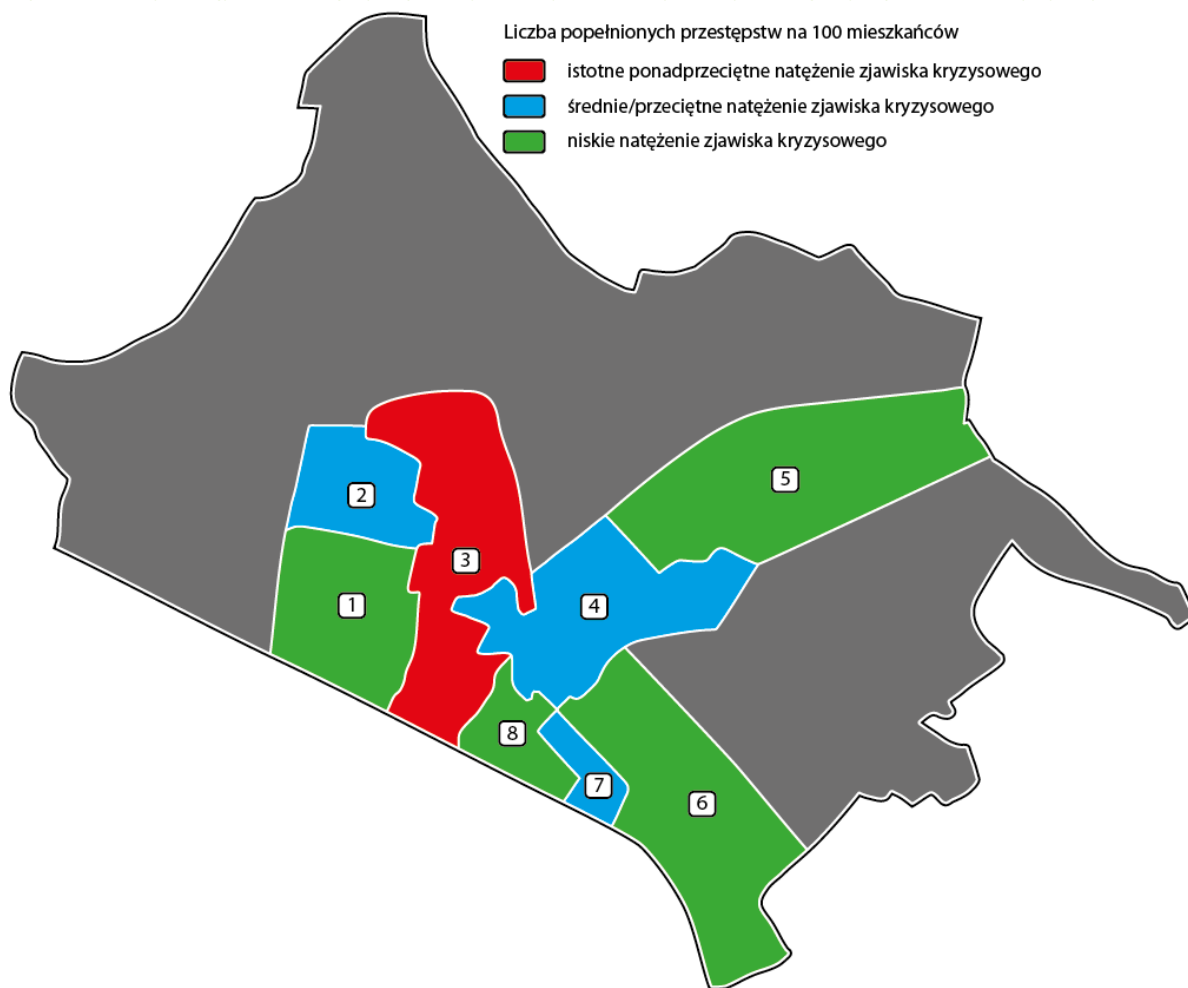
Tabela 10 Liczba przestępstw – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	1	0,00
Jednostka statystyczna 2	0	0,28
Jednostka statystyczna 3	-1	0,48
Jednostka statystyczna 4	0	0,28
Jednostka statystyczna 5	1	0,00
Jednostka statystyczna 6	1	0,00
Jednostka statystyczna 7	0	0,28
Jednostka statystyczna 8	1	0,00
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,38	0,24

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik dotyczący liczby przestępstw został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 6 Liczba przestępstw – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

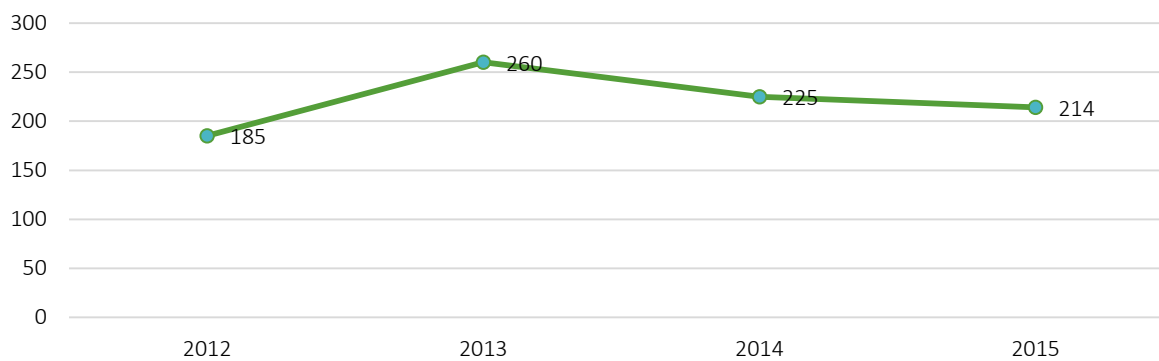

Źródło: opracowanie własne

3.2.6 Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców

Drugim elementem poddanym analizie w kontekście bezpieczeństwa jest statystyka wykroczeń. W roku 2015 odnotowano 214 wykroczeń, w tym największy procent dotyczył zakłócenia spokoju porządku publicznego.

Wykres 4 Liczba popełnianych wykroczeń na terenie miasta Radymna w latach 2012-2015

Źródło: Komisariat policji w Radymnie.

Wartość średnia dla miasta Radymna w zakresie liczby wykroczeń kształtuje się na poziomie 1,75 na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w trzech analizowanych fragmentach miasta: jednostka statystyczna 3 – 2,33, jednostka statystyczna 5 – 2,25, jednostka statystyczna 8 – 2,27. Natężenie zjawiskiem w całym mieście należy ocenić jako przeciętne niemniej wymienione jednostki cechowały się ponadprzeciętnym natężeniem zjawiska. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie wykroczeń w poszczególnych analizowanych jednostkach.

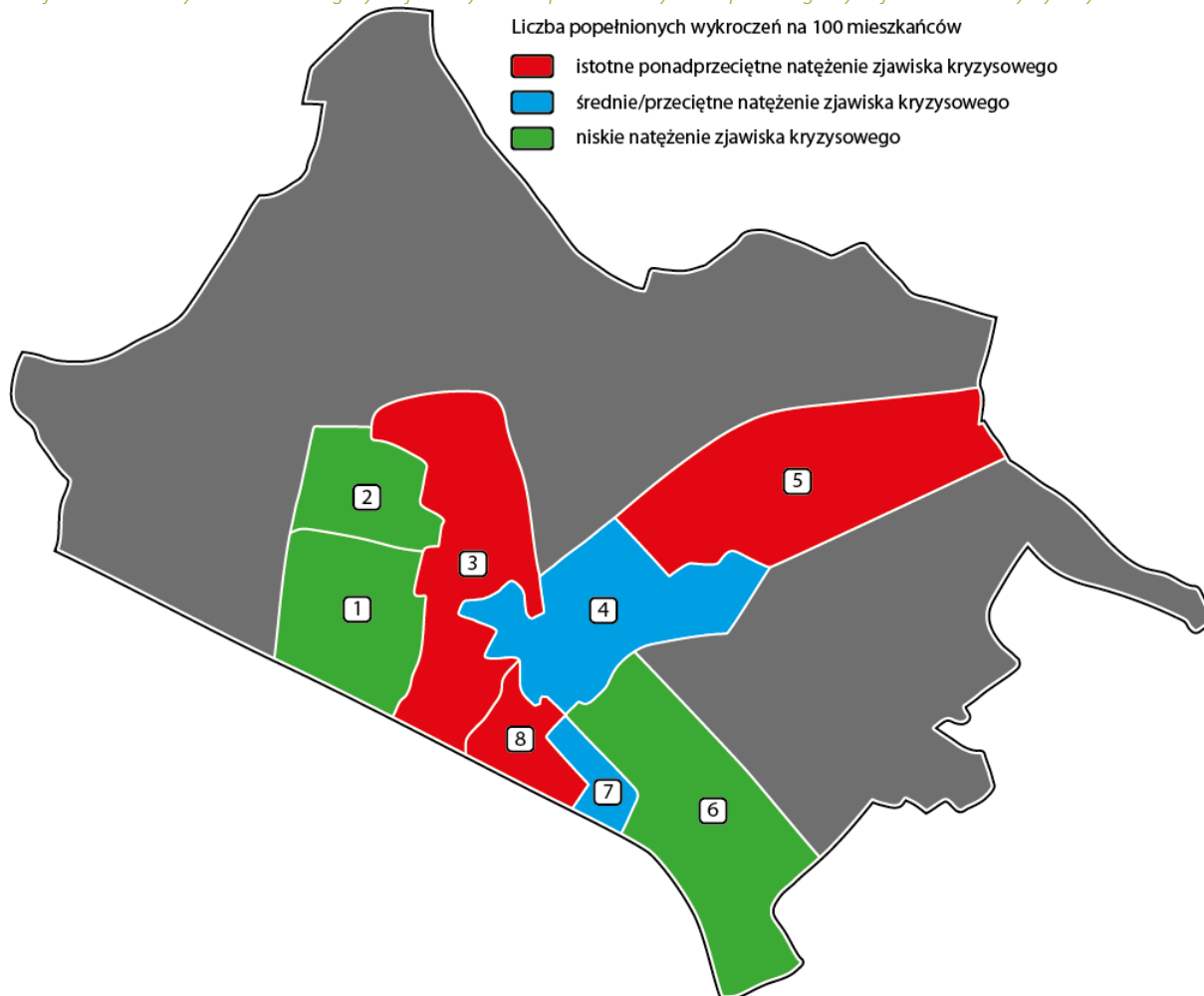
Tabela 11 Liczba wykroczeń – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	1	0,44
Jednostka statystyczna 2	1	1,12
Jednostka statystyczna 3	-1	2,33
Jednostka statystyczna 4	0	1,89
Jednostka statystyczna 5	-1	2,25
Jednostka statystyczna 6	1	0,59
Jednostka statystyczna 7	0	1,65
Jednostka statystyczna 8	-1	2,27
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,00	1,75

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik dotyczący liczby wykroczeń został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 7 Liczba wykroczeń – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.2.7 Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców

Na terenie miasta Radymna w roku 2016 odnotowano 105 wyjazdów Państwowej Straży Pożarnej, w tym:

- 28 wyjazdów dotyczyło pożarów,
- 18 wyjazdów dotyczyło miejscowych zagrożeń,
- 1 wyjazd dotyczył fałszywego alarmu.

Średnia liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców wynosi 0,82. Relatywnie wysoka wartość wskaźnika, świadcząca o znamionach kryzysu w kwestii bezpieczeństwa, została odnotowana na terenie jednostek 2, 3 oraz 5. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie zjawiska w poszczególnych analizowanych jednostkach.

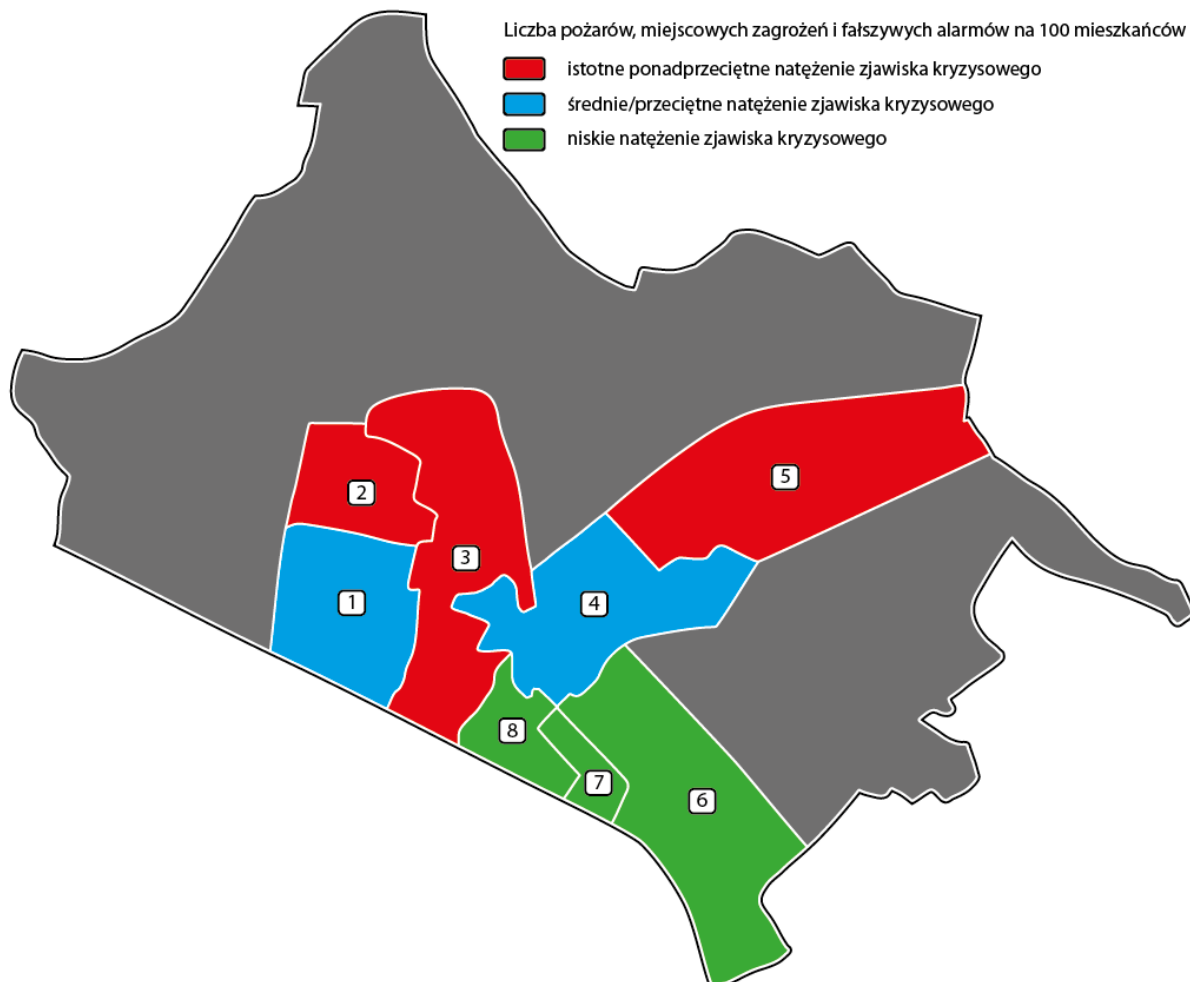
Tabela 12 Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	0	0,87
Jednostka statystyczna 2	-1	1,12
Jednostka statystyczna 3	-1	1,16
Jednostka statystyczna 4	0	0,80
Jednostka statystyczna 5	-1	1,13
Jednostka statystyczna 6	1	0,29
Jednostka statystyczna 7	1	0,28
Jednostka statystyczna 8	1	0,28
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,00	0,82

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik dotyczący liczby pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 8 Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.2.8 Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców

Organizacje pozarządowe sprzyjają włączeniu w życie społeczne osób lub grup zagrożonych marginalizacją (np. długotrwale bezrobotnych czy niepełnosprawnych). W ten sposób sprzyjają rozwojowi ich zaufania do instytucji demokratycznych i uczą współpracy. Organizacje podejmują również działania, które zmierzają do podnoszenia standardu życia grup o niskim statusie ekonomicznym lub społecznym. Dzięki temu ludzie mało zarabiający mają dostęp do dóbr i usług, które inaczej byłyby poza ich zasięgiem.

Do organizacji pozarządowych działających na terenie miasta można zaliczyć:

- MKS Radymno,
- UKS Giganci Radymno,
- Klub Sportowy Feniks,
- Towarzystwo Kulturalno - Sportowe „Żagiel”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Radymna „Galeon”,

- Wspólnota Al-Anon,
- SKT „Zek”,
- Stowarzyszenie „Nowe Życie”,
- Stowarzyszenie Aktywni na rzecz rozwoju Przedszkola Samorządowego w Radymnie.

Średnia liczba organizacji społecznych przypadająca na 100 mieszkańców w Radymnie kształtuje się na poziomie 0,17 i jest relatywnie niska. W granicach czterech analizowanych jednostek statystycznych nie odnotowano żadnych organizacji działających w trzecim sektorze. Natomiast najwyższa liczba stowarzyszeń i fundacji została zidentyfikowana w jednostce statystycznej 2 i w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosiła 0,56. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe oraz kategoryzacją, która ilustruje natężenie zjawiska w poszczególnych analizowanych jednostkach.

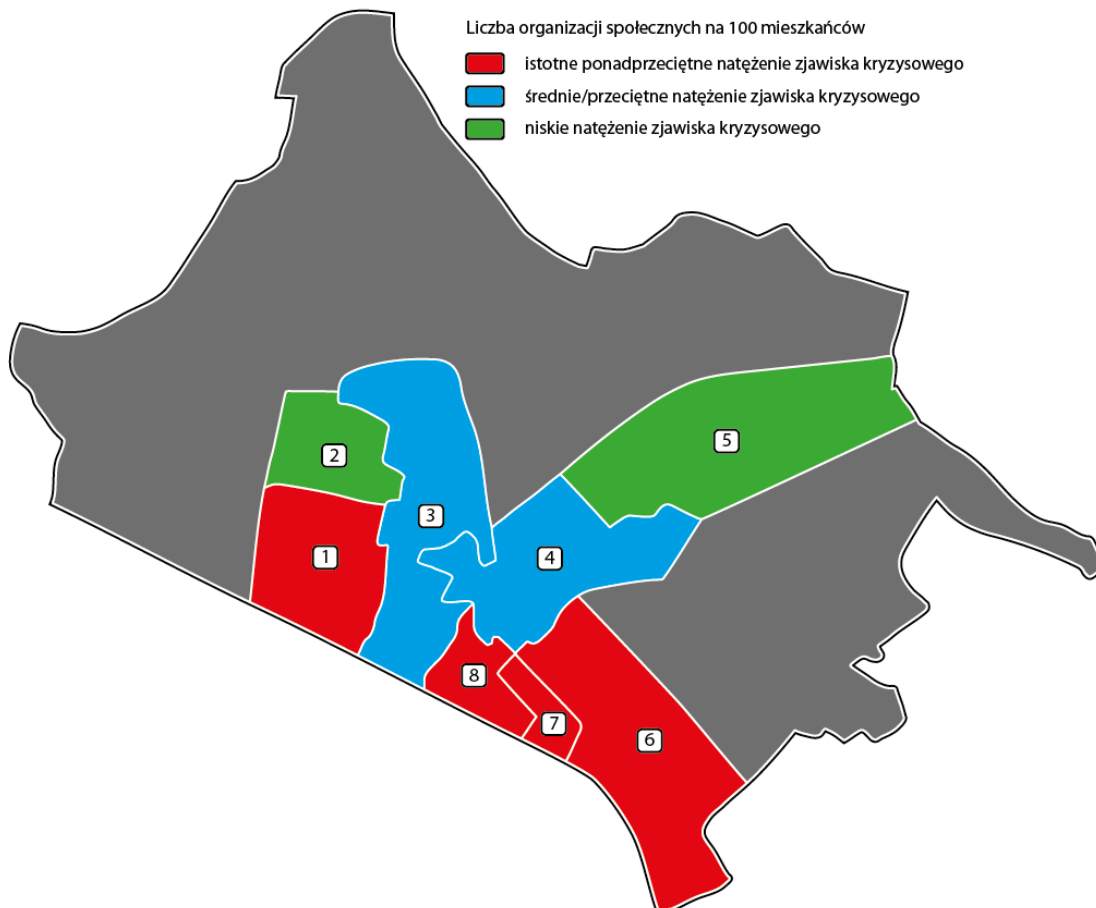
Tabela 13 Liczba organizacji społecznych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	-1	0,00
Jednostka statystyczna 2	1	0,56
Jednostka statystyczna 3	0	0,10
Jednostka statystyczna 4	0	0,24
Jednostka statystyczna 5	1	0,28
Jednostka statystyczna 6	-1	0,00
Jednostka statystyczna 7	-1	0,00
Jednostka statystyczna 8	-1	0,00
Wartość średnia dla miasta Radymna	-0,25	0,17

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik dotyczący liczby organizacji społecznych został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 9 Liczba organizacji społecznych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.2.9 Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku

Im mniejsza frekwencja tym słabsza demokracja, a tym samym mniejszy udział w życiu publicznym. Aktywność publiczna mieszkańców to wypadkowa ich zaangażowania w sytuację wewnętrzną gminy oraz przekonanie o posiadaniu relewantnego wpływu na kształt lokalnego samorządu i polityki gminy. Analiza frekwencji w wyborach samorządowych, które miały miejsce w Polsce w 2014 roku w poszczególnych jednostkach analitycznych na terenie miasta Radymna wskazała, iż frekwencja wahała się w przedziale od 49 do 59 %. Średnia gminna kształtowała się na poziomie 55%. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje frekwencję wyborczą w poszczególnych analizowanych jednostkach.

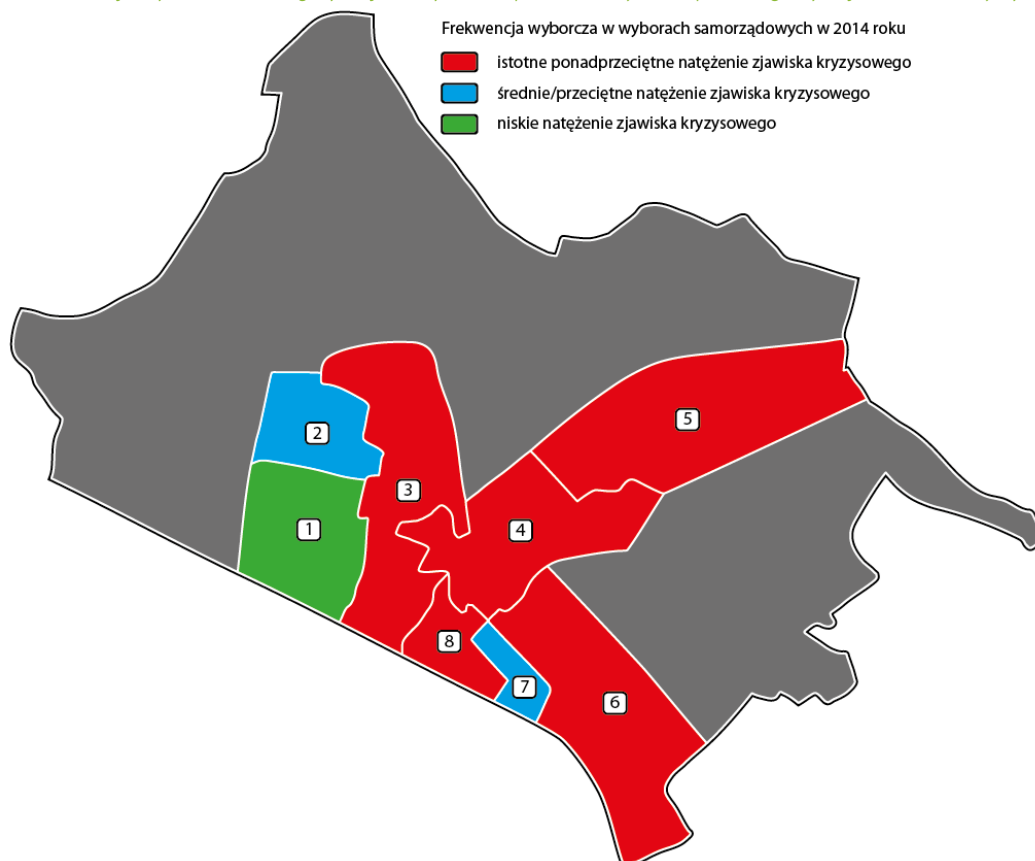
Tabela 14 Frekwencja wyborcza – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku
Jednostka statystyczna 1	1	59,09%
Jednostka statystyczna 2	0	56,48%
Jednostka statystyczna 3	-1	51,00%
Jednostka statystyczna 4	-1	51,03%
Jednostka statystyczna 5	-1	52,76%
Jednostka statystyczna 6	-1	49,21%
Jednostka statystyczna 7	0	56,04%
Jednostka statystyczna 8	-1	53,42%
Wartość średnia dla miasta Radymna	-0,50	55%

Źródło: opracowanie własne

Frekwencja wyborcza została zaprezentowana graficznie uwzględniając jej przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 10 Frekwencja wyborcza – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

Porównując frekwencję wyborczą w innych gminach powiatu jarosławskiego do frekwencji na terenie miasta Radymna, należy stwierdzić iż wartość dla miasta Radymna należy do jednych z niższych w powiecie (jest jednak wyższa niż średnia w powiecie), natomiast wartość ta jest wyższa od frekwencji wyborczej na terenie województwa.

Tabela 15 Frekwencja w ujęciu porównawczym.

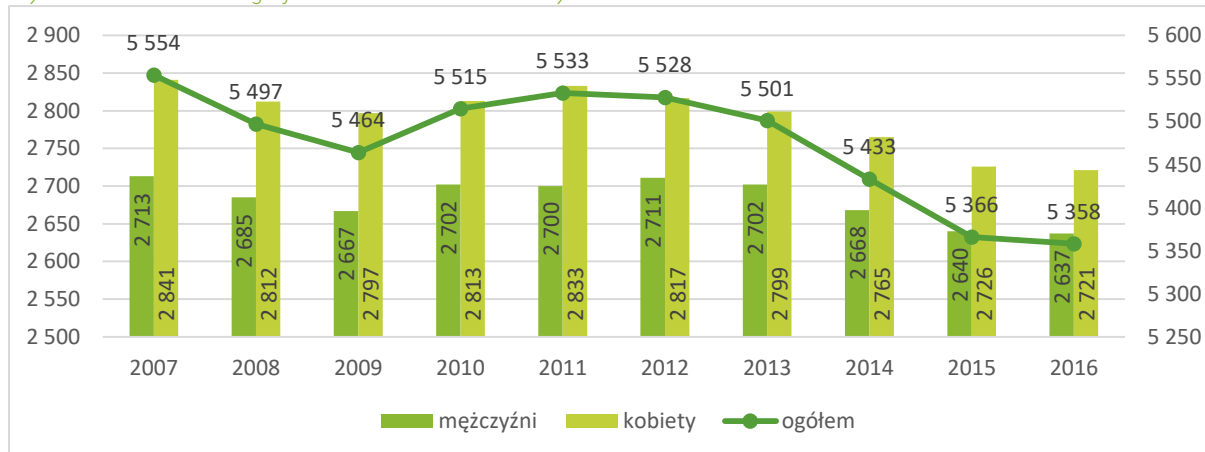
Obszar	Wartość
Miasto Radymno	55,16%
Powiat Jarosławski	54,14%
m. Jarosław	45,79%
Chłopice	55,14%
g. Jarosław	47,28%
Laszki	63,13%
Pawłosiów	58,17%
Pruchnik	60,46%
g. Radymno	61,76%
Rokietnica	59,33%
Roźwienica	57,79%
Wiązownica	64,80%
Województwo Podkarpackie	50,62%

Źródło: PKW

3.2.10 Gęstość zaludnienia

Wśród katalogu wskaźników społecznych ważną zmienną jest gęstość zaludnienia. Na terenie miasta Radymna liczba mieszkańców z roku na rok spada. Wśród mieszkańców na terenie miasta dominują kobiety. Liczba mieszkańców z podziałem na płeć została przedstawiona na poniższym wykresie.

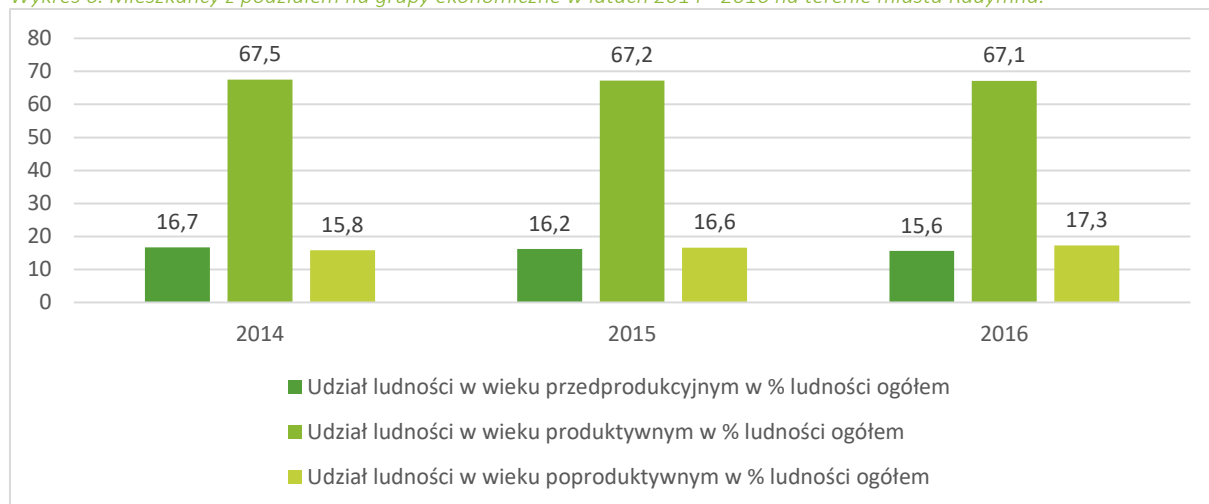
Wykres 5 Struktura demograficzna na terenie miasta Radymna w latach 2007-2016

Źródło: Urząd Miasta Radymna

Analizując przebieg zmian demograficznych na terenie miasta Radymna, można zauważyć stały wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na problem starzenia się społeczeństwa. Z roku na rok zmniejsza się liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Wykres 6. Mieszkańcy z podziałem na grupy ekonomiczne w latach 2014 - 2016 na terenie miasta Radymna.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Należy jednakże zauważyć, że trend na terenie miasta Radymna jest korzystniejszy od wojewódzkiego oraz powiatowego, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym w ujęciu porównawczym.

Obszar	Wartość
Miasto Radymno	16,6 %
Powiat Jarosławski	18,1 %
Województwo Podkarpackie	18,2 %

Źródło: opracowanie własne

Szczególnie istotnymi wskaźnikami z punktu widzenia możliwości rozwojowych gmin są wskaźniki obrazujące strukturę wiekową ich mieszkańców. Najważniejszym z nich jest wskaźnik ukazujący stopień starzenia się lokalnych społeczności, którego miernikiem jest stosunek osób w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym – kobiety po 60 roku życia i mężczyźni po 65 roku życia) do liczby osób w wieku produkcyjnym (kobiety w przedziale wiekowym 18-59 lat, mężczyźni w wieku 18-64 lat).

Wartość gęstości zaludnienia w jednostkach analitycznych miasta Radymna jest bardzo zróżnicowana. W celu wyznaczenia terenów bardziej kryzysowych identyfikuje się te o niższym wskaźniku gęstości zaludnienia, przyjmując, że im wyższy jest stopień tego wskaźnika dla danej jednostki tym posiada on większy potencjał rozwojowy oparty na zasobie ludzkim. Średnia gęstość zaludnienia w mieście

Radymnie kształtuje się na poziomie 1 093,48 (wskaźnik odnosi się do obszaru poddanego analizie i tym samym nie obejmuje wyłączonych obszarów niezamieszkałych).

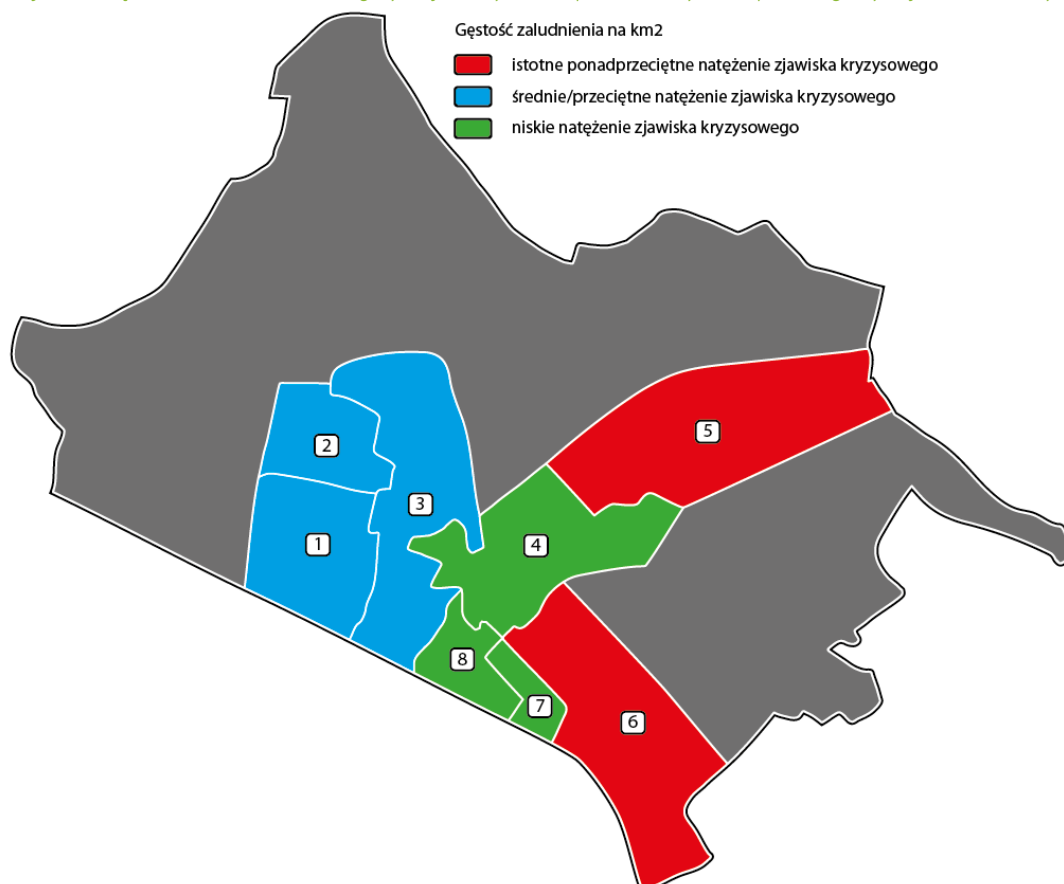
Tabela 17 Gęstość zaludnienia – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Gęstość zaludnienia na km ²
Jednostka statystyczna 1	0	850,00
Jednostka statystyczna 2	0	988,89
Jednostka statystyczna 3	0	1185,06
Jednostka statystyczna 4	1	2816,00
Jednostka statystyczna 5	-1	322,73
Jednostka statystyczna 6	-1	357,89
Jednostka statystyczna 7	1	2792,31
Jednostka statystyczna 8	1	1680,95
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,13	1093,48

Źródło: opracowanie własne

Gęstość zaludnienia została zaprezentowana graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 11 Gęstość zaludnienia – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

Gęstość zaludnienia dla całego terenu miasta Radymna wynosi 384 osób/km² i jest wyższa w porównaniu do wartości dla powiatu jarosławskiego.

Tabela 18. Gęstość zaludnienia w ujęciu porównawczym.

Obszar	Wartość
Miasto Radymno	384
Powiat Jarosławski	118
Województwo Podkarpackie	119

Źródło: opracowanie własne

3.3 Sfera techniczna

Wśród grupy zjawisk negatywnych wyodrębniono również sferę techniczną rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych. W tym kontekście poddano analizie liczbę mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców – jako element wyposażenia danej jednostki w infrastrukturę techniczną niezbędną do rozwiązywania problemów społecznych, liczbę budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych – prezentującą starzenie się budynków, ich degradację techniczną oraz liczbę zabytków na km², która wskazuje pośrednio na presję związaną z nakładami na z ich modernizację.

3.3.1 Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców

Do elementów udzielanej pomocy przez jednostki samorządu terytorialnego należy przyznawanie mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej lub losowej lokale socjalne zasobu mieszkaniowego gminy. Ważnym wskaźnikiem jest dostępność mieszkań socjalnych. Średnia liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców w Radymnie wynosi 0,28. W poniższej tabeli zilustrowane wskaźniki dedykowane poszczególnym jednostkom statystycznym wraz z ich kategoryzacją.

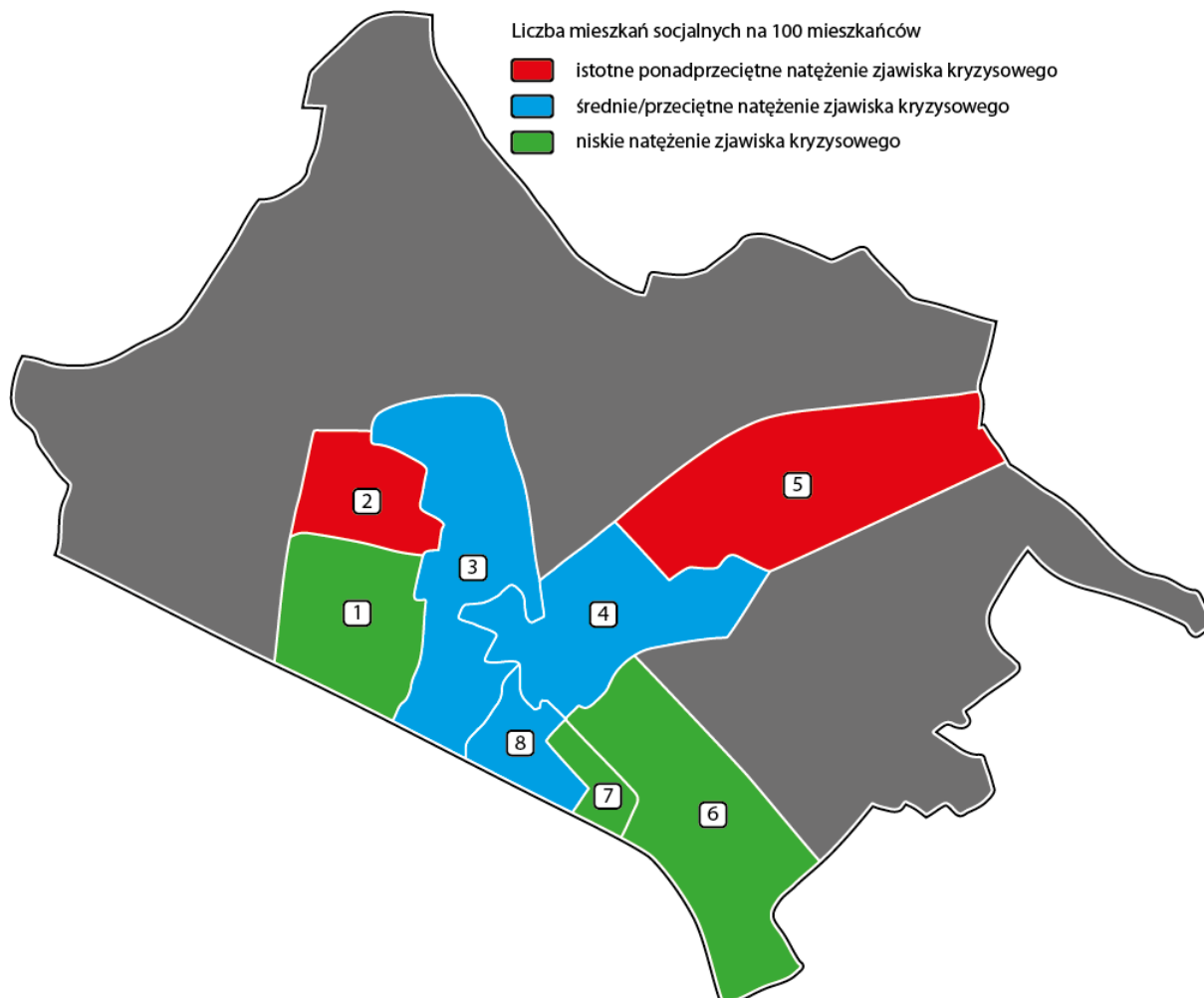
Tabela 19 Liczba mieszkań socjalnych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	1	0,00
Jednostka statystyczna 2	-1	0,84
Jednostka statystyczna 3	0	0,19
Jednostka statystyczna 4	0	0,19
Jednostka statystyczna 5	-1	1,41
Jednostka statystyczna 6	1	0,00
Jednostka statystyczna 7	1	0,00
Jednostka statystyczna 8	0	0,28
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,125	0,28

Źródło: opracowanie własne

Liczba mieszkań socjalnych została zaprezentowana graficznie uwzględniając ich przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 12 Liczba mieszkań socjalnych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.3.2 Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych

Wskaźnikiem, który pozwala w sposób ogólny oszacować uwarunkowania techniczne danego obszaru (np. zwiększone ryzyko konieczności przeprowadzenia przebudowy obiektu z uwagi na zużycie materiałów, instalacji) jest udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. Budynki mieszkalne wybudowane na terenie miasta Radymna przed rokiem 1989 stanowią 81,17 % wszystkich budynków na terenie miasta. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych dla miasta wynosi 0,34.

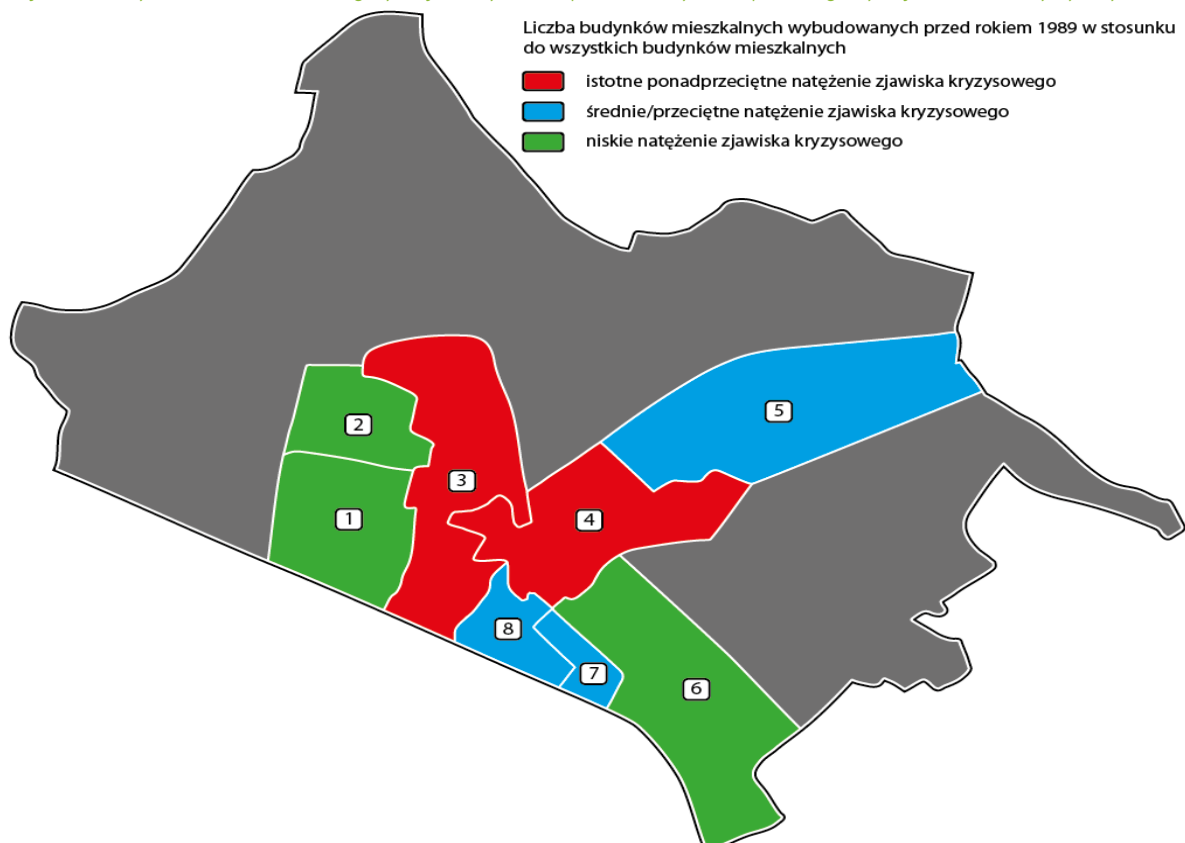
Tabela 20 Budynki mieszkalne – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych
Jednostka statystyczna 1	1	0,03
Jednostka statystyczna 2	1	0,00
Jednostka statystyczna 3	-1	1,00
Jednostka statystyczna 4	-1	0,71
Jednostka statystyczna 5	0	0,29
Jednostka statystyczna 6	1	0,14
Jednostka statystyczna 7	0	0,21
Jednostka statystyczna 8	0	0,30
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,125	0,34

Źródło: opracowanie własne

Omawiany wskaźnik został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 13 Budynki mieszkalne – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.3.3 Liczba zabytków na km²

Na terenie miasta Radymna zinwentaryzowano 78 zabytków. Poniżej przedstawiono wykaz najważniejszych zabytków znajdujących się na terenie miasta Radymna.

Architektura sakralna reprezentowaną m.in. przez:

- Zespół kościoła parafialnego p. w. św. Wawrzyńca (kościół, dzwonnica),
- Bożnica.

Architektura świecka:

- Zespół dworski biskupów przemyskich,
- Zespół folwarczny biskupów przemyskich.
- Rynek.

Budynki Użyteczności Publicznej:

- Hala Targowa,
- Budynek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”,
- Zespół budynków koszar piechoty,
- Zespół budynków koszar kawalerii,
- Zespół budynków kolejowych.

Zabudowa przemysłowa:

- Zespół budynków dawnego Towarzystwa Powroźniczego,
- Cegielnia murowana,
- Wiadukt kolejowy murowany.

Cmentarze:

- Cmentarz rzymsko-katolicki, Cmentarz żydowski.

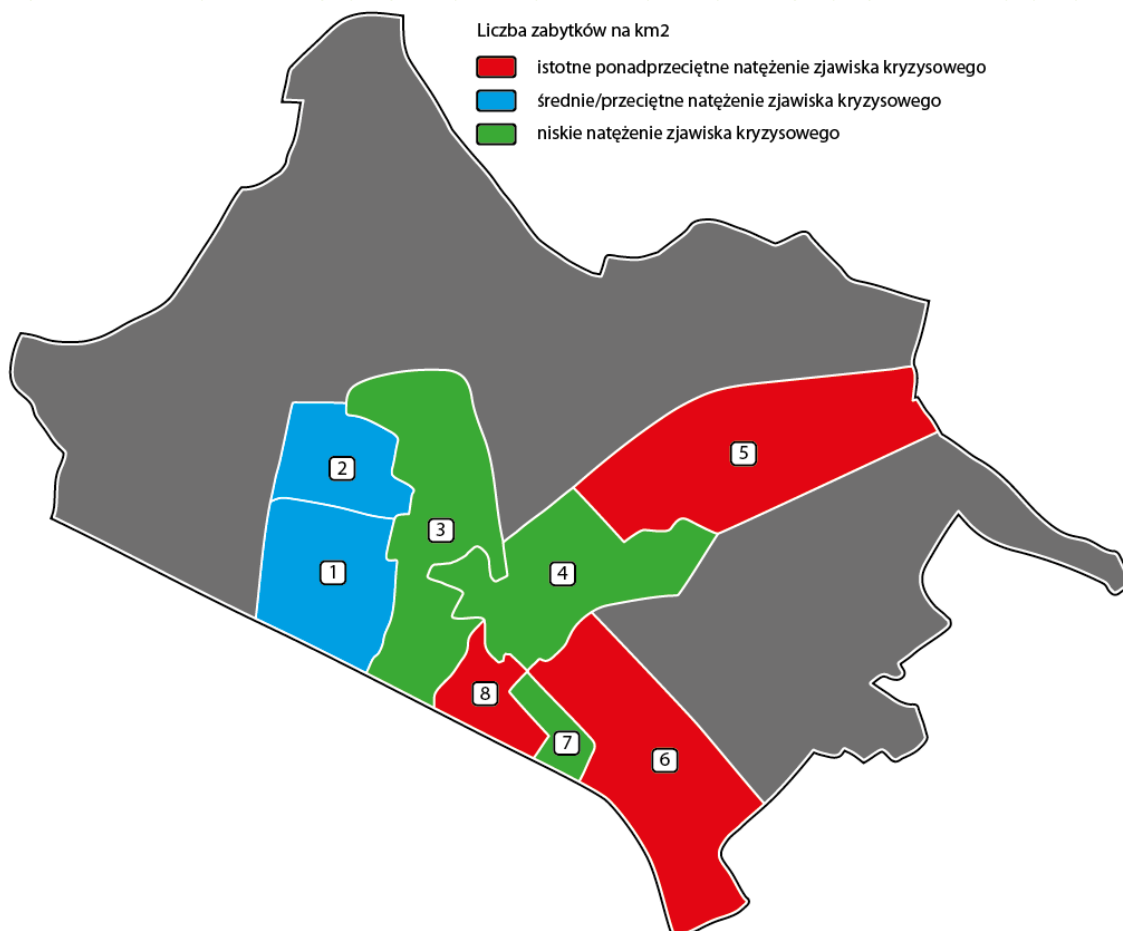
Tabela 21 Liczba zabytków – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba zabytków na km ²
Jednostka statystyczna 1	0	12,96
Jednostka statystyczna 2	0	16,67
Jednostka statystyczna 3	1	33,33
Jednostka statystyczna 4	1	26,67
Jednostka statystyczna 5	-1	5,45
Jednostka statystyczna 6	-1	7,37
Jednostka statystyczna 7	1	23,08
Jednostka statystyczna 8	-1	0,00
Wartość średnia dla miasta Radymna	0	15,89

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 14 Liczba zabytków – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej dokonano analizy dwóch wskaźników:

- Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia,
- Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3.4.1 Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia

Wysoki poziom dostępności kultury, edukacji i ośrodków pierwszej pomocy jest jednym z podstawowych wyznaczników rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, skierowanego na obywateli.

Do placówek oświatowych na terenie miasta Radymna zaliczono:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących, Zawodowych i Rolniczych im. A. Mickiewicza w Radymnie, ul. Złota Góra 13,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r. w Radymnie ul. Mickiewicza 4,
- Gimnazjum Nr 1 im. biskupa Ignacego Krasickiego w Radymnie, ul. Lwowska 20 F,
- Przedszkole Samorządowe w Radymnie, ul. Kazimierza Wielkiego 4,
- Przedszkole parafialne im. Św. Mikołaja w Radymnie, ul. Szopena 1.

Infrastruktura sportowa na terenie miasta zlokalizowana jest m.in. przy placówkach oświatowych. Należą do niej:

- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Radymnie im. Bohaterów Września 1939 r., ul. Mickiewicza 4,
- hala sportowa przy Gimnazjum nr 1, ul. Lwowska 20,
- boisko „Orlik”, ul. Sportowa,
- Stadion Miejski, ul. Sportowa,
- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Ogólnokształcących, Zawodowych i Rolniczych, ul. Złota Góra 13.

Na terenie miasta funkcjonuje także Miejska Biblioteka Publiczna przy ulicy Lwowskiej 20 oraz Miejski Ośrodek Kultury przy ul. Lwowskiej 16.

Zdjęcie 1 Budynek Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie

Źródło: www.gazetaradymno.pl/krajobraz-z-mokiem-w-tle

Do placówek medycznych na terenie miasta należy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ARS MEDICA" w Radymnie, ul. Legionów 1.

Do cyklicznych imprez kulturalnych organizowanych na terenie miasta Radymna należą:

- Siedem edycji Radymno Jazz Festiwal z udziałem m.in. JBBO, Coco Dixie, Boogie Boys, Lory Szafran, Magda Piskorzycy, Marka Radulego z zespołem, Kuby Badacha i Poluzjantów, Krzysztofa Iwaneczko z zespołem, Kuba&Sabina, Ani Szarmach oraz RSC- średnia liczba uczestników w kolejnych edycjach to 300 osób, razem ok. 2100,
- Dziesięć edycji wojewódzkiego przeglądu chórów: „Pieśni pasyjne” z udziałem najlepszych chórów województwa podkarpackiego - liczba uczestników ok. 2000 osób w 10 edycjach,
- konkursy plastyczne skierowane do dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Radymno,
- koncerty kolęd - uczestnicy ok. 150 osób w koncercie,
- konfrontacje społecznych ognisk muzycznych z powiatu jarosławskiego, przemyskiego i przeworskiego (uczestników ok. 100 osób),
- Majówka - festyn połączony z biegiem rodzinnym,
- wokalne, taneczne, plastyczne i teatralne (liczba uczestników ok. 70 osób),
- Dni Radymna - impreza plenerowa z udziałem gwiazd dotychczas wystąpili: Andrzej Piaseczny, Blue Cafe, Enej, Bajm, Afromental, Maleo Reggae Rockers, Kombii, Łzy, Finaliści The Voice of Poland i inni znakomici artyści (średnia liczba uczestników 3000),
- Dwie edycje „Jurajskiej Nocy Świętojańskiej” (uczestników ok. 500),
- Dwie edycje „Dino Lato z Rockabilly” (uczestników jednej edycji ok. 600),
- Orszak Trzech Króli.

Imprezy cykliczne odbywają się w różnych miejscach na terenie miasta, dlatego też ciężko je zakwalifikować pod względem jednostek analitycznych.

Dostępność usług publicznych dla miasta Radymna kształtuje się na poziomie 0,24. Najgorzej sytuacja wygląda w odniesieniu do jednostek statystycznych 1, 5, 7 oraz 8. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe wraz z kategoryzacją, która ilustruje natężenie zjawiska w poszczególnych analizowanych jednostkach.

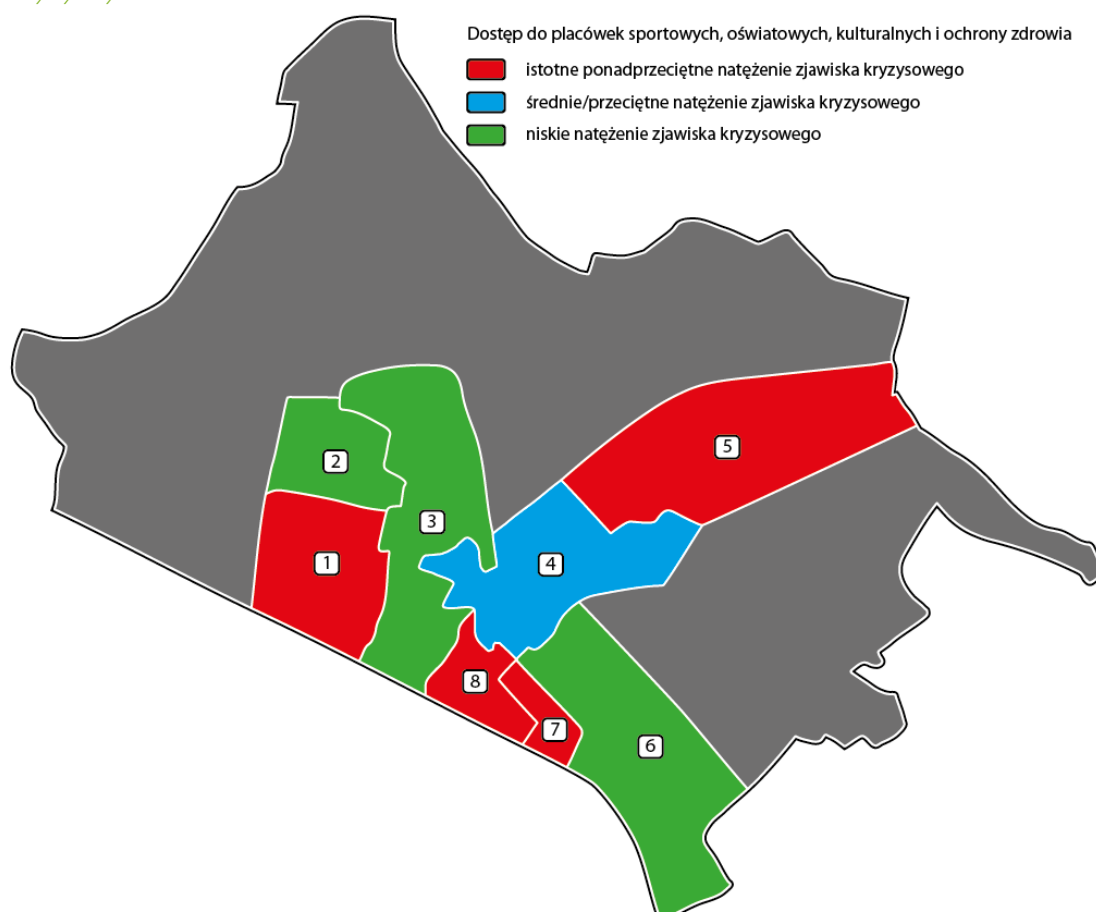
Tabela 22 Dostępność usług publicznych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia
Jednostka statystyczna 1	-1	0,00
Jednostka statystyczna 2	1	0,56
Jednostka statystyczna 3	1	0,39
Jednostka statystyczna 4	0	0,24
Jednostka statystyczna 5	-1	0,00
Jednostka statystyczna 6	1	0,59
Jednostka statystyczna 7	-1	0,00
Jednostka statystyczna 8	-1	0,00
Wartość średnia dla miasta Radymna	-0,125	0,24

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik dotyczący dostępności usług publicznych został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 15 Dostępność usług publicznych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.4.2 Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych

Drugą z analizowanych zmiennych jakościowych jest poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach wskaźnika dokonano oceny przestrzeni publicznej oraz obiektów użyteczności publicznej z punktu widzenia przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, pośrednio seniorów, jak również osób najmłodszych, uczniów korzystających z usług edukacyjnych na terenie miasta. To grupy społeczne, które szczególnie odczuwają trudności wynikające z istniejących barier architektonicznych oraz niedostosowania urbanistycznego wynikającego ze zmieniających się funkcji obiektów oraz przestrzeni miejskich. Średnia dla miasta Radymna oscyluje na poziomie 3,275. Przedstawiona wartość to średnia ważona wyprowadzona na podstawie wskazań 5 ekspertów biorących udział w badaniu. Eksperci dokonali punktowej oceny zjawiska w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo niski poziom dostosowania, a 5 bardzo wysoki poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych. Skala natężenia zjawiska kryzysowego jest najsilniej identyfikowana w granicach jednostki statystycznej 3 oraz 4.

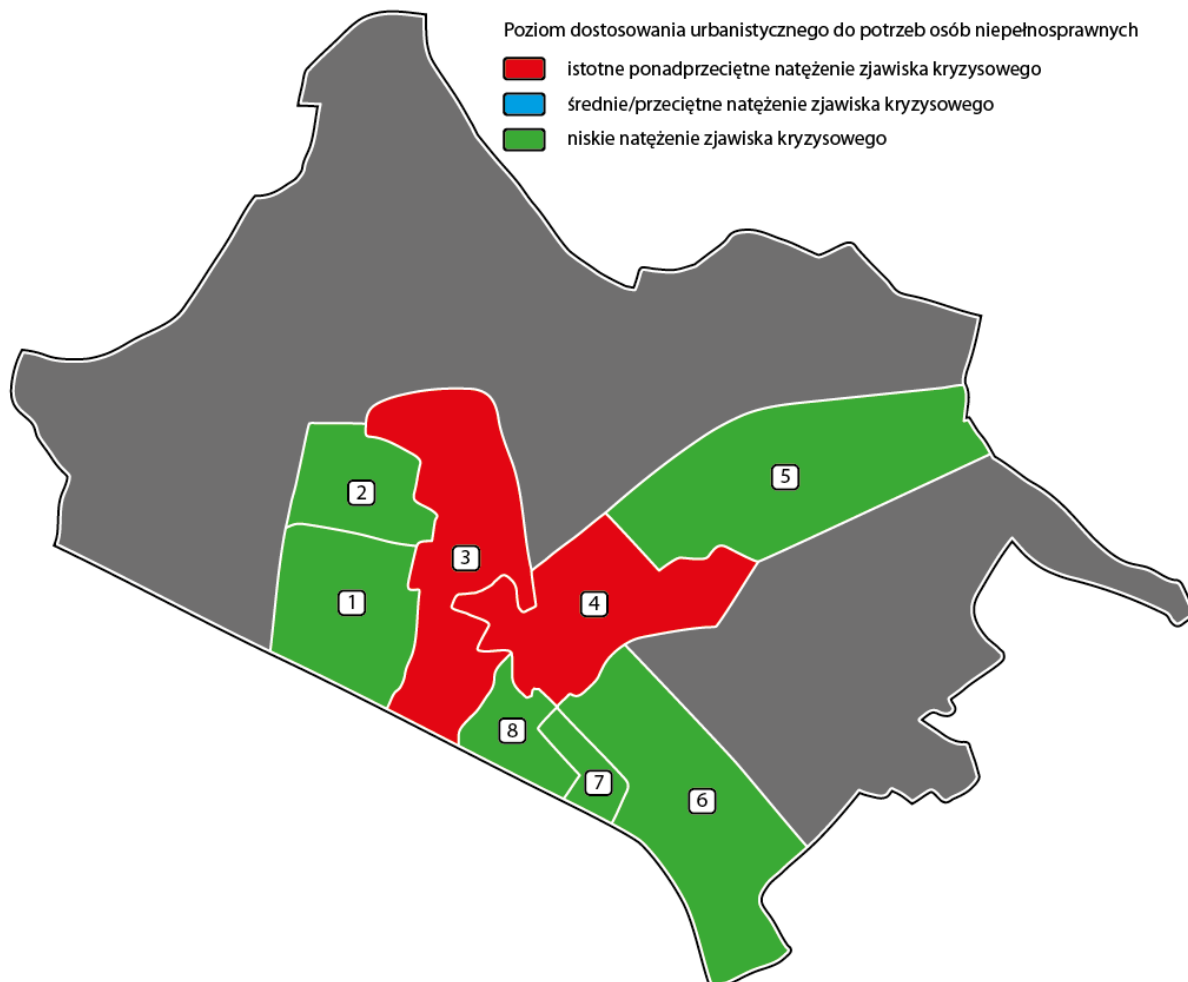
Tabela 23 Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych
Jednostka statystyczna 1	1	3,8
Jednostka statystyczna 2	1	3,8
Jednostka statystyczna 3	-1	1,2
Jednostka statystyczna 4	-1	2
Jednostka statystyczna 5	1	3,8
Jednostka statystyczna 6	1	4
Jednostka statystyczna 7	1	3,8
Jednostka statystyczna 8	1	3,8
Wartość średnia dla miasta Radymna	0,5	3,275

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 16 Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.5 Sfera gospodarcza

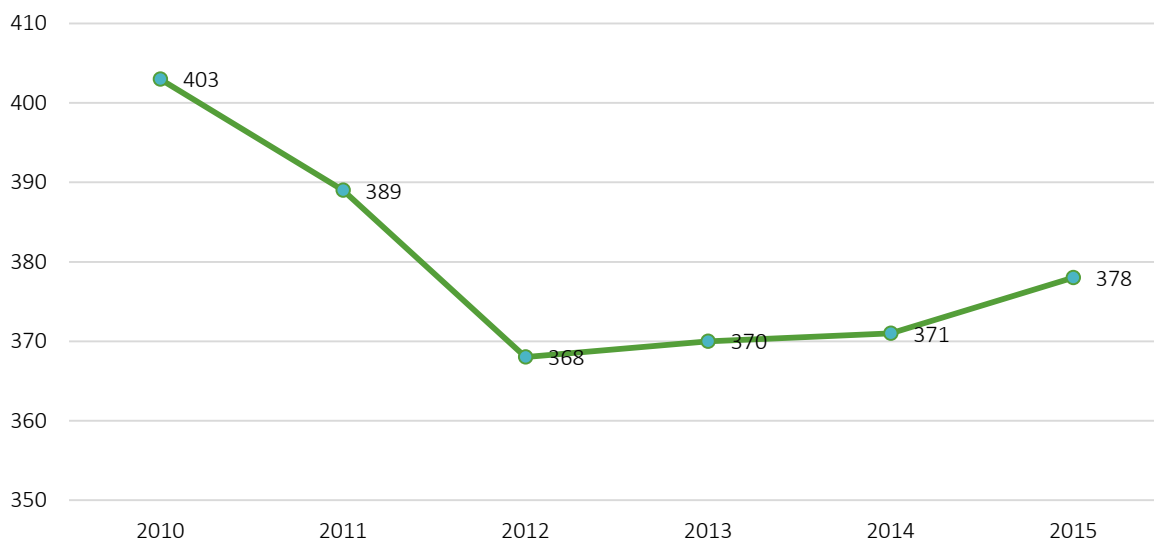
Aspekty gospodarcze w mieście Radymnie zostały poddane szczegółowej analizie w oparciu o dwa mierniki:

- Liczbę podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców,
- Liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.

3.5.1 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Analiza struktury podmiotowej gospodarki Gminy wyraźnie wskazuje na przewagę sektora prywatnego (podmioty gospodarcze w rękach prywatnych stanowią 95 % wszystkich podmiotów).

Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miasta Radymna w latach 2010 - 2015.

Źródło: Urząd Miasta Radymna.

Do większych przedsiębiorstw na terenie miasta można zaliczyć m.in.:

- Emiter sp.j. ZUP. Bieda S., Lis P.,
- Elementy Budowlane Radymno,
- Rzeszowskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych,
- Kruszgeo S.A.,
- Metalex Sp. z o.o.,
- Wytwórnia Mas Bitumicznych w Radymnie,
- Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych GEO sp. z o.o.,
- Bank PEKAO SA,
- Bank Spółdzielczy,
- Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej ARS MEDICA,
- Biedronka,
- Rol – Mech,
- Hetman s.c. Mazepa J.B.

Największy procent podmiotów gospodarczych na terenie miasta należy do sekcji G - 39,15%. Specyfikę gospodarczą miasta charakteryzuje poniższa tabela.

Tabela 24. Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji działań PKD oraz sektorów własnościowych na terenie miasta Radymna.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	
OGÓŁEM	378
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3
B. Górnictwo i wydobywanie	1
C. Przetwórstwo przemysłowe	18
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F. Budownictwo	30
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	148
H. Transport i gospodarka magazynowa	17
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7
J. Informacja i komunikacja	4
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	32
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
P. Edukacja	18
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	24
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja	
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	34

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Pierwszym spośród wskaźników gospodarczych różnicujących miasto Radymno jest poziom przedsiębiorczości definiowany jako liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców. Wartość średnia dla miasta Radymna wynosi 4,51. Niższy od przeciętnej poziom przedsiębiorczości odnotowano na terenie następujących jednostek statystycznych: 1, 7 oraz 8. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje poziom rozwoju gospodarczego poszczególnych analizowanych jednostkach.

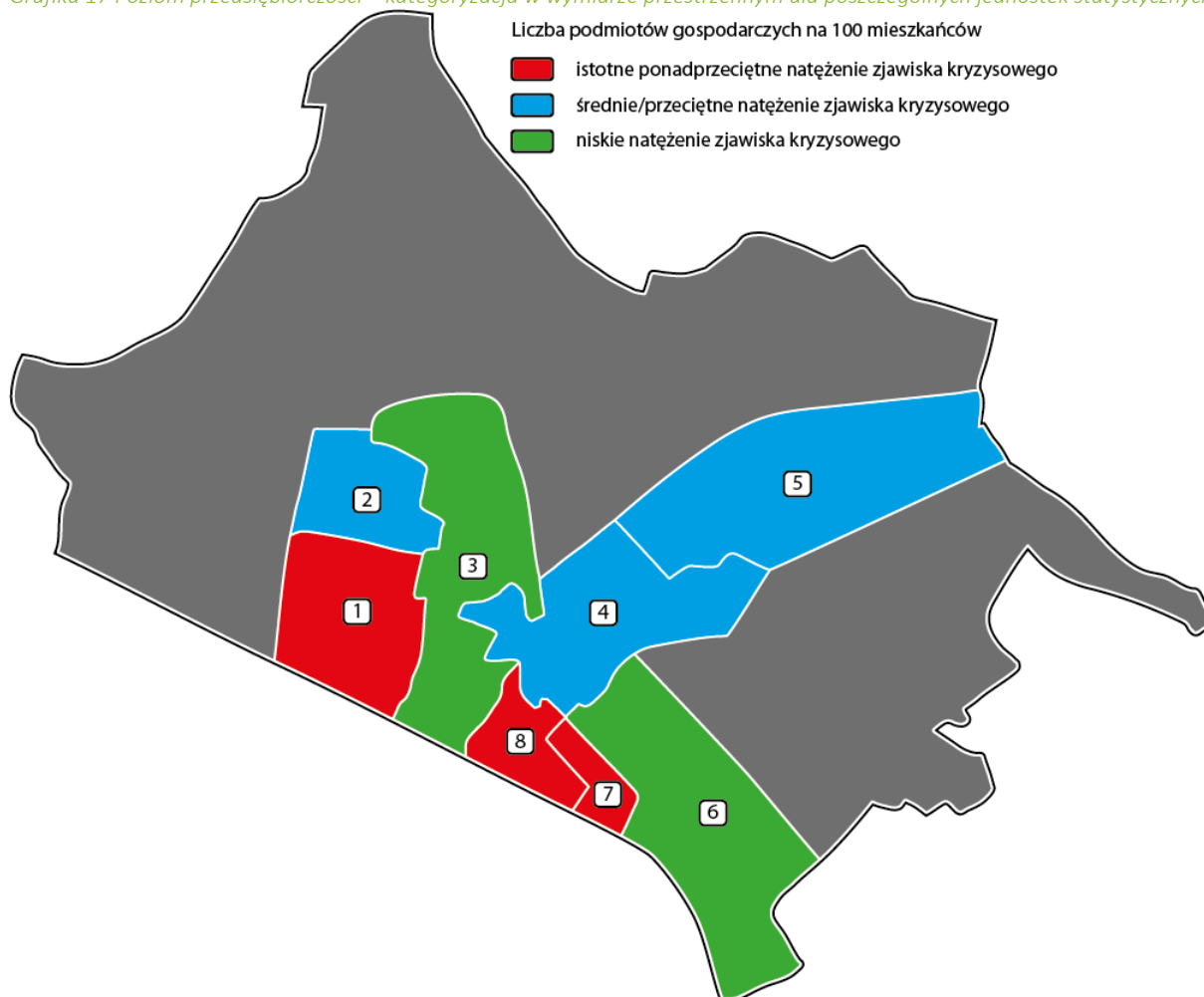
Tabela 25 Poziom przedsiębiorczości – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	-1	1,96
Jednostka statystyczna 2	0	4,49
Jednostka statystyczna 3	1	8,05
Jednostka statystyczna 4	0	3,74
Jednostka statystyczna 5	0	4,23
Jednostka statystyczna 6	1	7,06
Jednostka statystyczna 7	-1	2,20
Jednostka statystyczna 8	-1	2,27
Wartość średnia dla miasta Radymna	-0,125	4,51

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik opisujący poziom przedsiębiorczości został zaprezentowany graficznie uwzględniając jego przestrzenne zróżnicowanie w strukturze miasta. Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 17 Poziom przedsiębiorczości – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.5.2 Liczba wyrejstrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

W ramach analizy sfery gospodarczej przeanalizowano liczbę wyrejstrowanych podmiotów gospodarczych na terenie miasta Radymna w roku 2015. Łącznie wyrejstrowanych zostało 38 podmiotów gospodarczych. Wartość średnia dla miasta Radymna kształtuje się na poziomie 0,71, natomiast najmniej korzystną dynamikę rozwoju gospodarczego zidentyfikowano na terenie jednostki statystycznej 6 – 1,18.

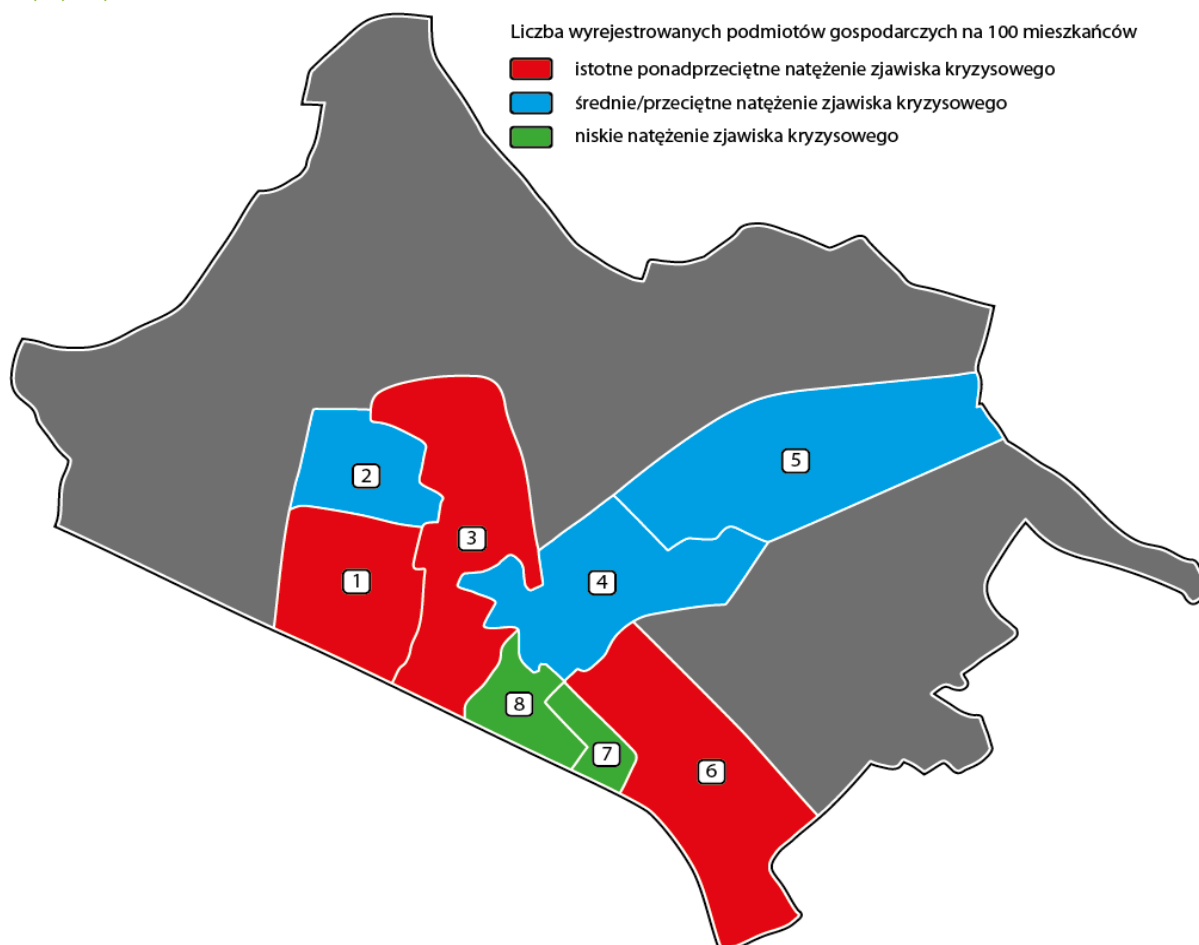
Tabela 26 Dynamika rozwoju gospodarczego – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Liczba wyrejstrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Jednostka statystyczna 1	-1	1,09
Jednostka statystyczna 2	0	0,56
Jednostka statystyczna 3	-1	0,97
Jednostka statystyczna 4	0	0,66
Jednostka statystyczna 5	0	0,56
Jednostka statystyczna 6	-1	1,18
Jednostka statystyczna 7	1	0,00
Jednostka statystyczna 8	1	0,28
Wartość średnia dla miasta Radymna	-0,125	0,71

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 18 Dynamika rozwoju gospodarczego – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.6 Sfera środowiskowa

3.6.1 Powierzchnia niezutyliżowanego azbestu

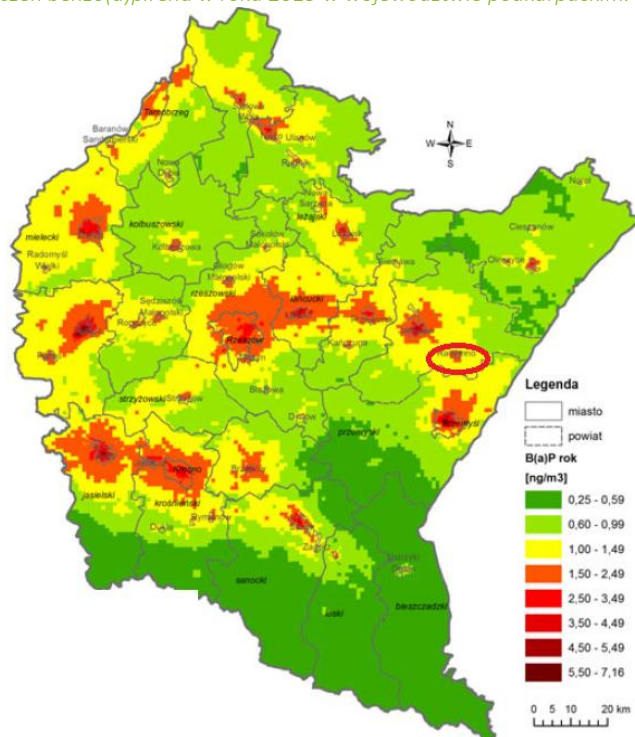
Oceniając strefę środowiskową na terenie miasta, wzięto pod uwagę m.in. jakość powietrza atmosferycznego. Jakość przeanalizowano na podstawie danych publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w ramach monitoringu powietrza oraz „Raportu o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2015 r.”

Na terenie miasta Radymna zanieczyszczenia trafiają do powietrza z trzech podstawowych źródeł:

- powierzchniowych (indywidualne ogrzewanie),
- punktowych (pochodzących ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych),
- liniowych (ruch kołowy).

Opublikowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie *Ocena jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku* wskazała na obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Wykres 8. Obszary przekroczeń benzo(a)pirenu w roku 2015 w województwie podkarpackim.

Źródło: *Ocena jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku*

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego rozkładają się równolegle na wszystkie jednostki analityczne na terenie miasta. Jest to związane głównie z niską emisją pochodzącą z gospodarstw.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Na terenie miasta Radymna sieć wodociągowa jest bardzo dobrze rozwinięta, korzysta z niej 98,3 % mieszkańców, natomiast z sieci kanalizacyjnej korzysta 61,4 %. Należy dążyć do dalszego rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie miasta.

Tabela 27. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie miasta Radymna (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	25,8
2	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	878
3	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	181,8
4	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5 360
5	% ludności korzystający z instalacji	%	98,3
6	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	33

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Tabela 28. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Radymna (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	38,9
2	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	555
3	Ścieki odprowadzone	dam ³	134,0
4	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3 346
5	% ludności korzystający z instalacji	%	61,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Sieć gazowa.

Sieć gazowa na terenie miasta Radymna jest dobrze rozwinięta. Z sieci gazowej na terenie miasta korzysta 427 gospodarstw domowych, czyli 82,7%. Należy dążyć do dalszej rozbudowy sieci gazowej, co wpłynie korzystnie na środowisko i aspekty przestrzenno – funkcjonalne miasta Radymna.

Tabela 29. Charakterystyka sieci gazowej na terenie miasta Radymna (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1	Długość czynnej sieci ogółem	m	27 127
2	Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	27 127
3	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	802

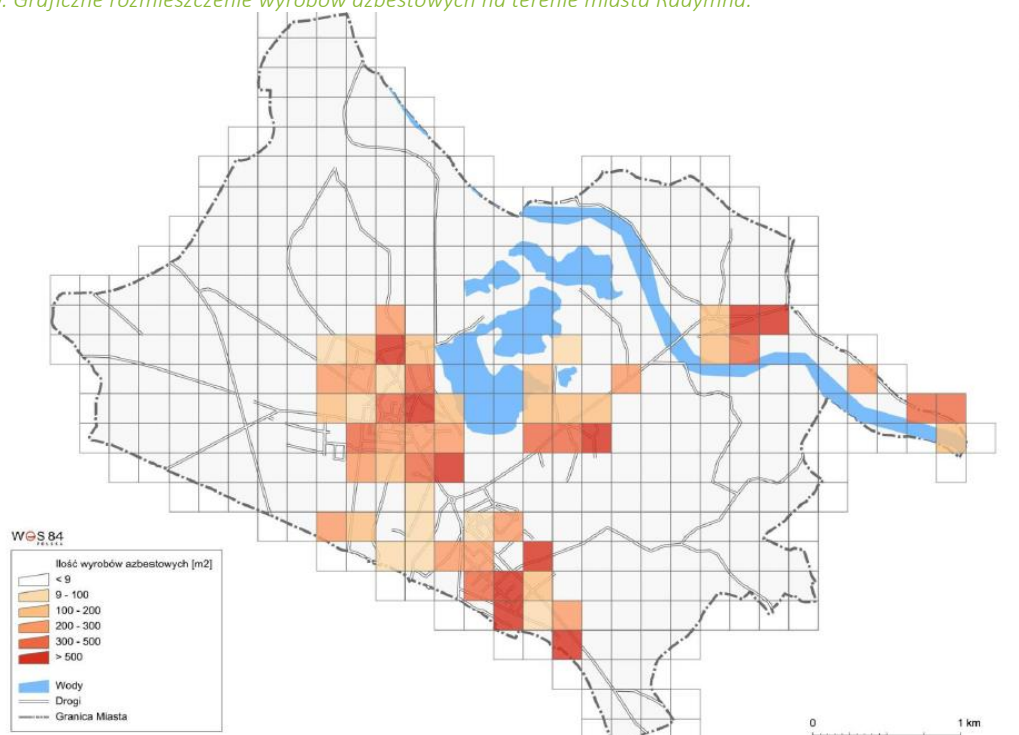

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
4	Odbiorcy gazu	gosp. dom.	1 237
5	Ludność korzystająca z sieci gazowej	liczba osób	4 506
6	% mieszkańców korzystających z sieci gazowej	%	82,7
7	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	427
8	Zużycie gazu	tys.m ³	551,4
9	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	340,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, BDL

Wśród grupy zjawisk negatywnych jako element pozwalający na wyróżnienie obszarów cechujących się kryzysem w sferze społecznej wykorzystano występowanie azbestu. Obecność azbestu na budynkach wpływa na ich nieatrakcyjność oraz negatywnie oddziałuje na środowisko. Graficzne rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie miasta przedstawiono poniżej.

Wykres 9. Graficzne rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie miasta Radymna.

Źródło: Program Usuwania Azbestu z terenu Miasta Radymno.

Powierzchnia niezutilizowanego azbestu jest najbardziej widoczna w obrębie jednostek statystycznych 2, 3 oraz 7. W poniższej tabeli zaprezentowano zobiektywizowane wskaźniki przeliczeniowe dla każdej jednostki statystycznej wraz z kategoryzacją, która ilustruje poziom rozwoju gospodarczego poszczególnych analizowanych jednostkach.

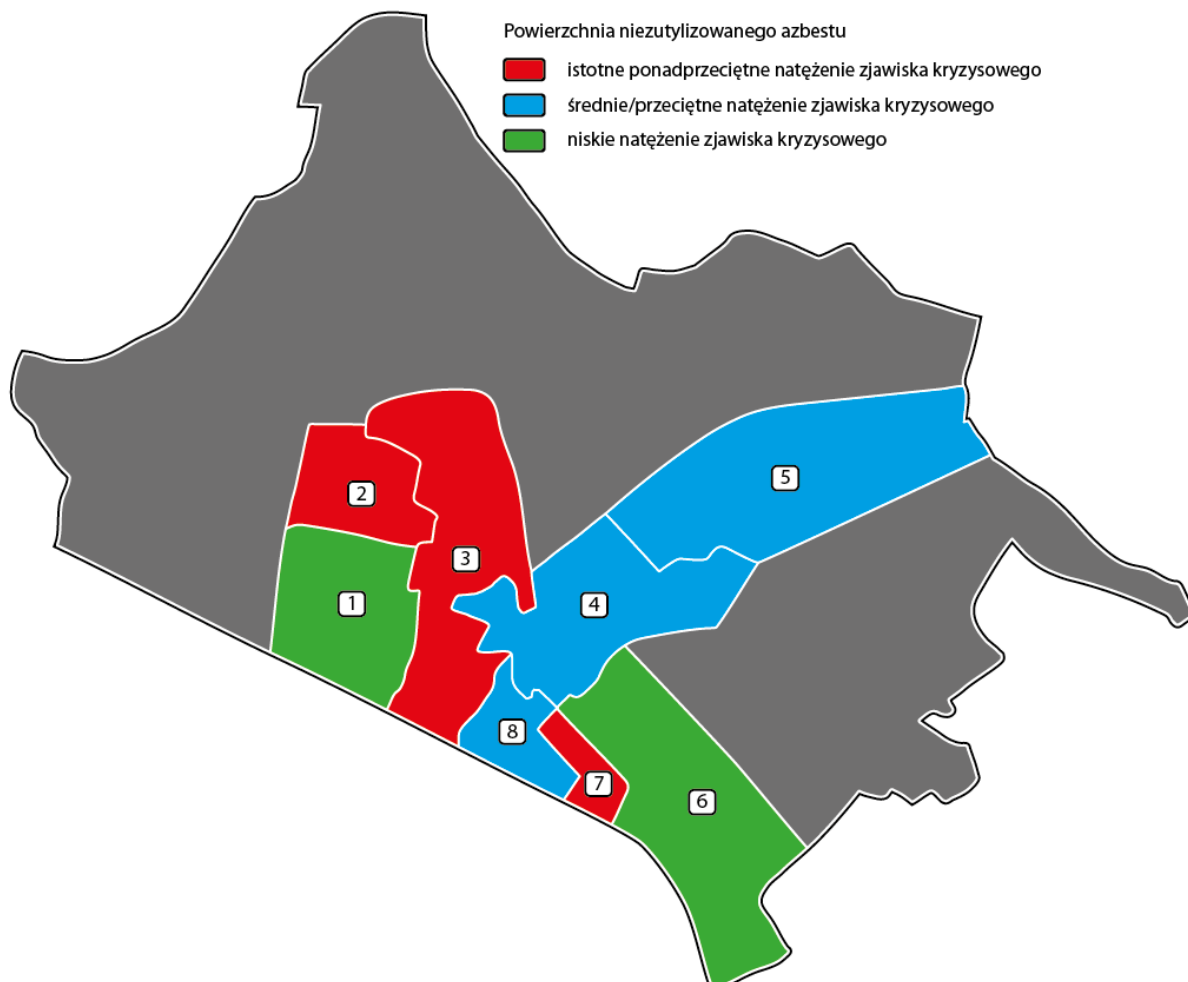
Tabela 30 Powierzchnia azbestu – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych

Jednostka analizy	Skala natężenia zjawiska kryzysowego	Powierzchnia niezutilizowanego azbestu
Jednostka statystyczna 1	1	925,93
Jednostka statystyczna 2	-1	4722,22
Jednostka statystyczna 3	-1	5402,30
Jednostka statystyczna 4	0	2933,33
Jednostka statystyczna 5	0	2636,36
Jednostka statystyczna 6	1	1368,42
Jednostka statystyczna 7	-1	6923,08
Jednostka statystyczna 8	0	2380,95
Wartość średnia dla miasta Radymna	-0,125	2993,89

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika ilustruje skalę natężenia zjawiska kryzysowego dla poszczególnych jednostek statystycznych wyznaczonych w granicach miasta Radymna.

Grafika 19 Powierzchnia azbestu – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych

Źródło: opracowanie własne

3.7 Podsumowanie analizy porównawczej jednostek statystycznych

3.7.1 Metodologia identyfikacji stanu kryzysowego

Powyżej poddane analizie jednostki statystyczne (zmodyfikowane na potrzeby analizy okręgi wyborcze) zostały podsumowane w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk na terenie miasta Radymna, celem usystematyzowania analizy i zilustrowania zróżnicowania przestrzennego zjawisk na terenie gminy. Każdą analizowaną zmienną poddano kategoryzacji według gradacji punktowej (-1 – istotne ponadprzeciętne natężenie zjawiska kryzysowego, 0- średnie/przeciętne/typowe natężenie zjawiska obserwowane na terenie gminy, 1 – sytuacja w zakresie analizowanego zjawiska korzystniejsza od wartości przeciętnej w gminie). Kategoryzacja przygotowana została w oparciu o dane pozyskane z ewidencji i statystyk instytucji publicznych. Każda z badanych zmiennych została w pierwszej kolejności znormalizowana za pomocą sprowadzenia wartości przeliczeniowej wskaźnika do wspólnego mianownika np. liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru. Następnie w oparciu o wyliczone znormalizowane wartości średnie wskaźników dla każdej z jednostek statystycznych, obliczono wartość odchylenia standardowego. Przypisanie znormalizowanej wartości średniej natężenia badanego zjawiska do wymienionych kategorii dla każdej z analizowanych jednostek statystycznych, przygotowano zostało w oparciu o średnią wartość wartości wskaźnika dla całej gminy $\pm 1/2$ wartości odchylenia standardowego. Wobec powyższego każda z wartości średnich dla jednostki statystycznej powyżej lub poniżej średniej dla gminy $\pm 1/2$ odchylenia standardowego określona została jako występowanie zjawiska kryzysowego lub jego brak. W związku powyższym, obliczono średnią dla każdej z wyróżnionych jednostek statystycznych, a uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru zdegradowanego, który stanowi podstawę do uznania danego terenu za obszar rewitalizacji (warto podkreślić, że niższa wartość punktowa wskazuje na większe natężenie zjawisk kryzysowych).

3.7.2 Podsumowanie poziomu degradacji w sferze społecznej

Pierwsza z tabel ilustruje natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej. W związku z obowiązującą definicją i rozumieniem rewitalizacji wskazaną w wytycznych regionalnych i krajowych, kryteria te traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego (degradacja odnotowana na poziomie wskaźników społecznych w istocie stanowi element kwalifikujący daną część gminy do objęcia programem rewitalizacji). W ramach analizy skupiono się łącznie na dziesięciu kryteriach obrazujących czynniki związane z demografią, pomocą społeczną, naruszeniami prawa oraz sytuacją na rynku pracy – czyli czynnikami w obiektywny sposób wskazującymi na deficyty i zjawiska

problemowe. Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenem szczególnie problemowym jest jednostka statystyczna numer trzy. Biorąc pod uwagę zwartość miasta oraz konieczność koncentracji interwencji rewitalizacyjnej zdecydowano o priorytetowym potraktowaniu jednostki cechującej się najwyższym poziomem degradacji w wymiarze społecznym.

Tabela 31 Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki społeczne

	Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców	Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców	Długotrwanie bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców	Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów na 100 mieszkańców	Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku	Gęstość zaludnienia na km ²	Wskaźnik syntetyczny poziomu degradacji społecznej
Jednostka statystyczna 1	1	0	1	0	1	1	0	-1	1	0	0,4
Jednostka statystyczna 2	0	0	-1	0	0	1	-1	1	0	0	0
Jednostka statystyczna 3	-1	-1	-1	0	-1	-1	-1	0	-1	0	-0,7
Jednostka statystyczna 4	0	0	0	-1	0	0	0	0	-1	1	-0,1
Jednostka statystyczna 5	0	0	1	0	1	-1	-1	1	-1	-1	-0,1
Jednostka statystyczna 6	0	0	1	1	1	1	1	-1	-1	-1	0,2
Jednostka statystyczna 7	1	1	1	1	0	0	1	-1	0	1	0,5
Jednostka statystyczna 8	1	1	1	1	1	-1	1	-1	-1	1	0,4

Źródło: opracowanie własne

3.7.3 Podsumowanie poziomu degradacji pozaspołecznych czynników rozwojowych

Dodatkową przesłanką, która została wzięta pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego i wskazania go jako proponowanego obszaru do rewitalizacji były wyniki w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Zdefiniowanie obszaru jako obszaru rewitalizacji wiąże się z koniecznością wykazania problemów dodatkowo w jednej z wymienionych pozaspołecznych sferach analizy. Poniżej zestawiono zmienne z zakresu sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Osiem analizowanych wskaźników zestawiono łącznie i wyprowadzono syntetyczny wskaźnik degradacji obszaru. W ramach pozaspołecznych czynników znamiona degradacji są najsilniej odnotowane w odniesieniu do jednostki statystycznej 5 (wartość -0,25) i w dalszej kolejności wartości ujemne osiągnęły jednostki 3, 4 i 8. Warto podkreślić, że w jednostka 8 nie charakteryzuje się stanem kryzysowym w sferze społecznej, natomiast jednostki 4 oraz 5 z punktu widzenia czynnika społecznego kształtują się zdecydowanie korzystniej od jednostki numer 3.

Tabela 32 Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki gospodarcze, techniczne, przestrzenne oraz środowiskowe

	Sfera techniczna			Sfera przestrzenno-funkcjonalna		Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa	Syntetyczny wskaźnik degradacji obszaru w sferach pozaspołecznych
	Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych	Liczba zabytków na km ²	Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia	Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Powierzchnia niezutylizowanego azbestu	
Jednostka statystyczna 1	1	1	0	-1	1	-1	-1	1	0,125
Jednostka statystyczna 2	-1	1	0	1	1	0	0	-1	0,125
Jednostka statystyczna 3	0	-1	1	1	-1	1	-1	-1	-0,125
Jednostka statystyczna 4	0	-1	1	0	-1	0	0	0	-0,125
Jednostka statystyczna 5	-1	0	-1	-1	1	0	0	0	-0,25
Jednostka statystyczna 6	1	1	-1	1	1	1	-1	1	0,5
Jednostka statystyczna 7	1	0	1	-1	1	-1	1	-1	0,125
Jednostka statystyczna 8	0	0	-1	-1	1	-1	1	0	-0,125

Źródło: opracowanie własne

3.8 Wyznaczenie OZ i OR

3.8.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Na podstawie danych przedstawionych w tabelach należy przyjąć, że obszarem, na którym koncentruje się najwięcej negatywnych zjawisk jest:

- jednostka statystyczna 3.

Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego, będącego obszarem rewitalizacji miasta Radymno wyznaczony został w oparciu o wnioski wynikające z:

- diagnozy zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej,
- wizji lokalnych w trakcie których zidentyfikowano miejsca i obiekty, które ze względu na swój potencjał rozwojowy zasługują na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi,
- analizy aktualnych gminnych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych, w zakresie komplementarności rozstrzygnięć w nich zawartych z możliwymi do podjęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

Zgodnie z powyższymi uwarunkowaniami wyznaczono obszar zdegradowany obejmujący całość jednostki statystycznej 3. Podczas wyznaczania granic i zasięgu obszaru zdegradowanego zdecydowano o wyłonieniu tej części miasta, która cechowała się największymi problemami społecznymi. W tej statystyce zdecydowanie dominowała jednostka statystyczna, która jednocześnie osiągnęła ujemne świadczące o kryzysie wartości wskaźników w pozaspołecznych sferach analizy.

Tabela 33 Obszar zdegradowany w mieście Radymno

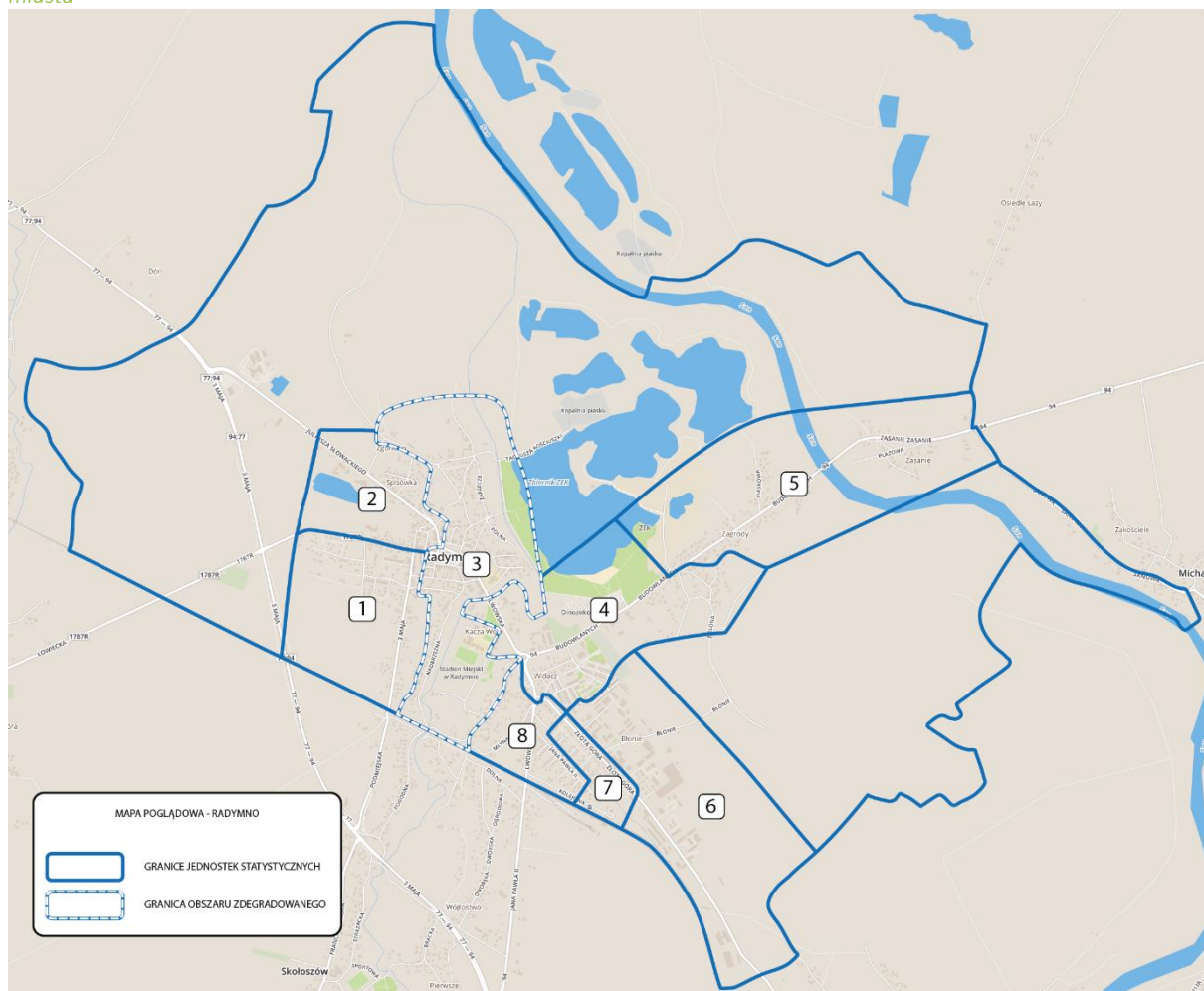
	Liczba mieszkańców [os.]	Udział mieszkańców%	Powierzchnia [km ²]	Udział powierzchni%
Jednostka statystyczna 3	1 031	19,2%	0,87	6,51%
Łącznie obszar zdegradowany:	1 031	19,2%	0,87	6,51%

Źródło: opracowanie własne, dane za rok 2016

W rezultacie przeprowadzonej analizy wyznaczono zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego, na który składa się jednostka statystyczna 3, cechująca się najwyższym poziomem identyfikowanego stanu kryzysowego. Na poniższej grafice zilustrowano granice obszaru zdegradowanego na tle wyznaczonych jednostek statystycznych oraz granic miasta Radymna.

Grafika 20 Granice obszaru zdegradowanego na tle wyznaczonych jednostek statystycznych oraz granic administracyjnych miasta

Źródło: opracowanie własne

3.8.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie Wytycznymi obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców. Wytyczony obszar rewitalizacji (tożsamy z wyznaczonym obszarem zdegradowanym) spełnia wymagania formalne i wpisuje się w limity związane z udziałem powierzchni i ludności. Obszar rewitalizacji obejmuje całość obszaru zdegradowanego, cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i jednocześnie ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Ogólna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 0,87 km², co stanowi 6,51% całej powierzchni gminy. Natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej go to 1 031 osób, co stanowi 19,2% liczby ludności miasta Radymna. Biorąc pod uwagę powyższą analizę w części poświęconej analizie pogłębionej prace skupią się na obszarze rewitalizacji, który jest uznany za przewidziany do rewitalizacji.

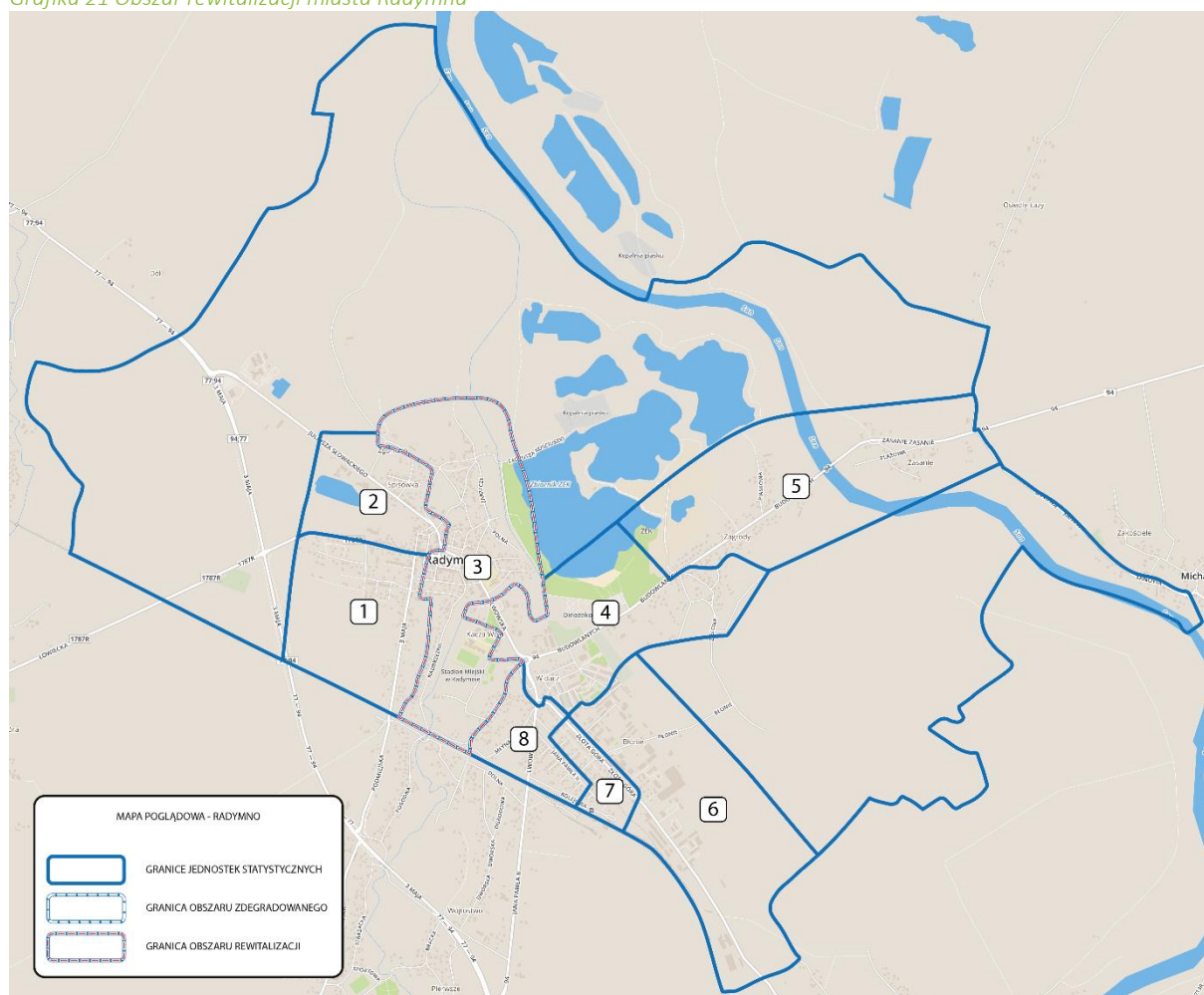
Tabela 34 Obszar rewitalizacji przewidziany do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji na lata 2016-2023

	Mieszkańcy [os]		Powierzchnia [ha]	
Jednostka statystyczna 3	1 031	19,2%	0,87	6,51%
łącznie obszar rewitalizacji:	1 031	19,2%	0,87	6,51%

Źródło: opracowanie własne, dane za rok 2016

Na poniższej grafice zilustrowano granice obszaru rewitalizacji na tle analizowanego obszaru miasta Radymna.

Grafika 21 Obszar rewitalizacji miasta Radymna

Źródło: opracowanie własne

4. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji

LPR ma za zadanie integrować całość działań na rzecz odnowy i przywrócenia pierwotnej jakości obszaru rewitalizacji (kryzysowa jednostka statystyczna 3), z wykorzystaniem m.in. potencjału kulturowego, historycznego i lokalizacyjnego. Kluczowym wyzwaniem w ramach procesu rewitalizacji jest także ożywienie gospodarcze oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej tego terenu.

Charakterystyka obszaru rewitalizacji została opracowana na podstawie analizy źródeł zastanych, danych Urzędu Miasta w Radymnie i wyników badań społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców i przedsiębiorców. Dodatkowo, w oparciu o indywidualne wywiady pogłębione dokonano analizy jakościowej problemów oraz potencjałów właściwych dla tego obszaru.

Struktura rozdziału ma dwudzielny charakter w pierwszej części dokonano zestawienia wybranego obszaru rewitalizacji ze wskaźnikami wojewódzkimi, dodatkowo uzasadniając istnienie stanu kryzysowego na zdelimitowanym terenie. W drugiej natomiast dokonano analizy stanu kryzysowego, która stanowi rozwinięcie i dopełnienie empirycznej części diagnozy.

Na poniższej grafice przedstawiono obszar rewitalizacji objęty przedmiotowym Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023.

Grafika 22 Obszar rewitalizacji miasta Radymna

Źródło: opracowanie własne

4.1 Obszar rewitalizacji na tle województwa

Zgodnie z Uchwałą Posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego nr 296/5906/17 Zarządu z dnia 18 kwietnia 2017r. w sprawie przyjęcia Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 sporządzono zbiorczą tabelę wskaźników, z których co najmniej 4 powinny przekraczać referencyjną wartość wojewódzką (być wyższe lub niższe), aby kwalifikować obszar do procesu odnowy. Poniżej przedstawiono wybrane zmienne wskazujące na deficyty obszaru rewitalizacji. Wyznaczony obszar rewitalizacji wykazuje niekorzystne wskaźniki w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego określonych w Instrukcji.

1. Nazwa wskaźnika: Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
2. Wartość dla obszaru rewitalizacji: 7,47 (dane z roku 2014 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie)
3. Wartość referencyjna/średnia: 6,1 (2014r.).

Uzasadnienie wyboru wskaźnika

Na obszarze rewitalizacji liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania przy uwzględnieniu jedynie osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie, wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, jest wyższa od średniej wojewódzkiej. Tak duża liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej świadczy o koncentracji w omawianym obszarze zjawisk związanych z ubóstwem.

Występowanie takiego zjawiska w wyznaczonym obszarze i to w sytuacji stosunkowo dobrego poziomu przedsiębiorczości świadczy o pogarszającej się sytuacji społecznej, informując pośrednio o natężeniu problemów społecznych związanych z ubóstwem, wykluczeniem społecznym, bezrobociem oraz innymi kwestiami kształtującymi trudną sytuację życiową mieszkańców tej części miasta. Obszar rewitalizacji posiada duży potencjał związany z rozwojem przedsiębiorczości pod kątem usług, turystyki i rekreacji, który nie jest wykorzystywany, a jednocześnie występują w tym obszarze niekorzystne zjawiska społeczne. Sytuacja taka umożliwia i uzasadnia zastosowanie wsparcia wyznaczonego obszaru działaniami rewitalizacyjnymi.

1. Nazwa wskaźnika: Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania

2. Wartość dla obszaru rewitalizacji: 0,10 (dane z 2013 roku przekazane przez Urząd Miasta Radymna)
3. Wartość referencyjna/średnia 0,33 (2013 r.)

Uzasadnienie wyboru wskaźnika

Na obszarze rewitalizacji, co zgłaszano podczas procesu partycypacji, aktywność obywatelska jest relatywnie niska i świadczy o tym również przedstawiony wskaźnik. Niska liczność podmiotów trzeciego sektora przekłada się również na niezadowalający poziom kapitału ludzkiego i społecznego, co niekorzystnie wpłynęło na obszar wsparcia. Znaczące jest zjawisko utrzymywania się niezmienionej wartości wskaźnika na przestrzeni kilku ostatnich lat.

1. Nazwa wskaźnika: Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
2. Wartość dla obszaru rewitalizacji 66,76% (dane z 2014 roku Urząd Miasta Radymna)
3. Wartość referencyjna/średnia: 68,7% (2014 r.)

Uzasadnienie wyboru wskaźnika

Niski poziom dostępności do infrastruktury sieciowej w postaci kanalizacji ma charakter zapóźnienia cywilizacyjnego i powinien zostać zniwelowany w ramach działań naprawczych ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców.

Tak jak w przypadku już przytoczonych wskaźników w ramach opracowywania programu rewitalizacji zgłaszano deficyty w tym zakresie. Obszar rewitalizacji stanowi ściśle centrum miasta, wartość wskaźnika na poziomie poniżej średniej dla województwa jest sytuacją wskazującą na zapóźnienie cywilizacyjne i powoduje znaczne utrudnienie w rozwiązaniu skumulowanych problemów społecznych oraz pobudzeniu rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji.

1. Nazwa wskaźnika: Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych.
2. Wartość dla obszaru rewitalizacji: 87,83 % (dane przekazane z 2011 roku Urząd Miasta Radymna)
3. Wartość referencyjna/średnia: 76,36 % (2011 r.)

Uzasadnienie wyboru wskaźnika

Wskazany obszar rewitalizacji obejmuje centralną część miasta, na której terenie problem starych, niszczących i zdegradowanych budynków jest widoczny gołym okiem.

Szczególną uwagę zwracano na ten problem podczas konsultacji społecznych. Nieatrakcyjna przestrzeń publiczna wpływa negatywnie na obraz zarówno obszaru rewitalizacji jak i całego miasta Radymna.

4.2 Obszar wsparcia – problemy i potencjały

W toku przeprowadzonych prac analitycznych, wyłoniono 1 zwarty terytorialnie obszar rewitalizacji (poddana analizie jednostka statystyczna 3), który ze względu na szczególną koncentrację problemów społecznych, technicznych, środowiskowych oraz gospodarczych uznano za obszar zdegradowany i wykazano jako obszar, na którym powinien przebiegać/być realizowany proces rewitalizacji.

Obszar zajmuje powierzchnię 0,87 km² i stanowi około 6,51% całkowitej powierzchni miasta Radymno. Liczba ludności wytypowanego obszaru to 1 031 mieszkańców, czyli około 19,2% ogółu mieszkańców gminy. Wobec powyższego obszar ten nie przekracza limitów powierzchni gminy (20%) oraz liczby mieszkańców (30%). Spełnia zatem formalny wymóg określony w wytycznych.

Niniejsza analiza stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji skupia się na problemowym podejściu do pozyskanych danych przede wszystkim z punktu widzenia źródeł identyfikowanych deficytów i ich skutków dla odnotowywanego na analizowanym terenie kryzysu.

W obrębie zagadnień społecznych, zgromadzone i poddane analizie dane świadczą, iż obszar rewitalizacji w mieście Radymnie nie stanowi aktualnie miejsca atrakcyjnego pod względem zamieszkiwania, co wynika zarówno z kumulacji zjawisk patologicznych – alkoholizmu, naruszeń prawa i przemocy w rodzinie, a także trudności na rynku pracy wyrażanej wysokimi wskaźnikami bezrobocia mieszkańców. Tezę tą wydają się potwierdzać przytaczane wskaźniki demograficzne, z których wynika, iż obszar rewitalizacji mimo ulokowania w centralnej części miasta, nie posiada odpowiedniego potencjału sprzyjającego osiedlaniu się na tym terenie nowych mieszkańców. Biorąc jednak pod uwagę istniejące potencjały obszaru, jakimi są między innymi wyższe od przeciętnych wskaźniki aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców mierzone frekwencją wyborczą, które mogą w przyszłości po przedsięwzięciu odpowiednich działań rewitalizacyjnych sprzyjać zmianie aktualnej niekorzystnej sytuacji. Warto zwrócić uwagę, że kryzys w sferze społecznej dotyka centrum miasta, które stanowi naturalną przestrzeń integracji i rozwoju dla mieszkańców.

Pod względem gospodarczym, obszar rewitalizacji zlokalizowany w centrum miasta Radymna, stanowi jeden z najbardziej atrakcyjnych terenów do prowadzenia działalności gospodarczej. Z zebranych danych wynika bowiem, iż na obszarze tym znajduje się stosunkowo najwięcej podmiotów gospodarczych (8,05 na 100 mieszkańców, w porównaniu do średniej miasta 4,51), co wynika również z faktu, iż obszar ten stanowi także centrum administracyjne Radymna. Wśród zlokalizowanych na terenie podobszaru podmiotów gospodarczych, zdecydowanie dominują przedsiębiorstwa o profilu handlowo-usługowym. Podobszar stanowi bowiem naturalne centrum handlu i zaopatrywania lokalnej społeczności w podstawowe dobra. Jednocześnie wskaźnik wyrejestrowywanych firm w centrum jest

wyższy od średniej dla miasta. Duża fluktuacja podmiotów gospodarczych wprost wpływa na podwyższone wskaźniki bezrobocia obserwowane na terenie obszaru. Z powyższego wynikać może także, że obszar rewitalizacji z punktu widzenia całego miasta, stanowi centrum gospodarcze. Jednakże nie jest w stanie generować wystarczającej liczby miejsc pracy, z których mogliby korzystać mieszkańcy obszaru, co świadczy zarówno o słabości gospodarczej, jak i nieodpowiednich/ niedopasowanych kwalifikacjach mieszkańców do potrzeb lokalnego rynku pracy.

W kontekście sfery technicznej, rozwoju sieci wodociągowej, elektrycznej i kanalizacyjnej, podobszar rewitalizacji stanowi jeden z lepiej rozwiniętych obszarów w mieście niemniej cechuje się deficytami, które wpływają na cywilizacyjne zapóźnienie. Jednakże ze względu na konieczność stałej modernizacji istniejących urządzeń i dopasowywania ich funkcjonalności do wymagań ochrony środowiska, obszar ten wymagał będzie prowadzenia dalszych prac i inwestycji.

Obszar rewitalizacji i całe Radymno usytuowane jest wzdłuż głównych szlaków transportowych obszaru – DK 94. Fakt ten naraża mieszkańców podobszaru rewitalizacji na zagrożenia wynikające z nadmiernego ruchu kołowego, w tym zanieczyszczenia powietrza oraz hałasu. Z uwagi na pełnią rolę obszaru – centrum administracyjne i gospodarcze miasta, głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń (poza transportem kołowym) są kotłownie grzewcze podmiotów gospodarczych i obiektów użyteczności publicznej. Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się także emisja z indywidualnych systemów grzewczych w skupiskach zwartej zabudowy, która może sprzyjać lokalnemu występowaniu podwyższonych stężeń zanieczyszczeń powietrza w sezonie grzewczym. Ilości innych zanieczyszczeń, tzw. specyficznych, pochodzących z procesów technologicznych w zakładach przemysłowych i rzemieślniczych oraz emitowanych przy przeładunku są w Radymnie bardzo małe. Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi jest również stosunkowo nieduże.

Z kolei istotnym deficytem na obszarze, ale także w skali całego miasta, jest brak miejsca, w którym lokalna społeczność mogłaby spędzić czas wolny w celu rekreacji, integracji lub rozwijania umiejętności. Problem ten nie dotyczy wyłącznie obszaru rewitalizacji, lecz całego miasta, w którym brak przestrzeni publicznej i oferty kulturalnej, rekreacyjnej i integracyjnej zgłaszała większość osób biorących udział w spotkaniach konsultacyjnych. Należy zatem uznać, iż w chwili obecnej obszar rewitalizacji nie spełnia rzeczywistych warunków centrotwórczych miasta, jak i nie spełnia oczekiwań zgłaszanych przez mieszkańców. Wymaga zatem podjęcia działań rewitalizacyjnych, które pozwolą dopasować ofertę podobszaru do realnych potrzeb mieszkańców oraz pośrednio pozwolą zniwelować pogłębiające się negatywne zjawiska społeczne i demograficzne.

Jednym z najważniejszych potencjałów obszaru rewitalizacji jest jego lokalizacja znajdująca się w ścisłym centrum miasta Radymno. Fakt ten powoduje, iż obszar nosi znamiona rzeczywistego centrum miasta, w rozumieniu centrum administracyjnego, kulturalnego jak i gospodarczego. Jednakże jak wykazano w

przeprowadzonej diagnozie stanu kryzysowego, w chwili obecnej potencjał podobszaru nie jest w pełni wykorzystywany, przez co nie stanowi on przestrzeni odpowiadającej na realne potrzeby mieszkańców.

Podsumowując potencjały obszaru wskazać można na:

1. Pełnienie przez obszar rewitalizacji funkcji centrum miasta Radymno pod względem administracyjnym, gospodarczym i kulturowym. Jednakże jak wskazano powyżej, wykorzystanie tego potencjału wymaga inwestycji i zmian.
2. Stabilna liczba mieszkańców, która w dłuższej perspektywie czasowej może sprzyjać rozwijaniu funkcji osiedleńczych, centrotwórczych, a także wpływać na dalszy rozwój ekonomiczny obszaru. Centrum Radymna w chwili obecnej cechuje się również stosunkowo wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości, co wynika z pełnionych przez niego funkcji w mieście (niemniej niewystarczającym porównując go do sytuacji w całym województwie).
3. Występowanie istotnych z punktu widzenia funkcjonowania obiektów, takich jak szkoły, przedszkole, biblioteka, Urząd Miasta etc. sprzyjające częstym wizytom mieszkańców na omawianym obszarze. Zasoby te mogą być również wykorzystane w ramach działań rewitalizacyjnych z punktu widzenia przywracania ich pierwotnych funkcji bądź nadawania nowych ukierunkowanych na cele społeczne wpisujące się w rewitalizację.
4. Występowanie na obszarze rewitalizacji miejsc pozwalających na realizację inwestycji o charakterze społecznym, edukacyjnym i kulturalnym.
5. Przebiegająca przez teren DK 94 stanowiąca główny szlaki komunikacyjny w obrębie gminy, jak i szlak łączący okoliczne miejscowości. Droga ta stanowi potencjał także w zakresie możliwości pozyskiwania dodatkowych (ponadgminnych) odbiorców działań rewitalizacyjnych. Jednocześnie bliskość autostrady A4 stanowi istotny atut wpływający na atrakcyjność inwestycyjną i gospodarczą obszaru.
6. Niewielka odległość od Przemyśla i Jarosławia, stanowiącego centrum administracyjne i gospodarcze oddziałujące w wymiarze ponadlokalnym. Usytuowanie to pozwala zarówno na pozyskiwanie potencjalnych nowych mieszkańców, jak i dostarczaniem usług rekreacyjnych, usługowych i kulturalnych odbiorcom z miasta oraz spoza jej terenu.

5. Analiza SWOT

Analiza opisanych wcześniej zagadnień, konsultacji społecznych i obserwacji w terenie, wskazała na główne problemy występujące na obszarze zdegradowanym. Dlatego też, podjęto decyzję o opracowaniu analizy SWOT. Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla miasta Radymna, która przedstawia słabe i mocne strony miasta oraz szanse i zagrożenia przed jakimi stoi miasto Radymno.

- wzrost poziomu wykształcenia Społeczeństwa
- stosunkowo niski poziom przestępczości
- brak problemu bezdomności
- walory historyczne i kulturowe
- dostępność placówek oświatowych

- mała liczba miejsc pracy
- niski poziom przedsiębiorczości
- migracja ludzi młodych
- wysoka liczba przydzielonych świadczeń przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- starzejące się społeczeństwo
- braki w wyposażeniu infrastruktury drogowej - chodniki, oświetlenie, urządzenia bezpieczeństwa
- mały zasób mieszkań komunalnych na terenie miasta
- wysoka liczba świadczeń przyznana ze względu na niepełnosprawność

- dostępność środków finansowych UE na rozwój, w tym na rewitalizację obszarów kryzysowych
- wdrażanie nowoczesnych strategii pomocowych i podniesienie poziomu świadomości społecznej,
- rozwój turystyki
- poprawa estetyki centrum miasta
- pobudzenie przedsiębiorczości
- zwiększenie integracji społecznej
- zmniejszenie poziomu ubóstwa

- pogłębianie się ubóstwa
- długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej
- zanik aktywności społecznej
- brak działań w zakresie wykorzystania potencjału turystycznego miasta
- brak rozwoju przedsiębiorczości
- niewystarczająca dostępność zewnętrznych środków pomocowych (UE, programy rządowe) na rewitalizację prowadząca do „mozaikowych efektów” rewitalizacji

6. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Założenia planistyczne niniejszego dokumentu zostały oparte o trzy stopniowy podział – pierwszym z nich jest wizja, która zostanie przedstawiona w przedmiotowym podrozdziale, ma ona charakter projekcji przyszłości, który chcą wykreować interesariusze procesu rewitalizacji oraz samorząd lokalny. Drugim elementem planistycznym opracowania, a zarazem szczeblem pośrednim pomiędzy wizją a zdefiniowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, jest plan operacyjny składający się z celów rewitalizacji wraz z przypisanymi im kierunkami pożądaných działań. Ostatnią częścią odwołującą się do logiki interwencji jest poziom projektowy, który uznaje się za kluczowy z punktu widzenia użyteczności i zawartości treściowej niniejszego programu. Wizja jako element planistyczny to rodzaj projekcji przyszłości, do jakiej dąży samorząd i społeczność lokalna, tym samym stanowi odpowiedź na pytanie „jak ma wyglądać miasto Radymno w perspektywie roku 2023?”

Wizja jest to wypadkowa analizy eksperckiej oraz konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych, na które zapraszano zaangażowane podmioty procesu oraz wszystkich mieszkańców miasta Radymna. Wizja realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Radymna to oczekiwany obraz obszaru rewitalizacji, jaki społeczność lokalna chciałaby osiągnąć po wdrożeniu LPR.

Kształt obszaru rewitalizacji w perspektywie roku 2023 został zdefiniowany następująco:

Obszar rewitalizacji miejscem zamieszkania ludzi aktywnych, przedsiębiorczych, wykorzystujących uwarunkowania przyrodnicze dla rozwoju inicjatyw społecznych w zakresie kultury, turystyki, sportu i rekreacji oraz biznesu. To obszar o najwyższej jakości otwartych, estetycznych, zielonych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, ze zmodernizowaną zabudową mieszkaniową.

Powyższa wizja to ilustracja stanu docelowego, opis przyszłego wizerunku społeczno-gospodarczego i przestrzennego obszaru rewitalizowanego, który chcą osiągnąć interesariusze programu rewitalizacji. W kolejnej części zgodnie z logiką interwencji zostaną przedstawione cele rewitalizacji.

7. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Planowany, optymalny efekt skoordynowanej interwencji rewitalizacyjnej stanowiącej rdzeń opracowania został przedstawiony w formie wizji w poprzednim rozdziale. Przedmiotowy paragraf ogniskuje się na zbudowanie ściśle zdefiniowanych celów rewitalizacji i przeszergowanych im kierunków działań. Należy podkreślić, że z jednej strony zapisy rozdziału są wypadkową przeprowadzonej szczegółowej diagnozy obszaru wsparcia, natomiast z drugiej precyzyjny charakter zapisów stanowi element operacjonalizacji wizji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016-2023.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Radymna na lata 2016-2023 wyznaczone zostały cztery główne cele rewitalizacji i przeszergowane im kierunki działań, są nimi:

CEL REWITALIZACJI 1. OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

- 1.1. Włączenie społeczne grup wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją.
- 1.2. Zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie miasta Radymna.
- 1.3. Integracja społeczna mieszkańców.

CEL REWITALIZACJI 2. OŻYWIENIE GOSPODARSTWA OBSZARU KRYZYSOWEGO

- 2.1. Wzrost poziomu zatrudnienia i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizowanego.

CEL REWITALIZACJI 3. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

- 3.1. Zagospodarowanie zdegradowanych budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne.
- 3.2. Wykorzystanie turystycznego potencjału obszaru poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej na terenie miasta.
- 3.3. Poprawa dostępności obszaru zdegradowanego oraz infrastruktury komunikacyjnej.

CEL REWITALIZACJI 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO

- 4.1. Ograniczenie zjawiska niskiej emisji i rozwój odnawialnych źródeł energii.

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W dalszej części dokumentu zaprezentowano przedsięwzięcia zaplanowane w ramach rewitalizacji w mieście Radymnie w latach 2017-2023. Dla zapewnienia odpowiedniej przejrzystości projekty zostały podzielone na dwie grupy:

- Projekty/przedsięwzięcia podstawowe,

W tej grupie wyodrębnione dwa projekty kluczowe, które będą ubiegały się o dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020 w zakresie działania 6.3 oraz 8.5 w ramach komplementarności interwencji rewitalizacyjnej. Zdecydowano o skoncentrowaniu się na dwóch projektów ze względu na konieczność koncentracji interwencji, wykazania priorytetu rewitalizacyjnego, który jest wypadkową zdiagnozowanych problemów w ramach analizy porównawczej oraz potrzeb rewitalizacyjnych zgłaszanych podczas spotkań przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i miasta. Realizacja projektów podstawowych stanowi filar niniejszej interwencji i ich wdrożenie warunkuje osiągnięcie celów rewitalizacji.

- Projekty/przedsięwzięcia uzupełniające.

Projekty uzupełniające to przedsięwzięcia wpływające na osiągnięcie wizji rewitalizacji oraz wpisujące się w cele i kierunki działań rewitalizacyjnych. Jednocześnie trzon tej interwencji ma za zadanie wspierać przedsięwzięcia podstawowe kluczowe z punktu widzenia logiki całego LPR dla Miasta Radymna.

Powyższy proponowany podział wynika ze zdiagnozowanych problemów i potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji. Dla pełnej prezentacji zaplanowanych przedsięwzięć wskazano podstawowy cel, zakres oraz problem, który dane przedsięwzięcie ma rozwiązać. Na podstawie analizy mierników rozwoju, badań ankietowych oraz pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji wzbogaconej o konsultacje społeczne oraz spacer studyjny w projektach rewitalizacyjnych zwrócono szczególną uwagę na następujące kwestie:

- 1) problemy funkcjonalno-przestrzenne w głównej mierze wynikające z niskich rezerw przestrzennych i pełnienia funkcji centrum społeczno-gospodarczego;
- 2) niski stopień integracji społecznej wynikający z niewystarczającej liczby miejsc i złego stanu technicznego infrastruktury kultury, sportu, turystyki i rekreacji;
- 3) problemy środowiskowe związane z obecnością zakładów produkcyjnych, wzmożonym ruchem kołowym i niedostosowanymi ciągami komunikacyjnymi do wzrastającej liczby samochodów;
- 4) niski poziom bezpieczeństwa publicznego wynikający z niskiej jakości ofert spędzania czasu wolnego oraz edukacji dla młodzieży.

Kluczowym elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023 są projekty podstawowe przewidziane do realizacji. Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zaprezentowane zostały w następnym podrozdziale jako tabele zgłoszonych projektów przeznaczonych do realizacji na zdelimitowanym obszarze rewitalizacji.

Ze względu na zapisy dokumentu pn. „Instrukcja przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020” oraz „Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020” dotyczące zasad przygotowywania lokalnych programów rewitalizacji (lub dokumentów równorzędnych) w perspektywie finansowej 2014-2020 w niniejszym LPR wyróżnia się projekty, dotyczące przyszłych naborów w ramach Działania 6.3 „Rewitalizacja przestrzeni regionalnej”.

Poniżej wskazuje się najważniejsze założenia związane z Działaniem 6.3 „Rewitalizacja przestrzeni regionalnej”.

Typy projektów:

- 6.3.1 Budowa, przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont, w celu przywrócenia i/lub nadania nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych lub rekreacyjnych:
  - a) budynków użyteczności publicznej, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem, zdegradowanych budynków (w tym przemysłowych, powojennych, popegeerowskich, pokolejowych) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem,
  - b) obszaru przestrzeni publicznej,
  - c) części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem - jako element szerszego projektu.

W ramach powyższego typu projektów (wyłącznie, jako element uzupełniający realizację kompleksowego projektu przyczyniającego się do osiągnięcia celów Lokalnego / Gminnego Programu Rewitalizacji) możliwa jest:

- a) budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanych obiektów i terenów – w wysokości nie przekraczającej 30 % kosztów kwalifikowalnych projektu,
- b) budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej tj. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i teletechnicznych na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu wszystkich obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych,

- c) przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem,
- d) przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego,
- e) realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaka będzie pełniona przez budynek/przestrzeń publiczną¹.

Typ beneficjenta:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; jednostki organizacyjne jst,
- Jednostki sektora finansów publicznych, inne niż wymienione powyżej,
- Wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe; towarzystwa budownictwa społecznego,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- Instytucje kultury,
- LGD,
- Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego,
- Podmioty lecznicze.

8.1 Przedsięwzięcia podstawowe

Kontekst realizacyjny

Interwencja rewitalizacyjna w mieście Radymnie w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023 skupia się na sekwencji przedsięwzięć, niemniej z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych celów oraz urzeczywistnienie wizji wyszczególnia się dwa projekty podstawowe mające charakter kluczowy. Oba projekty są komplementarne względem siebie, również z punktu widzenia dopełniania interwencji EFS interwencją EFRR. Zaprojektowane działania mają charakter systemowy i wynikają z zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji, wśród których należy wymienić:

- Istotny wskaźnik ubóstwa, duże obciążenie MOPS wydatkami na mieszkańców jednostki, co wskazuje na koncentrację problemów społecznych w tej części miasta,
- Widoczny poziom bezrobocia, szczególnie w kontekście liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej na 100 mieszkańców,

---

¹ Za: SZOOP RPO WP 2014-2020

- Brak podmiotów ekonomii społecznej, również niezadowolająca liczba organizacji pozarządowych, które mogłyby aktywnie włączyć się w rozwiązywanie identyfikowanych problemów społecznych,
- Dewaloryzacja infrastruktury technicznej oraz kubaturowej, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się potrzeb osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.

oraz konkretnych zapisów planistycznych:

- Włączenie społeczne grup wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją.
- Zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie miasta Radymna.
- Integracja społeczna mieszkańców.

Powyższe w istotny sposób określają cele związane ze sferą społeczną na obszarze rewitalizacji dodatkowo można wskazać kierunki działań odnoszące się do gospodarki (2.1. Wzrost poziomu zatrudnienia i aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych) co uzasadnia powołanie spółdzielni socjalnej czy też sfery technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej (3.1. Zagospodarowanie zdegradowanych budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne), które wprost wskazują na potrzeby inwestycyjne uzasadniające kwestie potrzeb lokalowych zarówno dla placówki szkolnej, jak również spółdzielni socjalnej.

Systemowość pary przedsięwzięć: „Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych” oraz „Utworzenie spółdzielni socjalnej i zaadaptowanie na jej potrzeby budynku zlokalizowanego na ul. Mickiewicza” polega na rzeczowym powiązaniu poszczególnych elementów interwencji.

W ramach Projektu 1 powstanie jeden kompleks szkolny zakładający przeniesienie całości infrastruktury edukacyjnej do budynków byłych koszar przy ulicy Lwowskiej (a tym samym ich remont i dostosowanie do świadczenia funkcji edukacyjnych i nadanie nowej funkcji obiektowi zdegradowanemu). Działanie to wynika z konieczności poprawy jakości świadczenia usług edukacyjnych dla dzieci, uniknięcia dwuzmianowości oraz dostosowania warunków do wytycznych Podkarpackiego Kuratora Oświaty, który wskazuje, że organizacja zajęć dla części uczniów w obiekcie przy ul. Lwowskiej oraz dla części przy ul. Mickiewicza jest niezgodny m.in. z aktem założycielskim szkoły na podstawie przepisów Prawa oświatowego (z grudnia 2016 r. wprowadzającego reformę edukacji likwidującą m.in. gimnazja).

Zilustrowany stan rzeczy stanowi sytuację o charakterze problemowym, która może być rozwiązana poprzez wdrożenie zintegrowanych planów rewitalizacyjnych. Przeniesienie placówki z ul. Mickiewicza automatycznie umożliwi zaadaptowanie powstałego w ten sposób pustostanu na potrzeby społeczne, przede wszystkim związane z powołaniem do życia spółdzielni socjalnej, która będzie odpowiadała za poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak również pozwoli wykluczonym mieszkańcom na ponowne wejście na rynek pracy (profil powołanego do życia podmiotu ekonomii

społecznej będzie miał charakter usługowy i wielobranżowy zgodnie z identyfikowanymi nisząmi rynkowymi). Tym samym „Utworzenie spółdzielni socjalnej i zaadaptowanie na jej potrzeby budynku zlokalizowanego na ul. Mickiewicza” jednocześnie wpłynie korzystnie na rozwiązanie problemów społecznych, jak również uchroni od degradacji nowopowstały pustostan w wyniku przeniesienia placówki oświatowej. Logika zmiany wynikającej z rewitalizacji umożliwia wykorzystanie obiektu przy Mickiewicza (lokalizacja poza obszarem wsparcia) na rzecz działalności społecznej. Tym samym działania podmiotu ulokowanego w tym miejscu będzie kompleksowe oddziaływać na obszar rewitalizacji, a umiejscowienie (adres) ma wymiar jedynie nominalny.

Poniżej przedstawiono fiszki projektowe podstawowych komplementarnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Projekt 1 Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych

1.	Nazwa projektu	Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych
	Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno
	Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Na terenie Miasta Radymna zaobserwowano narastające zjawiska społeczne związane z brakiem dostosowania się części mieszkańców do nowych warunków rynku pracy, co przy zwiększonych nakładach na pomoc społeczną, powoduje rezygnację z prób podejmowania pracy, wzrost żądań socjalnych oraz przenoszenie wypracowanego stylu życia na nowe pokolenia. Przeprowadzona analiza jednostek statystycznych miasta wykazała szczególne nagromadzenie tych negatywnych zjawisk społecznych w zabytkowej centralnej części miasta.</p> <p>Na terenie miasta nigdy nie powstał podmiot ekonomii społecznej otrzymujący profesjonalną pomoc i wsparcie inicjatyw społecznych nakierowanych na aktywizację zawodową mieszkańców.</p> <p>Pogarszający się stan techniczny zabytkowych budynków na terenie miasta przez długie lata powodował że władze miasta podejmowały pilne i nieplanowane interwencję, co powodowało pogłębianie się dewastacji przestrzeni publicznej oraz nadawało budynkom przypadkową funkcję.</p> <p>Miasto Radymno posiada dwa budynki szkolne, które oddzielone są od siebie znaczną odległością (jeden budynek zlokalizowany jest na ul. Mickiewicza a drugi budynek na ul. Lwowskiej). Budynek szkolny przy ul. Mickiewicza jest mały i nie jest w stanie pomieścić wszystkich dzieci. Ponadto nie posiada odpowiedniej sali gimnastycznej. Przy ul. Lwowskiej znajdują się budynki po byłych koszarach. W jednym z budynków znajduje się szkoła a drugi budynek wymaga natychmiastowego remontu. Rewitalizacja budynku przy ul. Lwowskiej pozwoli stworzyć w jednym miejscu kompleks szkolny, który będzie obejmował 2 budynki</p>

1.	Nazwa projektu	Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych
		<p>szkolne oraz hale sportową. W bliskiej odległości znajdują się boiska sportowe.</p> <p>Na terenie miasta brak jest miejsca, które sprzyjałoby zacieśnianiu współpracy pomiędzy powstającymi stowarzyszeniami na terenie miasta. Brak przestrzeni niezbędnej do rozwoju stowarzyszeń był bardzo często zgłaszanym problemem w trakcie konsultacji społecznych i prac zespołu ds. rewitalizacji.</p> <p>Wykorzystanie potencjału kompleksu szkolnego i sportowego przy ul. Lwowskiej pozwoli na stymulację rozwoju i powstawanie nowych stowarzyszeń korzystających z infrastruktury kompleksu.</p> <p>Zlokalizowanie w budynku na ul. Mickiewicza podmiotów ekonomii społecznej zapewni nowe miejsca pracy, udostępni położone atrakcyjnie przy Rynku lokale w których prowadzona przez spółdzielnię socjalną i inne podmioty działalność ma szansę na długotrwały rozwój i funkcjonowanie, uzupełniając ofertę przedsiębiorców oraz świadcząc dla nich usługi.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu	<p>Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych</p> <p>Powstanie podmiotów ekonomii społecznej w lokalizacji dającej możliwie największą szansę powodzenia ich funkcjonowania.</p> <p>Uporządkowanie przestrzeni publicznej mającej na celu rozwiązanie największej ilości problemów zgłaszanych przez mieszkańców Miasta Radymna.</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz stworzenie warunków do nauki i rozwoju postaw obywatelskich.</p>
	Zakres realizowanego zadania	<p>W ramach projektu zostanie przeprowadzony remont budynku w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz społecznych poprzez stworzenie warunków dla rozwoju organizacji społecznych które swym działaniem będą uzupełniały rozwój dzieci i młodzieży oferując szereg zajęć pozaszkolnych.</p> <p>Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych i uruchomienie mini grantów dla aktywnych oraz stworzenie systemu stypendialnego dla uczniów osiągających ponadprzeciętne wyniki w nauce, sporcie lub uzdolnionych artystycznie.</p> <p>Rewitalizacja budynku przy ul. Lwowskiej pozwoli stworzyć w jednym miejscu kompleks szkolno-sportowy, który będzie obejmował 2 budynki szkolne, halę sportową, salę lustrzana (salę taneczną), stadion, boiska sportowe, Orlik, kort tenisowy, place zabaw, siłownie zewnętrzne, skatepark oraz zestaw Street Workout.</p> <p>Ponadto w budynku planowane jest utworzenie stołówki szkolnej prowadzonej przez filię Centrum Integracji Społecznej. Jednocześnie w uruchomionej placówce oświatowej będzie wdrażany projekt związany z poprawą jakości kształcenia.</p> <p>Realizacja tego projektu umożliwi realizację projektu nr 2, obydwa projekty są ze sobą nierozzerwalnie połączone i całkowicie uzależnione.</p>
	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Lwowska 20 (obszar rewitalizacji – jednostka numer 3)

1.	Nazwa projektu	Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych				
	Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	5 000 000,00 zł				
	Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	x EFRR	EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
		750 000,00 zł	4 250 000,00 zł	-	-	-
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha]. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich [m2] Liczba stowarzyszeń ulokowanych w zrewitalizowanym budynku [szt.].Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.].				

Projekt 2 Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”

1.	Nazwa projektu	Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”
	Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno
	Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Realizacja projektu przez powołanie Spółdzielni Socjalnej osób prawnych przy wsparciu Podkarpackiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej – operatora środków (Lider: Caritas Archidiecezji Przemyskiej, Partner: Podkarpacka Akademia Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza) ma na celu przyczynienie się do niwelowania problemu długotrwałego bezrobocia i wykluczenia społecznego obserwowanego w gminie. Realizacja projektu pozwoli także na zwiększenie zatrudnienia oraz stworzenia przyjaznych miejsc integracji społecznej. Projekt zwiększy m.in. możliwości świadczenia usług opiekuńczych dla osób w wieku senioralnym oraz dzieci do 3-go roku życia. W ramach pracy spółdzielni planuje się także stworzenie lokalnego produktu promocyjno-turystycznego, którego brak w gminie.</p> <p>Charakter działalności prowadzonej przez spółdzielnię socjalną będzie uzależniony od zapotrzebowania na rynku usług oraz od predyspozycji członków spółdzielni. Biorąc pod uwagę aktualne trendy na rynku, spółdzielnia będzie oferowała między innymi usługi remontowo – budowlane, porządkowe, opiekuńcze oraz gastronomiczne.</p> <p>Gmina miejska korzystając z doświadczeń rewitalizacyjnych innych miast zamierza zlecić spółdzielni socjalnej utrzymanie czystości chodników, placów i zieleni miejskiej na terenie obszaru rewitalizacji.</p> <p>Ulokowanie spółdzielni socjalnej „Radymnianie” w pustostanie na ul. Mickiewicza (powstałym po przeniesieniu szkoły) pozwoli na</p>

1.	Nazwa projektu	Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”
		<p>zniwelowanie problemów związanych wykorzystaniem budynku i przede wszystkim pozwoli na oddziaływanie społeczne na obszar rewitalizacji.</p> <p>Warto nadmienić, że przeniesienie uczniów na ul. Lwowską poprawi poziom bezpieczeństwa dzieci związanego m.in. z intensywnym natężeniem ruchu drogowego oraz pogarszającym się stanem technicznym pustego budynku przy ul. Lwowskiej, który obecnie stanowi realne zagrożenie dla uczęszczających do obecnie użytkowanego budynku szkoły uczniów.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu	<p>Realizacja projektu polegająca na utworzeniu spółdzielni socjalnej pozwoli utworzyć stałe miejsca pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Będzie także wpływać na poprawę integracji i spójności społecznej mieszkańców, poprzez koncentrację wokół działań edukacyjnych, kulturalnych, pobudzenie aktywności społecznej. Warto podkreślić, że utworzenie podmiotu ekonomii społecznej pozwoli na skierowanie interwencji rewitalizacyjnej na obszar rewitalizacji. Budynek, w którym zostanie ulokowana spółdzielnia socjalna jest jedynym obiektem zlokalizowanym tak blisko obszaru wsparcia (nominalnie na jego granicy w jednostce nr 2) co pozwoli na prowadzenie rewitalizacji na wyznaczonym terenie (brak alternatywnej lokalizacji na obszarze rewitalizacji). Innymi słowy lokalizacja jest bezalternatywna a oddziaływanie na obszar wsparcia ma bezpośredni charakter wynika z bliskości (ulokowanie na granicy jednostek statystycznych) oraz zaplanowanego zakresu działalności.</p>
	Zakres realizowanego zadania	<p>Remont i adaptacja budynku szkolnego przy ul. Mickiewicza na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej przez podmiot oraz jego siedzibę (wdrożenie projektu jest warunkowane skuteczną realizacją projektu 1 Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych, który umożliwi wykorzystanie niezagospodarowanego obiektu).</p> <p>Działanie obejmuje powołanie podmiotu, wsparcie kompleksowe, doradztwo oraz wskazane powyżej działania adaptacyjne oraz remont i adaptację budynku przy ul. Mickiewicza na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej przez podmiot oraz jego siedzibę (wdrożenie projektu jest warunkowane skuteczną realizacją projektu 1 Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych, który umożliwi wykorzystanie niezagospodarowanego obiektu).</p> <p>Działanie obejmuje powołanie podmiotu, wsparcie kompleksowe, doradztwo oraz wskazane powyżej działania adaptacyjne.</p> <p>Ramy funkcjonalne spółdzielni socjalnej „Radymnianie” – zakres działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spółdzielnia socjalna „Radymnianie” będzie miała charakter wielobranżowy, podstawowe działania przewidziane na etapie koncepcyjnym to: <ol style="list-style-type: none"> a. prowadzenie usług porządkowych o komunalnym charakterze na obszarze rewitalizacji b. włączenie w bieżące utrzymanie, remonty i modernizacje obiektów użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji

1.		Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”				
	Nazwa projektu	c. prowadzenie usług opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji d. prowadzenie działalności w obszarze animacji społeczno-kulturalnej obszaru rewitalizacji 2. Jednocześnie wariantowo zakłada się, iż powołana do życia lokalnego produktu promocyjno-turystycznego, który byłby zarządzany przez podmiot ekonomii społecznej Wśród największych zleceniodawców usług będzie samorząd, który korzystając z klauzul społecznych, będzie preferował spółdzielnię socjalną w zamówieniach publicznych.				
	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Ul. Mickiewicza (jednostka statystyczna numer 2) – nominalna lokalizacja poza obszarem rewitalizacji działania prowadzone przez podmiot całościowo będą realizowane na obszarze rewitalizacji				
	Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	1 000 000,00 zł				
	Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	EFRR	x EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
		150 000,00 zł	-	850 000,00 zł	-	-
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> · zmniejszenie skali bezrobocia · uruchomienie aktywności i integracji społecznej · stworzenie miejsca aktywności seniorów · uruchomienie działań edukacyjnych dla młodzieży i sprzyjających wymianie doświadczeń międzypokoleniowych · spółdzielnia stworzy możliwość integracji społecznej podopiecznym MOPS poprzez działalność w warsztatach · 6 stałych miejsc pracy · stworzenie i wdrożenie produktu turystycznego dla miasta Radymna oddanie w pełni zrewitalizowanego budynku do użytku i nadanie mu nowych funkcji na rzecz społeczności lokalnej				

Uzasadnienie dla projektu ze względu na czynnik lokalizacyjny:

1. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji do objęcia wsparciem można dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji.
2. Powyższy kontekst ma wprost zastosowanie do Projektu 2 Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”, który ze względu na specyfikę, zaplanowany zakres oraz fakt, iż rzeczową działalność będzie

realizował na OR. Projekt przyczyni się do zmniejszenia problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji i stanowi element budujący komplementarność interwencji.

3. Na poniższej grafice (23) zilustrowano mechanizmy oddziaływania i komplementarności podstawowej interwencji rewitalizacyjnej.

Grafika 23 Obszar rewitalizacji miasta Radymna nowe funkcje budynków

Źródło: opracowanie własne

8.2 Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty wyszczególnione na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji. Przedsięwzięcia te są wynikiem pracy interesariuszy procesu rewitalizacji. Projekty były zgłaszane podczas spotkań konsultacyjnych oraz w otwartym naborze projektów i stanowią komplementarną całość. Przedsięwzięcia zawarte w LPR zostały zaplanowane do realizacji w latach 2017 – 2023. W czasie tego okresu dokument będzie na bieżąco monitorowany i w przypadku konieczności wprowadzenia nowych projektów rewitalizacyjnych dokument będzie aktualizowany.

Nie przewiduje się innych przedsięwzięć rewitalizacyjnych niż projekty opisane w rozdziale 8.1 wynika to z braku zgłoszeń wpisujących się w ideę rewitalizacji. Istotne projekty artykułowane w trakcie konsultacji umieszczono w rozdziale 11.1.

9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Komplementarność obok szczegółowej diagnozy oraz możliwie szerokiej partycypacji społecznej stanowi ważny aspekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Komplementarność rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno-instytucjonalnego, międzyokresowego i źródeł finansowania.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 program rewitalizacji charakteryzuje się komplementarnością w kilku płaszczyznach:

9.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 - 2023 została zapewniona dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na jednym wyznaczonym i zdelimitowanym obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany w mieście został wyznaczony po przeprowadzeniu dogłębnej analizy wskaźnikowej przy zasięgnięciu opinii przedstawicieli zainteresowanych środowisk oraz samych mieszkańców. Obszar wyznaczony w pierwszej kolejności jako teren zdegradowany po przeprowadzeniu szczegółowej diagnozy został wskazany jako obszar przewidziany do rewitalizacji. Wszystkie projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Wszystkie przedsięwzięcia są odpowiedzią na główne problemy występujące na obszarze rewitalizacji. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na terenie całego miasta, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów

użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całego miasta. Ich realizacja będzie zapobiegać rozlewaniu się problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych na dalsze obszary Radymna a także poprawi dostępność do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców.

Komplementarność przestrzenna projektów rewitalizacyjnych oznacza, że przy ich wyznaczaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji – czy jest ono zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji, a także czy jego realizacja wzmocni oddziaływanie innych działań, zapewniając kompleksowe wzmocnienie realizacji danego celu na całym obszarze wskazanym do rewitalizacji.

9.2 Komplementarność problemowa

W niniejszym LPR zapewniona została także komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne, związane z renowacją bądź przebudową zniszczonych budynków użyteczności publicznej zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (sportowym, rekreacyjnym, kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym). Ponadto zadania zostały przewidziane w taki sposób, aby równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Działania rewitalizacyjne związane z inwestycjami infrastrukturalnymi w głównej mierze realizują zadania przeciwdziałania problemom społecznym, ale także porządkują ład przestrzenny, poprawiają estetykę i pozytywnie wpływają na stan techniczny infrastruktury.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji są ze sobą wzajemnie powiązane i dopełniają się tematycznie. Niskiej jakości usługi publiczne – w szczególności edukacyjne i kulturalne (determinowane w części złym stanem technicznym budynków użyteczności publicznej), stosunkowo niska aktywność społeczna spowodowana brakiem lub niską jakością miejsc integracji społecznej i wyższa liczba przestępstw występujących na obszarze to tylko niektóre problemy obszaru rewitalizowanego. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej dostrzega się znaczne problemy związane z niedostosowaniem przestrzeni do zmieniających się funkcji i uwarunkowań. Dlatego zaplanowano projekty w taki sposób, by równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach.

Wyartykułowane podczas konsultacji społecznych problemy związane z funkcjonowaniem przestrzeni publicznej miasta zostały przeanalizowane i zweryfikowane podczas wyznaczania obszaru rewitalizacji. Niemniej większość problemów w tym, w dużej mierze problemy związane z infrastrukturą są na bieżąco rozwiązywane z dużym zaangażowaniem środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

dostępnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Przygotowanie programu rewitalizacji uwypukliło i wskazało największe problemy mieszkańców i ich oczekiwania co do rozwoju i przekształcania przestrzeni miejskiej. Gmina miejska Radymno opierając się na uwydatnionych przez mieszkańców problemach konsekwentnie i z dużym poparciem społecznym realizuje szereg projektów infrastrukturalnych, organizacyjnych i społecznych mających decydujący wpływ na poprawę funkcjonowania przestrzeni publicznej ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.

Następujące zmiany poprzez liczne realizowane projekty należy w sposób oczywisty spiąć efektywnym działaniem rewitalizacyjnym rozwiązującym w sposób kompleksowy problemy:

- Lokalowe – powstaną nowe lokale na ul. Lwowskiej dla stowarzyszeń związanych funkcjonalnie z oświatą i sportem, centrum wsparcia organizacji pozarządowych oraz filia CIS-u prowadzącego stołówkę szkolną, na ul. Mickiewicza lokale umożliwiające prowadzenie przez podmioty ekonomii społecznej swojej działalności gospodarczej w tym świadczenie usług oraz opieki nad dziećmi poniżej 3-go roku życia, zlokalizowany w centrum miasta budynek daje dużo większe szanse powodzenia wspartego zatrudnienia oraz umożliwia pozyskanie klientów usług;
- Funkcjonalne – kompleks przy ul. Lwowskiej umożliwi poszerzenie swojej funkcjonalności nie tylko jako kompleks edukacyjny ale także jako kompleks sportowy oraz rekreacyjny poprzez lokalizację na terenach zielonych wokół budynków szkoły placów zabaw, siłowni zewnętrznych, skateparku oraz zestawu Street Workout komponujących się i łączących się bezpośrednio z kompleksem sportowym tj. halą sportową, salą lustrzaną (salą taneczną), stadionem, boiskami sportowymi, Orlikiem i kortem tenisowym tworząc w centralnej części miasta miejsce rekreacji i odpoczynku dla mieszkańców w każdym wieku. Zmiana funkcji budynku przy ulicy Mickiewicza spowoduje powstanie placu w centralnej części miasta przylegającej do rynku o powierzchni około 0,13 ha (1300 m²) naturalnie zwiększającego funkcjonalność przestrzeni miejskiej;
- Organizacyjne – znaczna poprawa organizacji pracy w Szkole Podstawowej – nauczyciele i uczniowie obecnie przemieszczają się pomiędzy budynkami szkoły powstanie kompleksu znacznie ułatwi pracę placówki oświatowej, zlokalizowanie dożywiania dzieci w rewitalizowanym budynku przy ul. Lwowskiej poszerzy grono dzieci korzystających ze stołówki szkolnej;
- Urbanistyczne - ukształtowanie uporządkowanej struktury przestrzennej i funkcjonalnej miasta, opracowywane obecnie programy i plany budowy, przebudowy, rozbudowy, i modernizacji

centrum miasta wymuszają poszukiwanie przestrzeni dla nowych funkcji miejskich oraz dla przywrócenia starych;

- Bezpieczeństwa publicznego – powstanie kompleksu edukacyjno – sportowego oraz nadanie nowej funkcji rekreacyjnej zachęci mieszkańców do intensywnego korzystania z przygotowanej przestrzeni miejskiej, wykluczenie intensywnego ruchu pieszego pomiędzy oddalonymi od siebie budynkami szkoły zwiększy bezpieczeństwo dzieci i osób dorosłych w centrum miasta, powstały kompleks edukacyjny zostanie zmodernizowany poprzez uzupełnienie nowoczesnej i podnoszącej bezpieczeństwo infrastruktury drogowej, wyeliminowanie zagrożeń stwarzanych przez zniszczony i zdewastowany budynek przy szkole podstawowej stwarzający niebezpieczeństwo dla uczniów szkoły;
- Komunikacyjne - zmniejszenie ruchu komunikacyjnego związanego z funkcjonowaniem szkoły przy rynku miasta zniweluje korki i zatory komunikacyjne, jednocześnie powstały plac przy ul. Mickiewicza umożliwi zmianę organizacji ruchu na płycie rynku przywracając mu jego historyczny układ komunikacyjny;
- Społeczne – ingerencja rewitalizacyjna w zidentyfikowane problemy mieszkańców obszaru rewitalizacji w sferze wspomaganego zatrudnienia, uruchomienie wspomaganego rozwoju przedsiębiorczości, wspomaganie wymarłych ze względów ekonomicznych usług, zwiększenie oferty opiekuńczej zarówno dla małych dzieci jak i osób w podeszłym wieku uzupełni w naturalny sposób ofertę miasta, jako ośrodka działań społecznych w sferze wspomaganego opieki socjalnej, co jest działaniem długofalowym i mającym swym zasięgiem objąć mieszkańców miasta oraz okolicznych miejscowości, dla których miasto jest naturalnym centrum administracyjnym i komunikacyjnym.

Funkcjonujące w mieście świetlice prowadzone przez stowarzyszenia oferują zajęcia pozaszkolne, Środowiskowy Dom Samopomocy obejmuje swą ofertą osoby chore i niepełnosprawne osoby te przechodzą rehabilitację społeczną, treningi specjalistyczne oraz wsparcie i zajęcia terapeutyczne.

Każde zaplanowane w ramach niniejszego dokumentu zadanie, pozwala na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom, które zostały wcześniej przeanalizowane oraz powiązanie ich z zaplanowanymi celami i kierunkami działań. Ponadto zaproponowane działania rewitalizacyjne mają charakter

uzupełniający się. projekt 1 jest ściśle powiązany z projektem 2. Oba omawiane projekty podstawowe pochodzą z uzupełniających się środków EFRR oraz EFS.

9.3 Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Koordinacją działań ujętych w Lokalnym programie rewitalizacji miasta Radymna będzie zajmować się powołany Zespół ds. Rewitalizacji, którego to szczegółowy zakres działania zostanie określony w dalszej części dokumentu.

Rolę operatora rewitalizacji pełnić będzie Urząd Miasta w Radymnie, z kluczową rolą Zespołu ds. opracowania i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, który został powołany osobnym zarządzeniem Burmistrza. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Operator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje.

9.4 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w Programie jest dokonywana na podstawie analizy i oceny oraz sformułowanych wniosków na temat dotychczasowego sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych dotyczyły głównie niewielkich zadań związanych z rewitalizacją przestrzeni miejskiej na podstawie innych dokumentów planistycznych niż program rewitalizacji. Obecna perspektywa finansowa daje możliwość wzmocnienia i rozwoju przedsięwzięć o charakterze rewitalizacyjnym a także podejmowaniu działań na znacznie większą skalę.

W obrębie komplementarności należy wskazać projekty wpisujące się w problemy wskazane w trakcie konsultacji społecznych, rozwiązujące problemy społeczne oraz stanowiące znaczące wsparcie infrastrukturalne i społeczne dla podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Aktualnie na obszarze rewitalizacji realizowane są następujące projekty:

„Budowa kanalizacji sanitarnej dla Miasta Radymna”. Projekt współfinansowany jest ze środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej nr IV „Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego”, Działanie 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa, Poddziałanie 4.3.1 Gospodarka ściekowa, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

„Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie dostępności do infrastruktury instytucji kultury poprzez przebudowę Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie” Projekt współfinansowany jest ze środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Osi Priorytetowej nr IV „Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego”, Działanie 4.4 Kultura, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

„Rozszerzenie oferty Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie”.

„Zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych kluczem do poprawy funkcjonowania rodzin z terenu gminy miejskiej Radymno”. Projekt współfinansowany ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa, w ramach Osi Priorytetowej VIII Integracja społeczna. Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

„Nowa struktura organizacyjna kluczem do zwiększenia skuteczności MOPS w Radymnie” Projekt współfinansowany ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w ramach Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji. Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Ich realizacja wpływa wprost na poprawę sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji.

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych, znajdujących się na liście projektów podstawowych będzie polegać na umiejętnym łączeniu własnych środków budżetowych ze wsparciem dostępnym w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w

ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.

W celu zobrazowania komplementarności między wykazanymi w LPR projektami podstawowymi finansowanymi z EFRR w ramach Działania 6.3 RPO WP 2014-2020 oraz projektami finansowanymi z EFS.

Tabela 35 Komplementarność projektu 1 (EFRR) i projektu 2 (EFS)

Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020	Projekty planowane do finansowania z EFS
Tytuł projektu	Tytuł projektu wraz z podaniem źródła finansowania (Program, Działanie)
Projekt 1 Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych	Projekt 2 Spółdzielnia socjalna „Radymnianie” Oś VIII, Działanie 8.5 Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie przy wsparciu Podkarpackiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej – operatora środków (Lider: Caritas Archidiecezji Przemyskiej, Partner: Podkarpacka Akademia Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza) Oś VII Regionalny Rynek Pracy Działanie 7.4 Rozwój opieki żłobkowej w regionie
Wskazanie miejsca realizacji na obszarze rewitalizowanym	Wskazanie miejsca realizacji na obszarze rewitalizowanym
Lwowska 20	Lwowska 20 Ul. Mickiewicza Projekt nr 2 Działania społeczne realizowane na całym obszarze rewitalizacji, nominalna siedziba podmiotu to ulica Mickiewicza (jednostka numer 2)
Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej	
Przeprowadzona diagnoza wykazała zagęszczenie problemów społecznych związanych z niskim udziałem w życiu kulturalnym, stosunkowo niską jakością edukacji oraz przeciętną frekwencją wyborczą. Ponadto wykazano przeciętną liczbę osób pozostających bez zatrudnienia. Proponowane działania w ramach projektów 1 oraz 2 powinny skutecznie zatrzymać proces degradacji społecznej oraz technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Dzięki projektowi 1 powstanie wielofunkcyjny obiekt użyteczności publicznej realizujący cele i funkcje o charakterze edukacyjnym oraz społecznym. Działanie ma charakter modelowy poprzez przywrócenie pierwotnej funkcjonalności obiektu oraz dodatkowe nadanie mu nowych funkcji społecznych. Obiekt będzie dostępny dla wszystkich mieszkańców gminy, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych i w wieku senioralnym. Powstała infrastruktura będzie budynkiem wielofunkcyjnym przeznaczonym do świadczenia wysokiej jakości usług edukacyjnych i kulturalnych integrujących społeczność lokalną. Realizacja projektu 2 w zrewitalizowanym obiekcie pozwoli na realną i profesjonalną obsługę lokalnych organizacji pozarządowych a dzięki cyklowi szkoleń i warsztatów z zakresu tworzenia i działania podmiotów ekonomii społecznej przy wsparciu Podkarpackiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej – operatora środków (Lider: Caritas Archidiecezji Przemyskiej, Partner: Podkarpacka Akademia Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza) powstaną pierwsze podmioty ekonomii społecznej oraz zaktywizują społeczność lokalną zamieszkującą obszar rewitalizacji. Zakłada się stworzenie mechanizmu premiującego organizacje działające na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo odpowiednie zagospodarowanie obiektu (dostosowanie go także do potrzeb osób niepełnosprawnych) umożliwi organizację działań społecznych.	
Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji	
Realizacja projektów jest niezbędną do realizacji wyznaczonych w części planistycznej celów:	
1.1. Włączenie społeczne grup wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją	
1.2 Zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie miasta Radymna	
1.3 Integracja społeczna mieszkańców	
2.1 Wzrost poziomu zatrudnienia i aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych	

Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020

Projekty planowane do finansowania z EFS

3.1 Zagospodarowanie zdegradowanych budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne

3.3 Poprawa dostępności obszaru zdegradowanego oraz infrastruktury komunikacyjnej

Opis komplementarności projektów

Komplementarność omawianych projektów zachodzi w sposób bezpośredni. Produkty projektu infrastrukturalnego będą służyły prowadzeniu działalności edukacyjnej, społecznej oraz kulturalnej. Brak działania infrastrukturalnego uniemożliwiłoby skuteczne rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów społecznych. W związku z powyższym należy podkreślić, że działanie infrastrukturalne pełni rolę służebną względem działania społecznego.

Sekwencja działań ma wielopłaszczyznowe znamiona komplementarności, dzięki interwencji rewitalizacyjnej zafunkcjonują następujące elementy:

- Nastąpi uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnione zostaną nowe obiekty i tereny dla mieszkańców,
- Zostanie dokonane zagospodarowanie publicznych i zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne (adaptacja budynków i nadawane nowych funkcji edukacyjnych, społecznych i gospodarczych),
- Zostanie dostosowana istniejąca zabudowa publiczna do celów: edukacyjnych, społecznych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- Istniejące budynki zostaną udostępnione w wyniku realizacji projektu pod działalność gospodarczą prowadzoną przez podmioty ekonomii społecznej.

Budynek przy ul. Lwowskiej:

1. Powstanie podmiot ekonomii społecznej (filia Centrum Integracji Społecznej) prowadzący działalność społeczną na obszarze rewitalizacji, w szczególności utworzenie stołówki szkolnej prowadzonej przez ten podmiot zapewni miejsca pracy, a z drugiej strony zwiększy dostępność dzieci i młodzieży do stołówki szkolnej oraz dożywiania,
2. Zostanie utworzone centrum wsparcia organizacji pozarządowych czyli nada się budynkowi dodatkową funkcję;
3. Zostanie przywrócona funkcja edukacyjna co rozwiąże opisywane problemy z działalnością placówek oświatowych, obecnie jedna szkoła funkcjonuje w dwóch oddalonych od siebie budynkach;
4. Zwiększy się poziom bezpieczeństwa dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej, młodzież szkolna nie będzie musiała przemieszczać się po ruchliwym centrum miasta pomiędzy dwoma budynkami, co będzie wynikiem powstania jednego zintegrowanego kompleksu edukacyjno-sportowo-rekreacyjnego;
5. Rozwiązany zostanie problem lokalowy stowarzyszeń współpracujących ze szkołą poprzez dostępność pomieszczeń w zrewitalizowanym budynku przez uczniowskie kluby sportowe i stowarzyszenia rodziców współpracujące ze szkołą;
6. Rozwiązane zostaną problemy komunikacyjne miasta w związku ze zmniejszeniem ruchu pojazdów w centrum miasta, rodzice będą dowozili dzieci do kompleksu edukacyjnego,
7. Powstanie przestrzeń rekreacyjna w otoczeniu kompleksu z wyposażeniem w place zabaw, skatepark, siłownię zewnętrzną;

Budynek przy ul. Mickiewicza

8. Powstanie siedziba podmiotów ekonomii społecznej zlokalizowana w centrum miasta, które będą oddziaływały na obszar rewitalizacji umożliwiając zatrudnienie i aktywizację społeczną jego mieszkańców,
9. Powstanie spółdzielnia socjalna „Radymianie” świadcząca usługi na rzecz mieszkańców tj. usługi budowlane, opiekuńcze, gastronomiczne i porządkowe oraz usługi na rzecz gminy poprzez usługi utrzymania zieleni miejskiej oraz bieżące naprawy i remonty chodników w obszarze rewitalizacji,
10. Powstanie żłobek, klub dziecięcy lub miejsca u dziennych opiekunów dla dzieci do lat 3 prowadzony przez spółdzielnię socjalną „Radymianie”,

Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020

Projekty planowane do finansowania z EFS

11. Rozwiązane zostaną problemy komunikacyjne miasta w związku z powstaniem przestrzeni placu przy budynku, zlikwidowane zostaną korki i zatory komunikacyjne w obrębie Rynku, których przy obecnym wykorzystaniu budynku ze względu na bezpieczeństwo dzieci nie można wykonać.

Realizacja projektu jest kolejnym etapem wsparcia mieszkańców obszaru rewitalizacji w celu zmniejszenia skali występujących problemów społecznych. Kompleksowa i wielokierunkowa interwencja realizowana obecnie w tym obszarze przez gminę miejską ukierunkowana jest na pomoc i wsparcie osób z problemami społecznymi. Projekt zrealizowany z EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020 pozwoli na realizację projektów społecznych związanych z potrzebami wskazanymi przez mieszkańców.

Komplementarność to stan powstały na skutek podejmowanych, uzupełniających się wzajemnie działań/projektów, które są skierowane na osiągnięcie wspólnego lub takiego samego celu, realizacja projektu 1 (infrastrukturalnego), umożliwi wygospodarowanie siedzib PES, które będą prowadziły działalność na obszarze rewitalizacji i docelowo wpłyną na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych oraz uzyskiwanie celów wyartykułowanych w LPR.

10. Ramy finansowe lokalnego programu rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016-2023, obejmują zadania o zróżnicowanym charakterze, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych miasta oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. W tym kontekście przedmiotowy plan finansowy ma charakter indykatywny i obejmuje wszystkie zidentyfikowane projekty.

Źródłem finansowania podstawowych projektów rewitalizacyjnych w województwie podkarpackim w latach 2014 – 2020 są środki w ramach funduszy europejskich wydatkowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 - 2020. Pozyskanie środków na realizację projektu 2 odbędzie się za pośrednictwem Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Rzeszowie.

Jednocześnie ważnymi źródłami zapewniającymi komplementarność finansowania przedsięwzięć są: krajowe fundusze europejskie (np. PO WER, PO IS, PO PC, PROW), środki celowe będące w dyspozycji Ministerstw (np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sportu i Turystyki), inne środki regionalne i lokalne, a także środki pochodzące od prywatnych inwestorów.

Kolejna tabela ilustruje także planowany montaż finansowy interwencji rewitalizacyjnej. Poszczególne jej fragmenty opisują potencjalne źródła finansowania ze wskazaniem planowanych podstawowych źródeł finansowania oraz alternatywnych możliwości w tym zakresie, jednocześnie w tabeli wskazano orientacyjne wielkości środków w podziale na różne przewidywane źródła finansowania z uwzględnieniem podziału na środki zewnętrzne oraz własne/prywatne wnioskodawcy/projektodawcy.

Ramy finansowe i ich montaż mają charakter indykatywny a prezentowane kwoty są wartościami szacunkowymi.

Tabela 36 Indykatywne ramy finansowe LPR oraz źródła finansowania

Projekty podstawowe				
Projekt	Potencjalne źródła finansowania (podstawowe źródło, alternatywne, ewentualny cross-financing)	Orientacyjne wielkości środków w podziale na źródła finansowania (w odniesieniu do podstawowego źródła)		Szacunkowa wartość Projektu
		Środki zewnętrzne EFRR/EFS	Środki własne/krajowe środki publiczne/ prywatne projektodawcy	
Projekt 1 Rewitalizacja zabytkowego budynku szkoły w celu przywrócenia funkcji edukacyjnych oraz utworzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych	1. Podstawowe potencjalne źródło dofinansowania: Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej RPO WP 2014-2020, środki własne miasta 2. Potencjalne alternatywne źródła dofinansowania: środki celowe będące w dyspozycji Ministerstw, pozostałe środki dotacyjne, środki własne miasta 3. Cross-financig – PPP – partnerstwo publiczno-prywatne	85% kosztów (4 250 000,00 zł)	15% kosztów (750 000,00 zł)	5 000 000,00 zł
Projekt 2 Spółdzielnia socjalna „Radymnianie”	1. Podstawowe potencjalne źródło dofinansowania: Działanie 8.5 Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie RPO WP 2014-2020, środki własne Gminy 2. Podstawowe potencjalne źródło dofinansowania: Działanie 7.4 Rozwój opieki żłobkowej w regionie RPO WP 2014-2020, środki własne Gminy. 3. Potencjalne alternatywne źródła dofinansowania: środki celowe będące w dyspozycji Ministerstw, pozostałe środki dotacyjne, środki własne miasta 4. Cross-financig – PPP – partnerstwo publiczno-prywatne	85% kosztów (850 000,00 zł)	15% kosztów (150 000,00 zł)	1 000 000,00 zł
Razem		5 100 000,00 zł	900 000,00 zł	6 000 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne

11. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

Partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji zdegradowanych terenów Miasta Radymno jako fundament działań na różnych jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja.

11.1 Uspołecznienie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

W związku z pracami nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 - 2023 w ramach partycypacji społecznej Urząd Miasta Radymna organizował konsultacje społeczne na każdym etapie tworzenia dokumentu. Oznacza to, że dokument na każdym etapie jego tworzenia został przedyskutowany i skonsultowany z poszczególnymi stronami biorącymi udział w procesie odnowy.

Do głównych grup uczestniczących w procesie tworzenia dokumentu należą:

- Mieszkańcy Miasta Radymna,
- Władze samorządowe i urzędnicy Urzędu Miasta Radymna,
- Pracownicy miejskich jednostek organizacyjnych,
- Przedstawiciele organizacji społecznych,
- Przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców.

Prace nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji, oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością i instytucjami działającymi w obszarze rewitalizacji.

Podczas opracowania dokumentu wykorzystano następujące formy włączenia interesariuszy:

- Działania informacyjne,
- Spotkanie konsultacyjne otwarte,
- Badania ankietowe,
- Wywiady pogłębione.

Podczas prac nad dokumentem, a w ramach konsultacji społecznych mających na celu zdiagnozowanie obecnej sytuacji na terenie miasta i zbudowanie założeń programowych, przeprowadzone zostało anonimowe badanie ankietowe. Wyniki ankiety pokazały potrzeby i oczekiwania rewitalizacyjne z perspektywy lokalnej społeczności.

W ramach tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna wykorzystano następujące mechanizmy partycypacyjne:

1. Delimitacja obszaru została poddana konsultacjom społecznym za pomocą ankiety. Kwestionariusz ankietowy dostępny był w formie elektronicznej oraz w formie tradycyjnej. Ankieta dostępna była również na spotkaniach.
2. W dniach 13-15.03.2017 o godzinie 17:00 w Urzędzie Miasta, ul. Lwowska 20, zorganizowano spotkania konsultacyjne poświęcone głównym założeniom Lokalnego Programu Rewitalizacji. Informacje o spotkaniu opublikowano między innymi na stronie internetowej www.radymno.pl, oraz wydrukowano ogłoszenia, które zostały rozwieszone w ważnych punktach informacyjnych miasta. Spotkania odbywały się każdorazowo w Sali Narad o godz. 17.00. W pierwszym spotkaniu uczestniczyło 12 mieszkańców, w drugim 5, natomiast w trzecim 10 osób. Do przedstawicieli różnych środowisk wystosowano zaproszenia. W spotkaniu wzięli udział mieszkańcy, przedstawiciele różnych środowisk – nauczyciele, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele Urzędu Miasta. Na spotkaniach przedstawiono stan prac nad LPR, a w szczególności wyniki analizy wskaźnikowej przeprowadzonej w celu wyznaczenia aktualnego obszaru zdegradowanego. Zaprezentowano obszar rewitalizacji. Omówione zostały podstawy prawne procesu rewitalizacji, źródła jego finansowania oraz sposób zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez mieszkańców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz inne podmioty zainteresowane podjęciem działań rewitalizacyjnych. Zaprezentowano dobre praktyki w rewitalizacji oraz rewitalizację w województwie podkarpackim.
3. Wizja lokalna (spacer studyjny) – badanie jakościowe przeprowadzone w dniu 20-22.03.2017 r., polegające na wizytacji obszaru zdegradowanego. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących w terenie problemów przede wszystkim zaś w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W trakcie spaceru gromadzono informacje o potencjalnych projektach/działaniach możliwych do realizacji wynikających zarówno z lokalnych potrzeb jak i potencjałów. W spacerze w towarzystwie przedstawicieli władz, i jednostek mu podległych, a także przedstawicieli lokalnej społeczności uczestniczył ekspert zewnętrzny ds. rewitalizacji.
4. Konsultacje elektroniczne projektu dokumentu.

Podsumowując należy postawić następujące wnioski determinujące rewitalizację na obszarze Miasta Radymno:

1. Największą kumulacją problemów społeczno-gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i kulturowych charakteryzuje się obszar Rynku wraz z przyległymi ulicami, Zalew ZEK z terenem przyległym oraz teren Szkoły Podstawowej, Gimnazjum i Urzędu Miasta.

2. Najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji problemowych obszarów miasta, według mieszkańców, są: zwiększenie liczby miejsc pracy, stworzenie i/lub rozszerzenie bazy turystyczno-rekreacyjnej, poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej, poprawa estetyki przestrzeni publicznych, pozyskanie dużych inwestorów oraz rozwój mikro i małej przedsiębiorczości.

3. Priorytetowe działania w zakresie osiągnięcia ww. efektów rewitalizacji powinny koncentrować się na:

- przywróceniu ładu przestrzennego na obszarze Rynku i ulic przyległych oraz poprawie estetyki przestrzeni publicznych wraz z aktywizacją społeczno-gospodarczą (w tym m.in. remont kamienic, stworzenie systemu preferencji dla podmiotów gospodarczych, programy aktywizacji mieszkańców);
- zagospodarowaniu terenu pokopalnianego Zalewu ZEK do pełnienia funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów (w tym stworzenie i rozszerzenie bazy turystyczno-rekreacyjnej, która umożliwi rozwój działalności gospodarczych z sektora handlu i usług oraz będzie sprzyjać integracji społecznej);
- modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej na terenie miasta.

Biorąc pod uwagę głosy mieszkańców spływające na etapie konsultacji społecznych w pierwotnej formie opracowania w formie projektów uzupełniających wskazano przedsięwzięcia ważne dla interesariuszy. Późniejsza analiza wprost wskazała na nierealność realizacji tych projektów w charakterze działań rewitalizacyjnych (wynikającą z obiektywnych przesłanek formalnych, prawnych oraz ekonomicznych). W związku z tym faktem (brakiem związku z umieszczeniem ich w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023, a rzeczywistą możliwością wdrożenia) zdecydowano się o ich usunięciu z części operacyjnej. Niemniej ich waga i ranga podnoszona przez mieszkańców miasta wymaga wpisania ich w przedmiotowej części dokumentu odnoszącej się do procesu uspołecznienia dokumentu.

Przesłanki związane z usunięciem projektów uzupełniających:

1. Niemożność realizacji projektów w formule rewitalizacyjnej w ramach aktualnych uwarunkowań prawnych;
2. Brak przygotowania inwestycji na poziomie pozwalającym doprecyzowywać ich faktyczny zakres rzeczowy oraz montaż finansowy w tym brak realnych ścieżek związanych z pozyskaniem środków zewnętrznych;
3. Brak relewantnej komplementarności w stosunku do przyjętych celów i wizji obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu (fundamentem komplementarności jest podstawowa para projektów rewitalizacyjnych);

4. Po weryfikacji okazało się, że część przedsięwzięć znajduje się poza wyznaczonymi granicami wsparcia (teren osiedla Jagiełły);
5. Wdrożenie części inwestycji wpłynęło na bezzasadność utrzymywanie projektów w zestawieniu (tym samym dwa projekty znalazły się umieszczone w rozdziale dotyczącym komplementarności międzyokresowej, chodzi o przedsięwzięcia Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie);
6. Zdecydowano, że w momencie opracowywania aktualizacji dokumentu lub tworzeniu jego ram w nowej perspektywie finansowej zgłoszone postulaty projektowe będą rozpatrywane w pierwszej kolejności – stąd też konieczność ich umieszczenia w opracowaniu.

Kluczowe projekty artykułowane przez mieszkańców, niewpisujące się w interwencję rewitalizacyjną:

1. Zagospodarowanie pokopalnianych terenów Zalewu ZEK i rzeki Rada;
2. Rewitalizacja przestrzeni rynku wraz z pobudzeniem przedsiębiorczości;
3. Rewitalizacja obszaru osiedla Jagiełły poprzez zagospodarowanie zdegradowanych budynków na terenie osiedla i ich adaptacja na cele społeczne;
4. Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej i sektora mieszkaniowego na terenie Miasta Radymno.

Brak umieszczenia projektów w części operacyjnej pozwala na klarowne wyartykułowanie tych przedsięwzięć, które są rzeczywiście możliwe do realizacji i stanowią podstawę interwencji rewitalizacyjnej, jak również warunkują osiągnięcie wypracowanej wizji i urzeczywistnienie celów programu. Dodatkowo operatorowi rewitalizacji przyświeca idea urealnienia planowanych projektów w kontekście ich faktycznej realizacji, a co za tym idzie rzeczywistego planowania finansowego. Przeprowadzona zmiana struktury z opracowaniu pozwala na osiągnięcie wskazanej wartości.

Co ważne przytoczone zmiany związane z częścią wskazanych projektów były konsultowane z mieszkańcami i przedstawione racje spotkały się z pełnym zrozumieniem i aprobatą społeczności lokalnej.

11.2 Lista projektów niewpisujących się w interwencję rewitalizacyjną

Projekt 1

1.1	Nazwa projektu	Rewitalizacja przestrzeni rynku wraz z pobudzeniem przedsiębiorczości
	Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno
	Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno, przedsiębiorcy

1.1	Nazwa projektu	Rewitalizacja przestrzeni rynku wraz z pobudzeniem przedsiębiorczości
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Miasto Radymno posiada zabytkową zabudowę miasta. Wiele kamienic jest w złym stanie i wymaga remontu.
	Cel ogólny (cele) projektu	Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez modernizację zabytkowych obiektów. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru i pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców wpłynie na zmniejszenie poziomu bezrobocia, który jest jednym z największych problemów społecznych obszaru i pociąga za sobą szereg innych patologii społecznych
	Zakres realizowanego zadania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rewitalizacja przestrzeni Rynku poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - uporządkowanie zieleni i wzbogacenie układu roślinnego, - wykonanie spójnego systemu małej architektury, - wykonanie nowych elewacji kamienic zlokalizowanych w obrębie płyty Rynku, - utworzenie zintegrowanego systemu parkowania i monitoringu. - wymiana oświetlenia na energooszczędne. - modernizacja i remont ciągów pieszo-jezdnych wewnątrz Rynku. ▪ Przebudowa, modernizacja, adaptacja i/lub renowacja zabytkowego obiektu czworaka dawnego folwarku biskupiego z 1920 r. ▪ Stworzenie Muzeum Powroźnictwa oraz integracja społeczności wokół tożsamości i tradycji ▪ Ochrona i zachowanie obiektu dziedzictwa kulturowego – kościoła pw. św. Wawrzyńca w Radymnie. Przebudowa, modernizacja, adaptacja i/lub renowacja zabytkowych budynków kościoła i plebani, a także zagospodarowanie terenu wokół budynków. ▪ Modernizacja hali targowej - Utworzenie stoisk handlowych pod sprzedaż m.in. produktów regionalnych. ▪ Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych dla osób bezrobotnych, w szczególności długotrwale bezrobotnych. ▪ Powołanie Forum Przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Rynku i w jego najbliższej okolicy. ▪ Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości ▪ Kursy w zakresie przedsiębiorczości (I ty możesz zostać przedsiębiorcą). Celem projektu jest rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Uczestnicy projektu wezmą udział w szkoleniach, konsultacjach z profesjonalistami, w czasie których poznają warunki prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Będą zdobywali umiejętności postaw otwartych wobec wyzwań rynku pracy, zdobędą umiejętności pozwalające na założenie i utrzymanie działalności gospodarczej, w tym również w formule spółdzielni socjalnej. Cykl szkoleń będzie obejmował wybrane aspekty prawne, fiskalne i organizacyjne prowadzenia działalności gospodarczej. <p>W ramach projektu odbędą się także szkolenia dla osób prowadzących działalność gospodarczą z zakresu usług turystycznych oraz rolników prowadzących gospodarstwa agroturystyczne.</p> <p>Wśród tematów poruszanych w ramach cyklu szkoleniowego byłyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marketing turystyczny, czyli jak budować ofertę, jak promować m.in. internecie. • Obsługa klientów - uświadomienie uczestnikom znaczenia profesjonalnej i wieloaspektowej obsługi turystów.

1.1		Nazwa projektu		Rewitalizacja przestrzeni rynku wraz z pobudzeniem przedsiębiorczości				
		Kwestie formalno-prawne związane z prowadzeniem działalności agroturystycznej i noclegowej.						
	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Rynek, centrum miasta						
	Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	10 000 000,00 zł						
	Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	x EFRR	EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł		
		1 500 000,00 zł	8 500 000,00 zł	-	-	-		
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Projekt ma na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na terenie miasta dzięki systemowi monitoringu oraz zwiększenie integracji społecznej mieszkańców poprzez stworzenie estetycznej i bezpiecznej przestrzeni w centrum miasta.</p> <p>Rynek stanowi niejaką wizytówkę miasta, w związku z tym atrakcyjna przestrzeń wpłynie także na wzrost liczby turystów. Realizacja projektu wpłynie na otwarcie zaniedbanej przestrzeni Rynku na nowe możliwości jej rozwoju.</p> <p>Do prac interwencyjnych zostaną powołane osoby długotrwale bezrobotne, co wpłynie pozytywnie na redukcję obszaru problemowego związanego z bezrobociem.</p> <p>Powołanie Forum Przedsiębiorców przyczyni się do zwiększenia przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba odnotowanych przestępstw na terenie miasta. ▪ Liczba odnotowanych wykroczeń na terenie miasta. ▪ Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta. ▪ Liczba turystów odwiedzających teren miasta Radymna. 						

Projekt 2

	Nazwa projektu	Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie dostępności do infrastruktury instytucji kultury poprzez przebudowę Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie
	Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno
	Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Miasto Radymno posiada zabytkowy budynek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, w którym mieści się Miejski Ośrodek Kultury. Budynek od wielu lat nieremontowany wymaga przeprowadzenia szeregu prac budowlanych. Ponadto przestarzały sprzęt uniemożliwia prowadzenie ciekawych zajęć i uczestnictwa w kulturze
	Cel ogólny (cele) projektu	Głównym celem projektu jest podniesienie atrakcyjności i dostępności oferty kulturalnej Miasta Radymna
	Zakres realizowanego zadania	Przebudowa i remont budynku MOK. Ponadto budynek zostanie wyposażony w nowoczesny sprzęt oświetleniowy i nagłaśniający.

Nazwa projektu		Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie dostępności do infrastruktury instytucji kultury poprzez przebudowę Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie				
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)		Sala kinowo-widowiskowa zostanie wyposażona w nowoczesne fotele kinowe, ekran, projektor multimedialny.				
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu		3 865 616,68 zł Projekt dofinansowany z działania 4.4 RPO WP, okres realizacji 2017-2018 – Projekt w trakcie realizacji.				
Źródła finansowania		x krajowe środki publiczne	x EFRR	EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
		579 842,50 zł	3 285 774,18 zł	-	-	-
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji		Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok] - Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok] - Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem [szt.] - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem [szt.] -				

Projekt 3

Nazwa projektu		Rozszerzenie oferty Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie				
Nazwa wnioskodawcy		Miasto Radymno				
Nazwa realizatora projektu		Miasto Radymno				
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu		Obszar rewitalizacji w mieście Radymno cechuje się nagromadzeniem licznych problemów społecznych, zarówno w zakresie kwestii związanych z liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, a także kwestiami dotyczącymi bezpieczeństwa oraz oferty czasu wolnego. Projekt ma za zadanie rozwiązać problem niedostatecznej oferty spędzania czasu wolnego.				
Cel ogólny (cele) projektu		Wzrost atrakcyjności oferty kulturalnej Miasta Radymna				
Zakres realizowanego zadania		W wyniku realizacji projektu wzbogaci się oferta MOK i będą w nim funkcjonować: <ul style="list-style-type: none"> • Dyskusyjny Klub Filmowy „Świt”, • Studio Piosenki –zajęcia wokalne dla dzieci i młodzieży, • Wielopokoleniowy Klub Miłośników Tradycji Kultury Miasta Radymna „SOKÓŁ” - wspieranie i ochrona tradycji dziedzictwa kulturowego i pamięci lokalnej (spotkania, prelekcje, koncerty, zajęcia integracyjne w różnych formach), • Zajęcia taneczne i kursy tańca dla dzieci, młodzieży i dorosłych, • Zespół Regionalny „Mali Radymnianie”, • Chór Mieszany „Cantilena”, • Akademia Malucha – zajęcia umuzykalniające i ogólnorozwojowe dla dzieci, 				

Nazwa projektu		Rozszerzenie oferty Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie				
		<ul style="list-style-type: none"> • Pracownia plastyki i rękodzieła, • Pracownia ceramiki, • Teatr „Trema”, • Teatr plastyczny (nowa forma działalności opierająca się na plastyce ruchu , dekoracji i sposobie wyrażania się), • Teatr Lalkowy (kukielkowy), • Sala Wystaw Czasowych (miejsce, gdzie organizowane będą wystawy o bardzo dużej rozpiętości tematycznej. Poczynając od wystaw malarskich przez rzeźbę ,grafikę, fotografię po wystawy historyczne i przyrodnicze. Prezentowani będą zarówno artyści profesjonalni jak i amatorzy. 				
	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Lwowska 16				
	Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	300 000,00 zł				
	Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	EFRR	x EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
		45 000,00 zł	-	255 000,00 zł	-	-
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba spotkań, warsztatów kulturalnych - 50 szt./rok Liczba uczestników biorących udział w wydarzeniach organizowanych w Miejskim Ośrodku Kultury - 4 000 os./rok Wskaźniki będą weryfikowane na podstawie sprawozdań MOK				

Projekt 4

Nazwa projektu		Rewitalizacja obszaru osiedla Jagiełły poprzez zagospodarowanie zdegradowanych budynków na terenie osiedla i ich adaptacja na cele społeczne
	Nazwa wnioskodawcy	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Radymnie
	Nazwa realizatora projektu	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Radymnie
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W wyniku analizy sfery technicznej zaobserwowano problemy związane z brakiem właściwego stanu technicznego budynków jak również przestrzeni wokół nich. W wyniku tej analizy uwidoczniła została potrzeba termomodernizacji i modernizacji tych obiektów z przeznaczeniem na cele społeczne.
	Cel ogólny (cele) projektu	Modernizacja zdegradowanych budynków z przeznaczeniem na cele społeczne
	Zakres realizowanego zadania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Termomodernizacja i modernizacja budynków na terenie osiedla Jagiełły ▪ Remont części wspólnych w wielorodzinnych budynkach mieszkaniowych. Ocieplenie budynków. ▪ Poprawa ładu przestrzennego w kompleksie zabudowy Spółdzielni Mieszkaniowej

Nazwa projektu		Rewitalizacja obszaru osiedla Jagiełły poprzez zagospodarowanie zdegradowanych budynków na terenie osiedla i ich adaptacja na cele społeczne				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja i remont ciągów pieszo-jezdnych wraz z likwidacją barier architektoniczno-urbanistycznych dla osób niepełnosprawnych i starszych. Uporządkowanie zieleni i wzbogacenie układu roślinnego, Wykonanie spójnego systemu elementów małej architektury. Stworzenie zintegrowanego systemu parkowania i monitoringu przestrzeni publicznej. ▪ Przebudowa budynku kotłowni K2 i dostosowanie do pełnienia funkcji handlowo-użytkowo-kulturalnych. ▪ Zagospodarowanie nieużytkowanych terenów w sąsiedztwie Kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa na cele rekreacyjne i udostępnienie ich mieszkańcom. ▪ Zagospodarowanie zdegradowanego terenu byłej oczyszczalni poprzez uporządkowanie terenu i nadanie mu nowych funkcji: rekreacyjno-wypoczynkowych. ▪ Utworzenie Klubu Spółdzielni Mieszkaniowej celem: organizacji spotkań sąsiedzkich, zajęć rozwojowych dla osób dorosłych, a w szczególności osób starszych; pozalekcyjnych zajęć tematycznych; warsztatów międzypokoleniowych. ▪ Organizacja akcji na rzecz rozwoju pomocy w ramach „solidarności sąsiedzkiej”. ▪ Organizacja zajęć dla seniorów na terenie zaadaptowanych obiektów (aktywni seniorzy) - polega na kompleksowym wsparciu seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji. Będzie miał charakter cyklicznych działań w rodzaju: spotkania z kulturą (wyjścia/wyjazdy do instytucji kultury), działania prozdrowotne (spotkania z dietetykami, lekarzami), działania integracyjne i aktywizujące (spotkania, zajęcia sportowe dla seniorów). 				
	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Teren osiedla Jagiełły – projekt poza obszarem rewitalizacji				
	Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	10 000 000,00 zł				
	Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	x EFRR	EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
		1 500 000,00 zł	8 500 000,00 zł	-	-	-
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>W ramach realizacji projektu zostanie poprawiona estetyka obszaru zdegradowanego oraz pojawią się miejsca, w których możliwa będzie integracja społeczna. Projekt umożliwia przeciwdziałanie wykluczeniu osób niepełnosprawnych, które stanowią dużą liczbę mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez likwidację barier architektoniczno-urbanistycznych. Na obszarze rewitalizacji poprawi się także bezpieczeństwo mieszkańców dzięki systemowi monitoringu i zwiększy się komfort życia mieszkańców. Stworzenie warunków do rozwoju inicjatyw lokalnych o charakterze rekreacyjnym. Realizacja projektu przyczyni się do nadania przestrzeni nowej roli, bardziej użytecznej dla miejscowej społeczności.</p> <p>W ramach projektu pomocą zostaną objęte także osoby starsze, zagrożone wykluczeniem społecznym.</p>				

Nazwa projektu	Rewitalizacja obszaru osiedla Jagiełły poprzez zagospodarowanie zdegradowanych budynków na terenie osiedla i ich adaptacja na cele społeczne
	Liczba osób korzystających z klubu Spółdzielni Mieszkaniowej - Liczba zorganizowanych akcji w ramach „solidarności sąsiedzkiej” - Liczba osób korzystających z zrewitalizowanych obiektów - Liczba seniorów korzystających z programów wsparcia -

Projekt 5

Nazwa projektu		Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców				
Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno					
Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno					
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Niedostateczny poziom aktywności mieszkańców w wymiarze zorganizowanym i nieformalnym, niski poziom integracji społecznej.					
Cel ogólny (cele) projektu	Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, ożywienie środowiska lokalnego, rozwój form aktywności artystycznej i kulturalnej, eliminacja negatywnych zjawisk społecznych (chuligaństwo, patologie społeczne), podniesienie standardu życia społecznego).					
Zakres realizowanego zadania	Organizacja wydarzeń integracyjnych na terenie poddanym rewitalizacji (sportowych, kulturalnych)					
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Teren osiedla Jagiełły – projekt poza obszarem rewitalizacji					
Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	100 000,00 zł					
Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	EFRR	x EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł	
	15 000,00 zł	-	85 000,00 zł	-	-	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych – 15 wydarzeń/rok Liczba osób biorących udział w organizowanych wydarzeniach – 200 os./rok					

Projekt 6

Nazwa projektu	Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej i sektora mieszkaniowego na terenie Miasta Radymno
Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno, przedsiębiorcy
Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno, przedsiębiorcy

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Realizacja projektu ma przyczynić się do niwelacji utraty ciepła z budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych, a także ograniczenia problemu niskiej emisji w mieście Radymno.				
Cel ogólny (cele) projektu	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą, obniżenie kosztów ogrzewania, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery				
Zakres realizowanego zadania	Wykonanie inwentaryzacji budynków i audytów energetycznych. Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (m.in. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ars Medica”, Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r., budynek Urzędu Miasta				
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	ul. Lwowska, u. Legionów				
Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	10 000 000,00				
Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	x EFRR	EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
	1 500 000,00 zł	8 500 000,00 zł	-	-	-
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Ograniczenie tzw. niskiej emisji Zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności publicznej - Liczba budynków poddana termomodernizacji -				

Projekt 7

Nazwa projektu	Zagospodarowanie pokopalnianych terenów Zalewu ZEK i rzeki Rada
Nazwa wnioskodawcy	Miasto Radymno
Nazwa realizatora projektu	Miasto Radymno, przedsiębiorcy, stowarzyszenia
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na terenie miasta znajduje się zalew powstały po byłym wyrobisku. Zalew w centrum miasta stanowi olbrzymi potencjał do rozwoju. Stworzenie infrastruktury, w tym również infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przyczyni się do powstania podmiotów gospodarczych, które będą zajmować się obsługą tego miejsca.
Cel ogólny (cele) projektu	Wzrost przedsiębiorczości na terenie miasta poprzez stworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorców.
Zakres realizowanego zadania	W ramach realizacji projektu planowe są następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzbrojenie terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną. ▪ Stworzenie wioski harcerskiej w pobliżu ZEK-u i uporządkowanie plaży miejskiej. ▪ Zagospodarowanie terenu wokół ZEK-u: promenada, przystań, replika żagłowca/galeonu, amfiteatr. ▪ Stworzenie turystyczno-rekreacyjnego szlaku rowerowego ▪ Stworzenie infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych i/lub starszych oraz dzieci i młodzieży (m.in. park linowy, plac zabaw, ścieżka zdrowia itp.).

Nazwa projektu		Zagospodarowanie pokopalnianych terenów Zalewu ZEK i rzeki Rada				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrożenie programów zapobiegających chorobom cywilizacyjnym, upowszechniających aktywny i zdrowy tryb życia. ▪ Stworzenie systemu preferencji ekonomicznych do rozwoju przemysłu turystycznego i okołoturystycznego wykorzystującego lokalne zasoby dziedzictwa naturalnego. ▪ Zapewnienie warunków infrastrukturalnych do rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw handlowo-usługowych. ▪ Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych lub turystycznych w okolicy ZEK-u i/lub rzeki Rady. ▪ Realizacja programów społecznych dotyczących włączenia osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją w wykreowanie funkcji turystycznej i rekreacyjnej miasta. ▪ Realizacja programów przekwalifikowania osób długotrwale bezrobotnych w porozumieniu z pracodawcami sektora turystycznego. ▪ Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego w tym imprez i spotkań integracyjnych, międzypokoleniowych warsztatów, szczególnie dla dzieci i młodzieży, osób starszych, a także wykluczonych społecznie. ▪ Powołanie spółdzielni socjalnej zajmującej się obsługą i utrzymaniem zrewitalizowanej przestrzeni. 				
	Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Obszar zalewu ZEK				
	Szacowana (orientacyjna wartość projektu)	9 000 000,00 zł				
	Źródła finansowania	x krajowe środki publiczne	x EFRR	EFS	środki prywatne	środki z innych źródeł
		1 350 000,00 zł	7 650 000,00 zł	-	-	-
	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Realizacja projektu wpłynie korzystnie na cały obszar rewitalizacji zarówno w strefie społecznej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej i gospodarczej.</p> <p>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni oraz organizacja imprez i spotkań integracyjnych wpłynie korzystnie na integrację społeczną mieszkańców. Zagospodarowany teren zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności sposób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Ponadto atrakcyjny teren turystycznie wpłynie na zwiększenie liczby turystów, co może się wiązać z zmniejszeniem poziomu bezrobocia i wzrostem przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób bezrobotnych - ▪ Liczba osób długotrwale bezrobotnych - ▪ Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miasta - ▪ Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych - ▪ Liczba turystów korzystających z zrewitalizowanego obszaru - 				

Nazwa projektu		Zagospodarowanie pokopalnianych terenów Zalewu ZEK i rzeki Rada
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zorganizowanych imprez i spotkań integracyjnych -
	Uzasadnienie:	<p>Zagospodarowanie pokopalnianych terenów Zalewu ZEK i rzeki Rada stanowi projekt rewitalizacyjny realizowany poza zdelimitowanym obszarem zdegradowanym oraz obszarem rewitalizacji. Niemniej korzystając z zapisów Wytucznych „w skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji. Przedmiotowe przedsięwzięcie odnosi się do terenów powydobywczych i bezpośrednio jest powiązane z celami rewitalizacji. Adekwatność projektu wynika z następujących przesłanek:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt wpisuje się w realizację następujących celów LPR: Cel rewitalizacji 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel rewitalizacji 2. Ożywienie gospodarcze obszaru kryzysowego Cel rewitalizacji 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej Cel rewitalizacji 4. Poprawa jakości środowiska naturalnego 2. Realizacja projektu przyczyni się do zmniejszenia liczby osób wykluczonych społecznie ze względu na powołanie podmiotu ekonomii społecznej, który będzie obsługiwał zrewitalizowaną przestrzeń oraz jednocześnie poprawi ofertę spędzania czasu wolnego co jest odpowiedzią na problemy identyfikowane m.in. w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. 3. Realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i przede wszystkim inwestycyjnej co bezpośrednio na ożywienie gospodarcze i ograniczenie problemów rynku pracy i pochodnych. 4. Oddziaływanie na bezpośrednio sąsiadujący z terenem obszar rewitalizacji poprzez synergię działań projektów rewitalizacyjnych. 5. Produkty przedmiotowego projektu będą stosowały mechanizmy włączenia i premiowania dla osób zamieszkujących obszar rewitalizacji. 6. Projekt ma charakter strategiczny dla całego miasta Radymna i zasadniczej części kwalifikuje się do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. 7. Projekt zawiera komponent społeczny zatem ma charakter komplementarny, spójny i zgodny z logiką rewitalizacji.

Projekty niewpisujące się w interwencję rewitalizacyjną				
Projekt	Potencjalne źródła finansowania (podstawowe źródło, alternatywne, ewentualny cross-financing)	Orientacyjne wielkości środków w podziale na źródła finansowania (w odniesieniu do podstawowego źródła)		Szacunkowa wartość Projektu
		Środki zewnętrzne	Środki własne/prywatne projektodawcy	

Projekt 1. Rewitalizacja przestrzeni rynku wraz z pobudzeniem przedsiębiorczości	1. Budżet Państwa 2. Środki własne 3. PPP	85% kosztów (8 500 000,00 zł)	15% kosztów (1 500 000,00 zł)	10 000 000,00 zł
Projekt 2. Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie dostępności do infrastruktury instytucji kultury poprzez przebudowę Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie	1. Budżet Państwa 2. Środki własne	85% kosztów (3 285 774,18 zł)	15% kosztów (579 842,50 zł)	3 865 616,68 zł
Projekt 3. Rozszerzenie oferty Miejskiego Ośrodka Kultury w Radymnie	1. Budżet Państwa 2. Środki własne	85% kosztów (255 000,00 zł)	15% kosztów (45 000,00 zł)	300 000,00 zł
Projekt 4. Rewitalizacja obszaru osiedla Jagiełły poprzez zagospodarowanie zdegradowanych budynków na terenie osiedla i ich adaptacja na cele społeczne	1. Budżet Państwa 2. Środki własne	85% kosztów (8 500 000,00 zł)	15% kosztów (1 500 000,00 zł)	10 000 000,00 zł
Projekt 5. Aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców.	1. Budżet Państwa 2. Środki własne	85% kosztów (85 000,00 zł)	15% kosztów (15 000,00 zł)	100 000,00 zł
Projekt 6. Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej i sektora mieszkaniowego na terenie Miasta Radymno	1. Budżet Państwa 2. Środki własne	85% kosztów (8 500 000,00 zł)	15% kosztów (1 500 000,00 zł)	10 000 000,00 zł
Projekt 7. Zagospodarowanie pokopalnianych terenów Zalewu ZEK i rzeki Rada	1. Budżet Państwa 2. Środki własne 3. PPP	85% kosztów (7 650 000,00 zł)	15% kosztów (1 350 000,00 zł)	9 000 000,00 zł
Wartość wszystkich planowanych przedsięwzięć		41 875 774,18 zł	7 389 842,50 zł	49 265 616,68 zł

Źródło: opracowanie własne

•

11.3 Uspołecznienie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Podstawowym celem działań związanych z uspołecznieniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016-2023 jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy. Proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LPR odbywać się będzie:

1. Pośrednio – poprzez informowanie przy wykorzystaniu strony internetowej Urzędu Miasta, w publikacjach i broszurach promocyjnych i informacyjnych;
2. Bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

Interesariuszami, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji będą: mieszkańcy miasta Radymna, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne itp.), lokalni przedsiębiorcy, i organizacje pozarządowe.

W ramach rozpowszechniania informacji o Lokalnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016-2023 na stronie internetowej Urzędu Miasta
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach LPR;
- współpraca z prasą lokalną mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu, realizacji i wnioskach z monitorowania LPR.

Wykorzystanie i wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- opracowanie i realizacja ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji.

12. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

12.1 System wdrażania i monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji

Za wdrażanie i monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023 odpowiadać będzie przede wszystkim Burmistrz Radymna we współpracy z Urzędem Miasta – Operatorem Rewitalizacji oraz Zespołem ds. opracowania i wdrażania LPR, będącym ciałem doradczym, opiniującym i monitorującym, które zostanie powołane na mocy odrębnego zarządzenia Burmistrza Miasta Radymna. Zaprojektowany system zarządzania zapewni wykorzystanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, gwarantując realizację zadań zapisanych w Programie oraz przyszłych zadań, wynikających z nowo zaistniałych potrzeb.

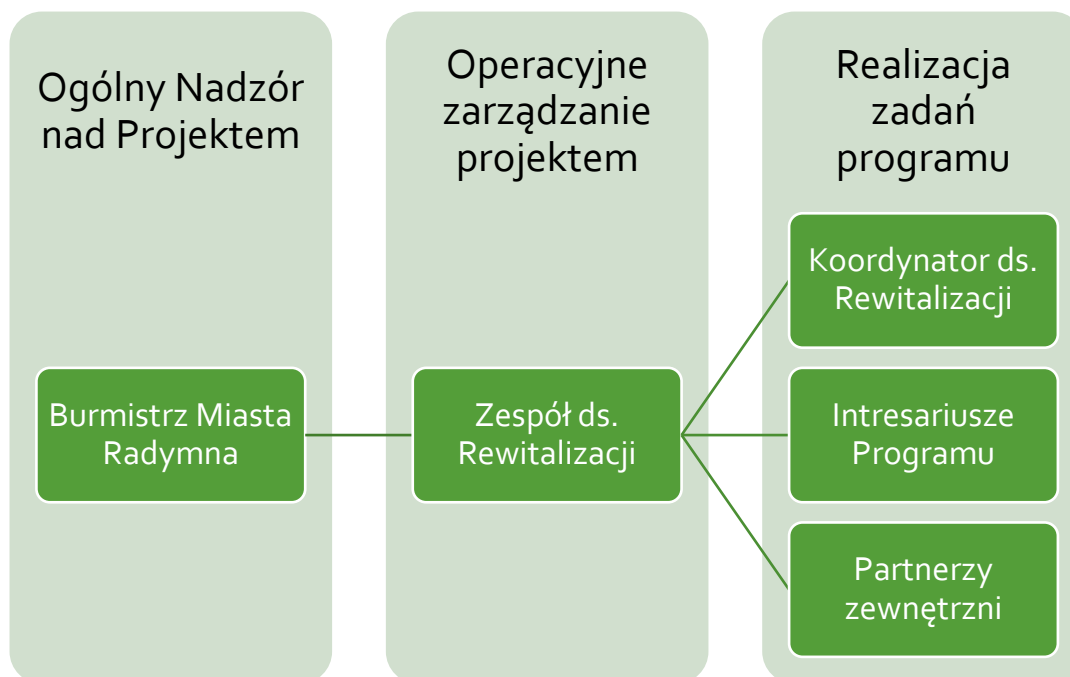
12.2 Opis struktury zarządzania i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023 powierza się Burmistrzowi Radymna poprzez Urząd Miasta oraz Zespół ds. opracowania i wdrażania LPR.

Zarządzanie przedmiotowym opracowaniem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miejskiego, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem. Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Miejską, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi.

Spójność niniejszego Programu z WPF zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w ww. planach programów i projektów inwestycyjnych.

Na poniższym schemacie zobrazowano schemat zarządzania LPR.

Biorąc pod uwagę strukturę zarządzania istotne jest wskazanie podstawowych reguł związanych z wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Członkiem Zespołu ds. Rewitalizacji może zostać przedstawiciel: Rady Miasta, Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych gminy, służb mundurowych, instytucji kultury, instytucji edukacyjnych, instytucji opieki społecznej, instytucji rynku pracy, organizacji skupiających przedsiębiorców, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, mieszkańców obszaru rewitalizowanego; właścители, użytkowników, zarządców nieruchomości znajdujących się na obszarze rewitalizowanym.

Do podstawowych obowiązków Koordynatora Zespołu należy m.in.: organizowanie i kierowanie pracą Zespołu; udzielanie informacji w zakresie merytorycznym i organizacyjnym o pracy Zespołu, udział w pracach i koordynowanie prac Zespołu, przygotowanie i nadzorowanie harmonogramu prac Zespołu, zwoływanie spotkań Zespołu, powoływanie zespołów roboczych, wyznaczanie oraz nadzorowanie realizacji zadań członków Zespołu, rozwiązywanie konfliktów powstałych w Zespole, przygotowanie wraz z Zespołem analiz, raportów i opracowań, zaproszenie do udziału w pracach Zespołu osób spoza jego składu, podpisywanie protokołów ze spotkań Zespołu, czuwanie nad terminowością opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Do podstawowych obowiązków członków Zespołu należy: aktywny udział w spotkaniach Zespołu, udział w debatach publicznych służących opracowaniu Programu, podejmowanie wiążących ustaleń; przestrzeganie dyscypliny uczestnictwa w posiedzeniach Zespołu, przygotowywanie projektów nowych aktów prawnych bądź zmiany obowiązujących uregulowań, mieszczących się w kompetencji

reprezentowanej komórki organizacyjnej/jednostki, niezbędnych do realizacji wypracowanych działań w ramach Programu, udział w tworzeniu harmonogramu prac Zespołu, reprezentowanie Zespołu na polecenie Koordynatora Zespołu, wykonywanie zadań określonych przez Koordynatora Zespołu.

Do obowiązków ustanowionego Zespołu ds. Rewitalizacji będzie należało: składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz zapewnienie środków w budżecie miasta, nadzorowanie wdrażania projektów rewitalizacyjnych prowadzonych przez wydziały Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne, koordynacja działań pomiędzy Urzędem Miasta a podmiotami zewnętrznymi, monitoring postępów procesu rewitalizacji, wykonanie badań ewaluacyjnych, organizacja konsultacji społecznych dotyczących realizowanych projektów, w tym spotkań z mieszkańcami, bieżąca obsługa administracyjno-informacyjna procesu rewitalizacji.

W trakcie swoich prac Zespół prowadzić będzie konsultacje społeczne z udziałem mieszkańców oraz reprezentantów różnych środowisk. W ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji należy monitorować zgodność jego realizacji z dokumentami w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym: potencjalnych konieczności zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz potencjalnych konieczności zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku projektów planowanych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej, właściwa jednostka zleca i przygotowuje wymaganą dokumentację techniczną, przygotowuje wniosek, który zostaje złożony do właściwej instytucji.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi / programami, Burmistrz Radymna może powołać Zespoły Zadaniowe. W skład Zespołów wchodzi przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania projektem.

Ideą powołania Zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Istotnym elementem systemu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest zbudowanie mechanizmów uspołecznienia procesu rewitalizacji. Ze względu na szeroki i międzysektorowy charakter planowanych działań, konieczne jest nawiązanie współpracy ze społecznością lokalną na rzecz skutecznego przeobrażenia obszarów przewidzianych do rewitalizacji. W związku z aktywnym

uczestnictwem organizacji pozarządowych oraz mieszkańców zakłada się wykorzystanie mechanizmów związanych z kontrolą obywatelską i współdecydowaniem.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023 jest dokumentem otwartym i będzie podlegać aktualizacji zgodnie z nowo pojawiającymi się problemami, w oparciu o zasadę partnerstwa we współpracy z Zespołem ds. opracowania i wdrażania LPR oraz z lokalnymi partnerami: mieszkańcami, wspólnotami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, kościołami i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi.

Dla podniesienia efektywności rewitalizacji konieczne jest silne i trwałe partnerstwo między różnymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie procesu rewitalizacji, a szczególnie we wdrażanie i ocenę efektów programu rewitalizacji. Formalnie funkcje te będzie pełnił Zespół ds. Rewitalizacji, który po uchwaleniu dokumentu przejmie funkcje na etapie wdrażania.

Konsultacje będą organizowane w formie pisemnej oraz w formie spotkań otwartych i indywidualnych z instytucjami szczególnie zainteresowanymi wybranymi projektami.

Proces rewitalizacji, podlegać może wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji LPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takiej konieczności.

Aktualizacja, o ile zaistnieją ku niej odpowiednie przesłanki, dokonywana będzie co najmniej raz w roku wraz z przedłożeniem Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu.

Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

- Zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach Programu lub zainteresowane podjęciem działań, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają propozycje projektów w formie pisemnej do Urzędu Miasta Radymna,
- Burmistrz po skonsultowaniu z właściwymi wydziałami Urzędu Miasta, oraz po zapoznaniu się z opinią Zespołu ds. Rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do LPR,
- Odpowiedni Referat raz do roku przygotowuje dla Burmistrza propozycje zmian lub aktualizacji Programu,
- Jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji – Burmistrz podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji dokumentu.

Tabela 37 Fiszka aktualizacyjna do LPR dla Miasta Radymna na lata 2016-2023

Wniosek o umieszczenie projektu w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 - 2023	
Typ projektu	
☐ Inwestycyjny	☐ Społeczny
Tytuł projektu	
Lokalizacja projektu Na obszarze rewitalizacji	
Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia	
Opis projektu	
Finansowanie projektu	
Szacowany koszt realizacji	
Źródło finansowania	
Udział środków własnych	
Planowane efekty realizacji działania	
Powierzchnia odnowionych budynków	
Liczba utworzonych miejsc pracy	
Inne efekty	
Informację o wnioskodawcy	
	Nazwa
	Adres
	Tel/fax/mail
	Osoba kontaktowa

Źródło: opracowanie własne

Jednym z elementów współpracy z partnerami będą działania Miasta Radymna, które będzie uczestniczyć w inicjatywach mieszkańców i innych podmiotów, w szczególności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, realizujących działania na obszarze rewitalizowanym.

Aktywności powinny obejmować:

- akcje informacyjno-promocyjne z wykorzystaniem strony internetowej miasta;
- przygotowanie publikacji w prasie lokalnej i współpracę z mediami,
- współudział i uczestnictwo w organizowanych przez mieszkańców, NGO, i inne podmioty wydarzeniach
- podawanie do publicznej wiadomości, poprzez stronę internetową raportu z realizacji LPR,
- prowadzenie ankiet internetowych, poprzez stronę internetową, oceniających podejmowane działania i umożliwiające zgłoszenie nowych propozycji działań rewitalizacyjnych.

Powyższe działania zapewnią transparentność procesu odnowy, rzeczywistą kontrolę obywatelską i umożliwią wpływ na kształt zaplanowanych procesów rewitalizacyjnych w mieście.

12.3 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu.

Opracowanie dobrze funkcjonującego monitoringu i ewaluacji działań umożliwia dobre zarządzanie projektem oraz polityką miejską. Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań

ujętych w dokumencie. Stały monitoring pozwoli także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności polityk publicznych.

Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników, mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów. System monitoringu będzie obejmował nadzór nad poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz kontrolę realizacji całego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016 – 2023.

Zapewnieniu efektywności prowadzonych działań rewitalizacyjnych służyć będzie proces monitoringu i ewaluacji. Monitorowanie Programu Rewitalizacji obejmuje:

- rejestrowanie rezultatów realizacji celów,
- rejestrowanie procesów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zachodzących w obszarze rewitalizacji,
- obserwację zewnętrznych uwarunkowań realizacji Programu, w tym zmian w kierunkach polityki regionalnej i krajowej,
- rejestrowanie rezultatów projektów inwestycyjnych oraz społecznych, których realizacja wymaga przeprowadzenia wcześniejszych projektów inwestycyjnych oraz kontynuowanych projektów społecznych z poprzedniego okresu programowania.

Na podstawie danych z monitoringu Operator rewitalizacji będzie przeprowadzał bieżącą i okresową ocenę programu rewitalizacji, zarówno w zakresie uzyskiwanych rezultatów i aktualności przyjętych założeń.

Za przeprowadzanie procesu monitoringu odpowiedzialny będzie powołany Zespół ds. Rewitalizacji.

W ramach przeprowadzanego monitoringu konieczne będzie:

- Sporządzanie raportów z realizacji Programu Rewitalizacji przyjmowanych uchwałą Rady Miasta Radymna (za każdy rok realizacji Programu – Raport zawierający opis realizowanych zadań wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna na lata 2016-2023 m.in.: okres realizacji zadania/projektu, opis zadania/projektu, cele, podjęte działania, wartość zadania/projektu oraz źródła finansowania oraz wskaźniki wynikające z Lokalnego Programu Rewitalizacji jakie zostały osiągnięte zgodnie z celami zadania/projektu.),
- Publikowanie opracowanych wyników sprawozdań na stronie internetowej Urzędu Miasta Radymna (www.radymno.pl).
- Ocena ewentualnej zmiany lub aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu (karty będą wykorzystywane w trakcie sporządzania raportów monitoringowych). Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki kartom

monitoringowym możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny.

Tabela 38 Wzór karty monitoring realizacji projektu.

Karta monitoringu realizacji projektu	
Podmiot realizujący projekt/podprojekt	
Nazwa projektu/podprojektu	
Opis zrealizowanych działań w roku sprawozdawczym	
Środki finansowe poniesione na realizację projektu/podprojektu w tym wartość dofinansowania [%]	
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu	
Propozycje działań minimalizujących ryzyka	

Źródło: opracowanie własne

12.4 Wskaźniki realizacji celów LPR

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępu realizacji LPR są wskaźniki monitorowania, których wartość powinna być badana co najmniej raz w roku. Dostarczają one informacji dotyczących wskaźników rezultatu, a więc efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów LPR, a nie produktów poszczególnych projektów. Wynika to z postrzegania interwencji w ramach rewitalizacji jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji.

Wybór wskaźników skupił się przede wszystkim na zapewnieniu adekwatnych mierników poszczególnych celów strategicznych. W związku z tym wskazać należy:

Tabela 39 Wskaźniki monitoringu realizacji celów LPR

Cel/kierunek działania	Wskaźnik	Źródło danych	Tendencja wskaźnika
<u>CEL REWITALIZACJI 1. OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH</u>			
Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców		MOPS	spadek
<u>CEL REWITALIZACJI 2. OŻYWIENIE GOSPODARCZE OBSZARU KRYZYSOWEGO</u>			
Liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej		Urząd Miasta	Wzrost

Cel/kierunek działania	Wskaźnik	Źródło danych	Tendencja wskaźnika
<u>CEL REWITALIZACJI 3. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ</u>			
Liczba budynków dostosowana do potrzeb instytucji publicznych i społecznych		Urząd Miejski	wzrost
<u>CEL REWITALIZACJI 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO</u>			
Zrekultywowana powierzchnia terenów zdegradowanych		Urząd Miejski	wzrost

Źródło opracowanie własne

Coroczne wyniki i wnioski raportu monitorującego będą przesłanką do reakcji na zmienność otoczenia i dokonywania korekt na poziomie pojedynczych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Korekty takie będą w miarę potrzeby wprowadzane raz do roku, a w przypadkach uzasadnionych – także śródrocznie (doraźnie). W razie nagromadzenia w ramach któregoś z celów strategicznych rewitalizacji przedsięwzięć wymagających korekty w liczbie ponad 20% całkowitej liczby przedsięwzięć danego celu – zostanie rozważona korekta sformułowania tego celu i ewentualnie – skorygowania przypisanych mu wskaźników. Równocześnie będzie przeprowadzany przegląd uzasadnień dla korekt celów strategicznych rewitalizacji w reakcji na zmienność otoczenia Programu, a w przypadku uznania konieczności korekty – zostanie przeanalizowana także ewentualność korekty takiego celu strategicznego. Zmiany wizji nie przewiduje się w całym horyzoncie Programu.

12.5 Ewaluacja ex post – Ewaluacja po zakończeniu Realizacji Lokalnego Program Rewitalizacji dla Miasta Radymna

Ewaluacja ex post jest dokumentem, który posłuży do rozliczenia wyników prac związanych z Programem. Za wykonanie Ewaluacji odpowiedzialny będzie Operator ds. Rewitalizacji. Raport ten powinien zawierać zestawienie najważniejszych działań, inicjatyw podejmowanych na obszarze rewitalizowanym.

Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne np. w formie ankiet internetowych, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane w niemniejszym dokumencie problemy. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji.

Raport zostanie przekazany Burmistrzowi oraz Zespołowi ds. opracowania i wdrażania LPR a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta. Przewiduje się, iż mierząc stopień zmian zachodzących na terenie objętym działaniami rewitalizacyjnymi, przy opracowywaniu raportu ewaluacyjnego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radymna wykorzystany zostanie zestaw wskaźników rezultatu, odnoszących się do wskaźników problemowych

które zostały zaplanowane do rozwiązania w ramach LPR w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej miasta.

Lista wskaźników rezultatu została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 40 Wskaźniki rezultatu dla procesu ewaluacji.

Nazwa wskaźnika	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
Wskaźnik ubóstwa na 100 mieszkańców	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie
Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie
Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców	Wzrost	Urząd Miasta Radymna
Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Spadek	Komisariat policji w Radymnie
Liczba popełnionych wykroczeń na 100 mieszkańców	Spadek	Komisariat policji w Radymnie
Długotrwale bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców	Spadek	PUP w Jarosławiu
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób	Wzrost	Urząd Miasta Radymna
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób	Spadek	Urząd Miasta Radymna
Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych	Spadek	Urząd Miasta Radymna

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzony proces ewaluacji stanowić będzie materiał umożliwiający wskazanie działań naprawczych w procesie rewitalizacji oraz zaprogramowanie kolejnych działań rewitalizacyjnych, które powinny zostać ujęte w zaktualizowanym programie lub innym, równoważnym dokumencie.

13. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu należy, przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia LPR, skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ).

Zgodnie z ww. ustawą przez SOOŚ rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub LPRu, obejmujące w szczególności:

- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zgodnie z art. 48 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku możliwe jest odstąpienie od konieczności przeprowadzenia SOOŚ, gdy po uzgodnieniu katalogu proponowanych działań, organ prowadzący postępowanie stwierdzi brak znaczącego oddziaływania na środowisko.

Miasto Radymno wystąpiło do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie oraz do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Radymna na lata 2016-2023. Wspomniane pisma zawierają informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). Miasto Radymno otrzymało pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w którym stwierdzono, że *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radymna na lata 2016-2023* nie jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Również Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie, nie stwierdził potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Radymna na lata 2016-2023*, działając na podstawie art. 58 ust. 1 pkt 2, w związku 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.) oraz art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r., poza 1412).

Zestawienie grafik, tabel i wykresów

Grafika 1 Rozmieszczenie jednostek statystycznych.....	15
Grafika 2 Zjawisko ubóstwa – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	21
Grafika 3 Udzielone świadczenia społeczne – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	23
Grafika 4 Bezrobotni z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	26
Grafika 5 Długotrwale bezrobotni – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	28
Grafika 6 Liczba przestępstw – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	30
Grafika 7 Liczba wykroczeń – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	32
Grafika 8 Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	34
Grafika 9 Liczba organizacji społecznych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych ..	36
Grafika 10 Frekwencja wyborcza – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	37
Grafika 11 Gęstość zaludnienia – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	40
Grafika 12 Liczba mieszkań socjalnych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	42
Grafika 13 Budynki mieszkalne – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	43
Grafika 14 Liczba zabytków– kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	45
Grafika 15 Dostępność usług publicznych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych ..	48
Grafika 16 Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	50
Grafika 17 Poziom przedsiębiorczości – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	53
Grafika 18 Dynamika rozwoju gospodarczego – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	54
Grafika 19 Powierzchnia azbestu – kategoryzacja w wymiarze przestrzennym dla poszczególnych jednostek statystycznych	58
Grafika 20 Granice obszaru zdegradowanego na tle wyznaczonych jednostek statystycznych oraz granic administracyjnych miasta ..	65
Grafika 21 Obszar rewitalizacji miasta Radymna	66
Grafika 22 Obszar rewitalizacji miasta Radymna	68
Grafika 23 Obszar rewitalizacji miasta Radymna nowe funkcje budynków	87
Tabela 1 Wyróżnione jednostki statystyczne	14
Tabela 2 Dobór zmiennych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego.....	16
Tabela 3 Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom miasta Radymno przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.....	19
Tabela 4 Zjawisko ubóstwa – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	20
Tabela 5 Formy udzielanej pomocy przez MOPS w Radymnie w roku 2016.	22
Tabela 6 Udzielone świadczenia społeczne – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	22
Tabela 7 Bezrobotni z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	25
Tabela 8 Liczba bezrobotnych na terenie miasta Radymna w roku 2016 z podziałem na czas pozostawania bez pracy	26
Tabela 9 Długotrwale bezrobotni – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	27
Tabela 10 Liczba przestępstw – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	29
Tabela 11 Liczba wykroczeń – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	31
Tabela 12 Liczba pożarów, miejscowych zagrożeń i fałszywych alarmów – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	33
Tabela 13 Liczba organizacji społecznych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	35

Tabela 14	Frekwencja wyborcza – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	37
Tabela 15	Frekwencja w ujęciu porównawczym.....	38
Tabela 16.	Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym w ujęciu porównawczym.	39
Tabela 17	Gęstość zaludnienia – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	40
Tabela 18.	Gęstość zaludnienia w ujęciu porównawczym.....	41
Tabela 19	Liczba mieszkań socjalnych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	41
Tabela 20	Budynki mieszkalne – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	43
Tabela 21	Liczba zabytków – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	44
Tabela 22	Dostępność usług publicznych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	48
Tabela 23	Poziom dostosowania urbanistycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych.....	49
Tabela 24.	Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji działań PKD oraz sektorów własnościowych na terenie miasta Radymna.	52
Tabela 25	Poziom przedsiębiorczości – wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	52
Tabela 26	Dynamika rozwoju gospodarczego– wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	54
Tabela 27.	Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie miasta Radymna (stan na 31.12.2016 r.)	56
Tabela 28.	Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Radymna (stan na 31.12.2016 r.)	56
Tabela 29.	Charakterystyka sieci gazowej na terenie miasta Radymna (stan na 31.12.2016 r.).....	56
Tabela 30	Powierzchnia azbestu– wskaźniki oraz kategoryzacja dla poszczególnych jednostek statystycznych	58
Tabela 31	Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki społeczne.....	61
Tabela 32	Podsumowanie analizy wskaźnikowej – wskaźniki gospodarcze, techniczne, przestrzenne oraz środowiskowe	63
Tabela 33	Obszar zdegradowany w mieście Radymno.....	64
Tabela 34	Obszar rewitalizacji przewidziany do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji na lata 2016-2023	66
Tabela 35	Komplementarność projektu 1 (EFRR) i projektu 2 (EFS).....	94
Tabela 36	Indykatywne ramy finansowe LPR oraz źródła finansowania.....	97
Tabela 37	Fizyka aktualizacyjna do LPR dla Miasta Radymna na lata 2016-2023	117
Tabela 38	Wzór karty monitoring realizacji projektu.	119
Tabela 39	Wskaźniki monitoringu realizacji celów LPR	119
Tabela 40	Wskaźniki rezultatu dla procesu ewaluacji.	121
Wykres 1	Liczba osób otrzymujących świadczenia społeczne ze względu na powód na terenie miasta Radymna w roku 2016.....	18
Wykres 2	Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć w latach 2012-2016.....	24
Wykres 3	Bezrobotni z podziałem na wykształcenie w roku 2016 na terenie miasta Radymna	24
Wykres 4	Liczba popełnianych wykroczeń na terenie miasta Radymna w latach 2012-2015.....	30
Wykres 5	Struktura demograficzna na terenie miasta Radymna w latach 2007-2016.....	38
Wykres 6.	Mieszkańcy z podziałem na grupy ekonomiczne w latach 2014 - 2016 na terenie miasta Radymna.	39
Wykres 7.	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie miasta Radymna w latach 2010 - 2015.....	51
Wykres 8.	Obszary przekroczeń benzo(a)pirenu w roku 2015 w województwie podkarpackim.	55
Wykres 9.	Graficzne rozmieszczenie wyrobów azbestowych na terenie miasta Radymna.	57